

สภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน
ที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางอารีย์ เพชรบุตร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0247-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE STATE AND PROBLEMS ON THE CO-ORDINATION AMONG
ORGANIZATIONS PROVIDING NON-FORMAL EDUCATION
ACTIVITIES FOR THE ELDERLY
IN THE NORTH-EAST REGION

Mrs. Aree Bejarabutra

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Non – Formal Education

Department of Non – Formal Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0247-5

อารีย์ เพชรบุตร : สภาพและปัญหาการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (THE STATE AND PROBLEMS ON THE CO-ORDINATION AMONG ORGANIZATIONS PROVIDING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES FOR THE ELDERLY IN THE NORTH-EAST REGION) อ. ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. รัตนา พุ่มไพศาล, 259 หน้า ISBN 974-03-0247-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในกิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านการติดตามและประเมินผล รวมทั้งวิธีการประสานสัมพันธ์ 3 วิธี คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 120 คน ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ นครราชสีมา และอุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบทั้ง 3 ประเภท ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในด้านขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ พบว่าทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน สำหรับวิธีการประสานสัมพันธ์ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 วิธี

2. ปัญหาอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบทั้ง 3 ประเภท ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในด้านขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน สำหรับวิธีการประสานสัมพันธ์ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 วิธี

ภาควิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2544

##4283874127 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEYWORD : ELDERLY/CO-ORDINATION/NON-FORMAL EDUCATION

AREE BEJARABUTRA : THE STATE AND PROBLEMS ON THE CO-ORDINATION AMONG ORGANIZATIONS PROVIDING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES FOR THE ELDERLY IN THE NORTH-EAST REGION THESIS ADVISOR : PROF. DR. RATANA PUMPAISAN. ED. D., 259 PAGE ISBN 974-03-0247-5

The purposes of this research were to study the state and problems of co-ordination among organizations providing non-formal education activities for the elderly in the North-East region which are focused in 3 activities : basic education, vocational education and information on 6 co-ordinating frameworks. The latter includes planning, academic data, personnel, materials and venues, budget, follow up and evaluation. Moreover, there are 3 means of co-ordination in form of committee, co-ordination by managing task system and co-ordination by co-ordinator.

Samples to be used are a total of 120 administrators and staff dealing with the elderly in the North-East Region in 5 provincial areas such as Roi-Ed, Nongbaulumphu, Karasin, Nakorn Ratchasima and Udon Thani. The Collection tool is questionnaire ranging between 5 proportion forms which has been designed by the researcher. Statistics for data analysis are percentage mean and standard deviation.

Research results found that :-

1. The state on the co-ordination in providing 3 types of non-formal education among organizations providing non-formal educational activities for the elderly in aspect of co-ordination framework, the researcher found that the administrator and staff have their overall opinion at moderate level in all 6 aspects. As for the means of co-ordination the researcher found that administrator and staff have similar opinion in all 3 means.

2. Problems on the co-ordination in providing 3 types non formal educational activities among organizations providing non-educational activities for 3 types of elderly in aspect of co-ordination framework, the researcher found that administrator and staff have their overall opinion at moderate level in all 6 aspects. As for the means of co-ordination, the researcher found that administrator and staff have similar opinion in all 3 means.

Department Non-Formal Education Student's signature.....

Field of study Advisor's signature.....

Academic year 2001

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จและสมบูรณ์ได้ด้วยความสามารถจากศาสตราจารย์ ดร. รัตนา พุ่มไพศาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมา โดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติวรรณ อมาตยกุล ประธาน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพินท์ วิบูลย์พันธุ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ทุกท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ ดร. ปาน กิมปี ผอ. อุดม พรมแก้วงาม ผอ. นลินี ศรีสารคาม และอาจารย์ เฟลิน สุคำวัง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณา ตรวจแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เรวัตน์ สุธรรม อาจารย์วัชรী ชัตติโยทัยวงศ์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกองค์กร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบ พระคุณคุณวรวรรณ เบญจนิรัตน์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล คุณธัญธาดา บุญยงค์ ที่ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์ คุณฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์ คุณพรทิพย์ พรรณิตานนท์ และคุณวันทนา จันทร์เพ็ญ ที่ร่วมเป็นกำลังใจ และให้ความจริงใจอย่างที่สุด

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยเหลือด้านทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณพ่อ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุรกุล เจนอบรม ผู้ล่วงลับไปแล้ว ขอขอบพระคุณแม่ผู้เป็นที่รักอย่างสูงสุด และขอขอบคุณสามี และลูกชาย ซึ่งมี ส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจ จนผู้วิจัยสำเร็จได้เป็นมหาบัณฑิตโดยสมบูรณ์

อารีย์ เพชรบุตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	8
ตอนที่ 2 นโยบายของรัฐและแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวเพื่อ ผู้สูงอายุ.....	15
ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์.....	32
ตอนที่ 4 การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ.....	48
ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์.....	62
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	73
การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	196
	สรุปผลการวิจัย.....	197
	อภิปรายผลการวิจัย.....	213
	ข้อเสนอแนะ.....	225
	รายการอ้างอิง.....	227
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาจากเครื่องมือ.....	236
	ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	238
	ภาคผนวก ค หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย.....	240
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย.....	242
	ภาคผนวก จ แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ สำหรับผู้สูงอายุ.....	244
	ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	246
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	259

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนอำเภอที่คัดเลือกเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามจังหวัด.....	75
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ ด้านต่าง ๆ	82
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	85
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ.....	86
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	87
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	89
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายข้อ.....	91
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ.....	93
9	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	96
11	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ โดยรวมและรายชื่อ.....	97
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัระบบงาน โดยรวมและรายชื่อ.....	99
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน โดยรวมและรายชื่อ.....	101
14	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	102
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุ ด้านแผนงาน โดยรวมและรายชื่อ.....	103
16	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุ ด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายชื่อ.....	104
17	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุ ด้านบุคลากร โดยรวมและรายชื่อ.....	106
18	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายชื่อ.....	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอใบขายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ.....	110
20	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอใบขายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	111
21	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวม.....	113
22	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ โดยรวมและรายข้อ.....	114
23	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ.....	116
24	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน โดยรวมและรายข้อ.....	118
25	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอใบขายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ โดยรวม.....	119
26	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอใบขายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ ด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ.....	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	121
28	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	123
29	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายข้อ.....	125
30	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ.....	127
31	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอบข่ายการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	129
32	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	131
33	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ โดยรวมและรายข้อ.....	132
34	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ.....	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
35	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการ ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ ด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน โดยรวมและรายข้อ.....	136
36	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	138
37	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ.....	139
38	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	141
39	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	143
40	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายข้อ.....	145
41	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ.....	147
42	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน เพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
43	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน สำหรับผู้สูงอายุ โดยรวม.....	150
44	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน สำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ โดยรวมรายชื่อ.....	151
45	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน สำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมรายชื่อ.....	153
46	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน สำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน โดยรวมรายชื่อ.....	155
47	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ สำหรับผู้สูงอายุ โดยรวม.....	157
48	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ สำหรับผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายชื่อ.....	158
49	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ สำหรับผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายชื่อ.....	160

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
50	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	162
51	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายข้อ.....	164
52	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ.....	165
53	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	167
54	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	169
55	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ โดยรวมรายข้อ.....	170
56	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมรายข้อ.....	172
57	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน โดยรวมรายข้อ.....	174

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
58	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	176
59	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายชื่อ.....	177
60	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายชื่อ.....	179
61	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายชื่อ.....	181
62	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายชื่อ.....	183
63	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายชื่อ.....	185
64	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายชื่อ.....	187
65	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุ โดยรวม.....	189

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
66	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ โดยรวมรายชื่อ.....	190
67	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมรายชื่อ.....	192
68	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน โดยรวมรายชื่อ.....	194

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศที่จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน องค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดคือ องค์ประกอบด้านทรัพยากรมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นปัจจัยชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาทุกเรื่อง ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของคนทุกวัยจึงถือเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลในทุกสมัย แต่การพัฒนาประชากรของประเทศไทยเท่าที่ผ่านมาประชากรผู้สูงอายุยังคงได้รับความสนใจน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรวัยอื่น อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุยังเป็นประชากรกลุ่มน้อย (นภาพร ชโยวรรณ, 2530) งบประมาณของรัฐมีจำกัด หรือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุยังมีไม่เพียงพอ ทั้งที่ประชากรกลุ่มนี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของชาติที่มีค่า เพราะเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ลูกหลานและเยาวชนรุ่นหลัง รวมทั้งยังเป็นผู้นำและผู้ทำประโยชน์ให้แก่สังคม (สุรกุล เจนอบรม, 2537)

ประชากรวัยสูงอายุในสังคมไทยนับวันจะเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ ทำให้คนมีชีวิตรยืนยาวขึ้น จากรายงานของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2543 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุ 5.7 ล้านคน หรือร้อยละ 9.19 ของประชากรทั้งประเทศ คาดว่าในปี 2553 จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 7.6 ล้านคน หรือร้อยละ 11.36 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ (นพวรรณ จงวัฒนา, 2541)

ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่สำคัญ เป็นบุคคลที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ประสบการณ์ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าและมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มสัดส่วนมากขึ้น ดังนั้นจึงสมควรได้รับความสนใจในการพัฒนาคุณภาพให้อยู่ดีมีสุข ทั้งนี้เพราะความเป็นผู้สูงอายุก่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวผู้สูงอายุเอง ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา อาทิเช่น ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากการเกษียณจากงานประจำทำให้รายได้และบทบาทต่างๆ ลดลง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายไปในทางที่เสื่อมลง ทำให้ประสบปัญหาสุขภาพอนามัย นอกจากนี้ในสังคมยุคปัจจุบันที่ขนาดครอบครัวเล็กลงเนื่องจากการลดอัตราการเกิด การพัฒนาเศรษฐกิจจากสังคมเกษตรมาสู่สังคมอุตสาหกรรม หรือกึ่งอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรวัยเยาว์และวัยแรงงานเข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น นอกจากนี้การที่สตรีหรือแม่บ้านที่เคยทำหน้าที่ดูแล

บ้านดูแลเด็กและผู้สูงอายุมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุขาดผู้ที่ทำหน้าที่ดูแล (เกริกศักดิ์ บุญญานุกพงศ์, 2539 : 1)

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่ส่งผลทำให้ผู้สูงอายุประสบกับปัญหาในด้านต่างๆ แล้วพบว่า การที่จะแก้ปัญหาความยากจนและสุขภาพอนามัย ตลอดจนปัญหาทางด้านจิตใจได้นั้น ผู้สูงอายุควรได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม เพราะความรู้จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้จักวิธีการรักษาสุขภาพร่างกาย และยังทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสก้าวพ้นจากความยากจน และสามารถประกอบอาชีพที่เหมาะสม สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังทัศนะของครูม (Croom. 1978 อ้างในวิมล ชาญชนบท, 2534) ว่า ปัญหาของผู้สูงอายุนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ผู้สูงอายุควรได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาเรื่องการเจ็บป่วย ที่อยู่อาศัย การขาดแคลนรายได้ การเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ด้วยเหตุนี้ การให้การศึกษาแก่ผู้สูงอายุจึงจำเป็นและอันควรประโยชน์ต่อผู้สูงอายุมาก เพราะเป็นการศึกษาเพื่อช่วยในการเตรียมตัวสำหรับผู้สูงอายุให้สามารถจัดการกับชีวิตในบั้นปลายของตนเองได้อย่างมีความสุขและสงบ ช่วยกระตุ้นให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความทันสมัยอยู่เสมอ สามารถรับทราบข้อมูลต่างๆ จากสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวอาจจัดในรูปการเรียนนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย การพักผ่อน การใช้เวลาร่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น

ปัจจุบันกิจกรรมการศึกษานอกระบบที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน มุ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเห็นช่องทางการทำมาหากิน มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงาน เพื่อการประกอบอาชีพอิสระ กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เป็นการเสนอโอกาสและทางเลือกเพื่อการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองให้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถใช้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงชีวิตให้ก้าวหน้าและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2541)

กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญกลุ่มหนึ่งที่กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท สามารถที่จะเอื้อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุทั้งสิ้น รัฐบาลได้พยายามที่จะจัดและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายนี้ในหลายลักษณะ ดังจะเห็นได้จากแผนระยะ

ยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ (พ.ศ. 2525-2544) ซึ่งระบุนโยบายด้านการศึกษานโยบายหลักหนึ่งในห้าด้าน (คณะกรรมการการวิสามัญ สวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคม, 2534) นอกจากนี้ในปีผู้สูงอายุสากล พ.ศ. 2542 พรรคการเมืองทุกพรรค ได้ร่วมกันลงนามรับรองคำประกาศ “ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย” เพื่อให้เป็นเป้าหมายและพันธกรณีที่ทุกคนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้มีการยอมรับและพัฒนาผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ ในข้อ 3 ระบุว่า ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย (ยุพาวงศ์ไชย, 2542)

ในการดำเนินกิจกรรมให้ผู้สูงอายุที่ผ่านมา มีหลายหน่วยงาน หลายกระทรวงในภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ 23 แห่ง และภาคเอกชน 37 แห่ง รวม 60 แห่ง มีส่วนในการจัดกิจกรรม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542) หน่วยงานเหล่านี้มีการร่วมมือประสานสัมพันธ์กันบ้างในหน่วยปฏิบัติ แต่ส่วนมากแต่ละหน่วยงานจะมีแผนงานโครงการเป็นของตนเอง และต่างคนต่างทำ ไม่มีการประสานแผนงานให้สอดคล้องกันเท่าที่ควร (คณะกรรมการ กิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสมาชิก, 2527) นอกจากนี้ในงานวิจัยของ บรรจบ กงไกรราช (2535 : 83) ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในการจัดบริการทางการศึกษาว่าในการจัดบริการทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างจัด ขาดการประสานแผนร่วมกัน และเน้นการให้การสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ ไม่มุ่งเน้นกระบวนการทางการศึกษา

การขาดการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานนับเป็นการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้การกระจายบริการไม่ทั่วถึงกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มห่างไกล และด้อยโอกาส นอกจากนั้นบริการที่ได้รับยังอาจไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

การประสานสัมพันธ์เป็นเทคนิคการบริหารที่สำคัญ การประสานสัมพันธ์ในระหว่างหน่วยงาน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการประสานสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการทำงานเป็นหมู่คณะ ลดความขัดแย้ง ประหยัดเวลา เงิน วัสดุ และสิ่งของในการดำเนินงาน ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน ช่วยให้ทุกคนทุกฝ่ายเข้าใจทราบถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร และยังก่อให้เกิดการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วย (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526 : 164)

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาให้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา งานการศึกษานอกโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่

จะต้องให้มีการประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กับทั้งภายในหน่วยงานเดียวกัน และกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อที่จะได้สามารถให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2531 : 67) และการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสร้างกิจกรรมให้บริการความรู้ ความสามารถเพื่อผู้สูงอายุจะได้ใช้ชีวิตในวันบั้นปลายอย่างมีความสุข (สุรกุล เจนอบรม, 2529 : 71 – 72)

จากความจำเป็นของการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัญหาการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นประชากรกลุ่มที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยและนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเป็นภาคที่มีประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดในประเทศไทย มีจำนวนถึง 1,750,663 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2542) และยังเป็นภาคที่มีความยากจนที่สุดในประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งปัญหาความยากจนส่งผลให้ประชากรด้อยการศึกษา มีการเรียนรู้ต่อสภาวะสุขภาพและความพึงพอใจในชีวิตด้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2532) ควรได้รับความสนใจ เอาใจใส่เป็นพิเศษ ถึงแม้จะมีหน่วยงานหลายหน่วยงานจัดการศึกษานอกระบบให้แก่ผู้สูงอายุแล้วก็ตาม แต่ส่วนใหญ่จัดในรูปของการให้ข่าวสารข้อมูลในด้านสุขภาพอนามัย นันทนาการ และการฝึกอาชีพเพื่อเสริมรายได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542) อย่างไรก็ตาม ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้แก่ผู้สูงอายุยังไม่มีมีการวิจัยที่ให้ ข้อมูลที่ชัดเจนในด้านการประสานสัมพันธ์ของหน่วยงานในการจัดกิจกรรมการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ พื้นที่สำหรับการศึกษาคำครั้งนี้ เป็นพื้นที่ที่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือก คือ มีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ 3 ประเภท โดยมีหน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนประสานสัมพันธ์กันจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุเป็นเวลา 1 ปีขึ้นไป จึงเหลือพื้นที่ทำการวิจัยเพียง 5 จังหวัดๆ ละ 1 อำเภอ ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอพนมไพร จังหวัดหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา อำเภอโชคชัย และจังหวัดอุดรธานี อำเภอสร้างคอม
2. ประชากร ประชากรสำหรับการศึกษาคำครั้งนี้คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน/องค์กรภาครัฐและเอกชน ซึ่งจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 จังหวัดๆ ละ 1 อำเภอดังกล่าว
3. หน่วยงาน หน่วยงานสำหรับการศึกษาคำครั้งนี้ คือ หน่วยงาน/องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ที่ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม 5 จังหวัดๆ ละ 1 อำเภอดังกล่าว
4. เนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาไว้ ดังนี้
 - 4.1 ศึกษากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล
 - 4.2 ศึกษาสภาพการประสานสัมพันธ์ 2 ด้าน คือ
 - 4.2.1 ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผล
 - 4.2.2 วิธีการประสานสัมพันธ์ จำแนกเป็น 3 วิธี คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน
 - 4.3 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์ 2 ด้าน คือ
 - 4.3.1 ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผล

4.3.2 วิธีการประสานสัมพันธ์ จำแนกเป็น 3 วิธี คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การที่หน่วยงาน/องค์กรใด หน่วยงาน/องค์กรหนึ่ง จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อผู้สูงอายุร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่างๆ แล้วทำให้บุคลากรของแต่ละหน่วยงาน/องค์กรร่วมมือปฏิบัติงาน ไม่ทำงานขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำกัน ทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สภาพการประสานสัมพันธ์ หมายถึง ลักษณะการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการในขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผล และวิธีการประสานสัมพันธ์ 3 วิธี คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานและการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

3. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในที่นี้จะทำการศึกษาปัญหาการประสานสัมพันธ์ในขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 6 ด้าน และวิธีการประสานสัมพันธ์ 3 วิธีการดังกล่าว

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในพื้นที่ที่จะทำการวิจัย อาทิเช่น พัฒนาชุมชนอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ

5. ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่อาศัยในพื้นที่ที่จะทำการวิจัยใน 5 จังหวัด ๗ ละ 1 อำเภอดังกล่าว

6. กิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ หมายถึง กิจกรรมการศึกษานอกระบบที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินการจัดให้ผู้สูงอายุ 3 ประเภท คือ

6.1 กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน คือ การสอนอ่านเขียนสำหรับผู้สูงอายุที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรือลืมหนังสือ และการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคิดคำนวณง่ายๆ ความรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ จนกระทั่งถึงการศึกษาระดับชั้นต่างๆ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.2 กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ คือ กิจกรรมในสาขาเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรม และหัตถกรรม

6.3 กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล คือ กิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุได้รับความรู้และข่าวสารต่างๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์ เป็นความรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ ข่าวสารข้อมูลที่ให้บริการได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ศาสนาประเพณี ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม นันทนาการและศิลปะ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น
3. จะได้ภาพรวมที่เกิดจากการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการประหยัดทรัพยากรเนื่องจากลดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน อันจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยสภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวความคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวม 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 นโยบายของรัฐและแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์

ตอนที่ 4 การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ กล่าวถึงสาระสำคัญ 4 หัวข้อ คือ 1. เกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุ 2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ 3. ความต้องการของผู้สูงอายุ 4. การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

1. เกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุ

บาร์โร และสมิท (Barrow and Smith, 1979 : 17 อ้างถึงในสุมาลี สังข์ศรี, 2540 : 3-4) ซึ่งเป็นผู้ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาการผู้สูงอายุ ได้แบ่งเกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุไว้ 6 ประการสรุปได้ดังนี้

1) ประเพณีนิยม โดยใช้เกณฑ์อายุซึ่งพ้นจากการทำงาน เช่น ประเทศไทยกำหนดให้บุคคลอายุครบ 60 ปี เกษียณอายุจากการทำงาน

2) การทำหน้าที่ของร่างกายด้านกายภาพ โดยใช้เกณฑ์การทำหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายซึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคล เช่น บางคนอายุเพียง 50 ปี ก็ไม่มีฟันแท้เหลือเลย ขณะที่บางคนเพิ่งจะสูญเสียฟันแท้เมื่ออายุ 80 ปี

3) การทำหน้าที่ของร่างกายด้านจิตภาพ โดยใช้เกณฑ์ด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ และความจำ เช่น ผู้สูงอายุมักมีความจำค่อนข้างจำกัด และมีแรงจูงใจลดลง

4) ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง หรือ “อัตมโนทัศน์” โดยใช้เกณฑ์ด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของแต่ละบุคคล เช่น บางคนมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองว่า “ฉันทแก่” การดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ และอารมณ์ความรู้สึกของเขาก็มักจะคล้อยตามอัตมโนทัศน์นั้น

5) การประกอบอาชีพ โดยใช้เกณฑ์ความสามารถของบุคคลในการประกอบอาชีพ เช่น บางคนเมื่ออายุ 50 ปี มีความสามารถในการทำงานลดลง ขณะที่บางคนอายุล่วงเลย 60 ปีแล้วยังมีความสามารถในการผลิตผลงานได้อีกเป็นจำนวนมาก

6) ความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและการเจ็บป่วย โดยใช้เกณฑ์ความสามารถของบุคคลในการเผชิญกับปัญหาด้านร่างกายและด้านจิตใจ เช่น ผู้สูงอายุมักจะเผชิญกับโรคภัยไข้เจ็บมากขึ้น และมีความเครียด ความวิตกกังวลเกิดขึ้นได้ง่าย หรือรุนแรง

นิตา ชูโต (2525) ได้แบ่งเกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเสื่อมถอยของร่างกาย 2) ด้านหน้าที่และกิจกรรมทางสังคม และ 3) ด้านการแบ่งช่วงอายุของบุคคลในแต่ละวัย กล่าวคือ ช่วงแรกเป็นวัยเด็กหรือปฐมวัย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 1 - 25 ปี ช่วงที่สองเป็นวัยผู้ใหญ่หรือมัชฌิมวัย อยู่ในช่วงอายุประมาณ 25 - 50 ปี และช่วงที่สามเป็นวัยสูงอายุ หรือปัจฉิมวัย อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

สุรกุล เจนอบรม (2541) ซึ่งเป็นนักการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาการผู้สูงอายุ ได้แบ่งเกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุไว้ 4 ประการ คือ 1) พิจารณาจากอายุจริงที่ปรากฏ 2) พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย 3) พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและสติปัญญา และ 4) พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ทางสังคม

บรรลุ ศิริพานิช (2528) ซึ่งเป็นแพทย์ได้เสนอแนวความคิดไว้ว่าบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป อยู่ในวัยสูงอายุ เพราะบุคคลในช่วงอายุดังกล่าวจะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเสื่อมถอยอย่างมาก ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวความคิดของเสนอ อินทรสุขศรี, 2537 ที่ได้แบ่งชีวิตของบุคคลออกเป็น 6 วัย เริ่มตั้งแต่วัยแรกคือเริ่มต้นของการอุบัติขึ้นมาของชีวิต จนถึงวัยสุดท้ายคือวัยสูงอายุ โดยนับตั้งแต่เมื่อบุคคลมีอายุ 50 ปีเรื่อยไปจนถึงวันสุดท้ายของชีวิต

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การใช้ อายุ ตามวันเกิด หรือการใช้อายุจริงของบุคคลเป็นเกณฑ์ อาทิ นักจิตวิทยาชื่อ ฮาวิกเฮิร์สต์ (Havighurst, 1972 อ้างถึงในสุมาลี สังข์ศรี, 2540) ได้แบ่งวัยของบุคคลออกเป็น 6 ช่วงอายุ วัยสูงอายุอยู่ในช่วงสุดท้ายคือ อายุ 60 ปีขึ้นไป บุคคลที่มีอายุจริงตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จึงได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ที่ได้ กำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุ (กรมประชาสงเคราะห์, 2525 และสมศรี กันธ มาลา, 2529) อย่างไรก็ตาม มีอีกหลายประเทศที่กำหนดอายุของผู้สูงอายุไว้แตกต่างกัน เช่น มาเลเซีย และแอฟริกา ได้กำหนดอายุของบุคคลตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูงอายุไทย 60 ปีขึ้นไป สหรัฐอเมริกา สวีเดน และเดนมาร์ก 70 ปีขึ้นไป (สมบุญ ศาลยาชีวิน, 2526 ; ประสพ รัตนากร, 2526 และชกร สังขชาติ, 2536)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้สูงอายุนั้นมี หลายเกณฑ์ที่สามารถนำมาใช้พิจารณาได้ เกณฑ์หนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมใช้ ได้แก่ การใช้อายุจริงของ บุคคล บุคคลที่มีชีวิตในช่วงวัยสุดท้าย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 50 ปี หรือ 60 ปีขึ้นไป มักถูกจัดว่าเป็น ผู้สูงอายุ สำหรับการวิจัยนี้ ผู้สูงอายุหมายถึงบุคคลทั้งชายและหญิงไทย ที่มีอายุ 60 ปี ตามเกณฑ์ ของผู้สูงอายุไทย

2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ ผู้สูงอายุ มีทั้งที่เป็นสภาพของตัวผู้สูงอายุและผลอันสืบเนื่องจากสภาพของผู้สูงอายุที่สำคัญมี 4 ด้าน คือ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย มีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้าน ร่างกายของผู้สูงอายุ อาทิ เสนอ อินทรสุขศรี ; มุกดา สุขสมาน ; ซี แอล แอนเดอสัน และคณะ และ เฟรด คลาวจ์ (อ้างถึงในสุรกุล เจนอบรม, 2534) จริยา คมพยัคฆ์, 2525, จงกล มหาวัจน์, 2527 และ ชลธิชา วังวิเวก, 2537 ได้ข้อสรุปที่คล้ายคลึงกันคือ การทำงานของอวัยวะต่างๆ ใน ร่างกายของผู้สูงอายุเสื่อมโทรมและมีสมรรถภาพลดลง การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของผู้สูงอายุ ที่เห็นเด่นชัด ได้แก่ ผิวหนังเหี่ยวแห้ง บางและแห้ง ผมหงอก บางและหงอกขาว กระดูกจะบาง เปราะ ตามัว หูตึง ฟันผุ หัก กล้ามเนื้อเสียสมดุล หัวใจทำงานได้น้อยลง สมองเสื่อมลง ความสัมพันธ์ระหว่างสมองและกล้ามเนื้อมีสมรรถภาพลดลง สติปัญญาเสื่อมถอย ปอด ไต และ

ระบบขับถ่ายเสื่อมสมรรถภาพ และพลังกำลังถดถอย เป็นต้น ดังนั้นผู้สูงอายุจึงมีความผิดปกติ ด้าน ร่างกายเกิดขึ้นมาก เจ็บป่วยง่าย รุนแรง และเรื้อรัง

2) การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้สูงอายุสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและด้านสังคม เพราะความเสื่อมโทรมของร่างกายย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ และมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการปรับตัวกับสภาพแวดล้อม (ชลธิชา วัจวิเวก 2537 : 13 - 14) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการสูญเสีย 4 ประการ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1 การสูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รัก เช่น การสูญเสียคู่ชีวิต ญาติสนิท หรือเพื่อนฝูง เพราะการพลัดพราก หรือตายจากกัน จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเศร้าได้ง่าย

2.2 การสูญเสียสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้สูงอายุถึงวัยที่ต้องออกจากการทำงาน ความสัมพันธ์ทางสังคมจึงลดลง นอกจากผู้สูงอายุจะมีรายได้ลดลงแล้ว ผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยยังรู้สึกที่ตนไร้คุณค่า ไม่มีเป้าหมายในชีวิต ผู้สูงอายุโดยทั่วไปจึงมักปรับตัวลำบากต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2.3 การสูญเสียสัมพันธภาพในครอบครัว เมื่อบุตรีดาของผู้สูงอายุได้แยกครอบครัวไปอยู่ต่างหาก ทำให้ความสัมพันธ์และกิจกรรมที่เคยมีร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลงกว่าแต่ก่อน ทำให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างโดดเดี่ยว เกิดความรู้สึกเหงา เบื่อหน่าย และซึมเศร้าได้ง่าย

2.4 การสูญเสียสมรรถภาพทางเพศ เมื่อร่างกายของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมโทรมลง สมรรถภาพทางเพศและความสวยงามของรูปร่างหน้าตา ก็ลดลงไปด้วย จึงมีผลกระทบบต่อจิตใจของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความหวนไหวและวิตกกังวล

3) การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม (เกษม ตันติผลาชีวะ และ กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2528 : 81-82) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของผู้สูงอายุ สรุปได้ 4 ประการ ดังนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคม ลักษณะดั้งเดิมของครอบครัวไทยเป็นครอบครัวใหญ่ มีผู้สูงอายุเป็นผู้นำ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาความก้าวหน้าให้แก่บุตรหลาน ได้รับการยอมรับและความเคารพนับถือ เมื่อรูปแบบของสังคมเปลี่ยนไปจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม มีการแข่งขันมากขึ้น การพึ่งพาอาศัยผู้สูงอายุลดลง ทำให้

ผู้สูงอายุขาดความสำคัญ การยอมรับ และการเอาใจใส่ดูแลจากบุตรหลาน ผู้สูงอายุจึงมักพบกับความโดดเดี่ยว ขาดที่พึ่งทางใจ และสุขภาพจิตเสื่อม

3.2 ความคับข้องใจทางสังคม การเข้าสู่วัยผู้สูงอายุกลับมีผลให้ผู้สูงอายุต้องการการยอมรับมากขึ้น เมื่อบุตรหลาน หรือสังคมให้ผู้สูงอายุละลดความรับผิดชอบต่อภารกิจต่างๆ จึงมีผลกระทบต่อจิตใจผู้สูงอายุมาก ดังนั้นผู้สูงอายุจึงมักรู้สึกน้อยใจ และเสียใจ

3.3 การลดความสัมพันธ์กับชุมชน บทบาทของผู้สูงอายุในชุมชนเปลี่ยนไป จากเป็นผู้ให้คำปรึกษามาเป็นผู้คอยรับคำปรึกษา ภารกิจที่ชุมชนมอบให้ผู้สูงอายุลดลง ทำให้ผู้สูงอายุขาดความเชื่อมั่นที่จะเข้ากลุ่ม ไม่กล้าแสดงออก ความสัมพันธ์กับชุมชนที่เคยมีจึงลดลง และผู้สูงอายุก็มีความเครียดเกิดขึ้น

3.4 การยอมรับของครอบครัว สภาพสังคม และค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณค่าลดลงในทัศนะของบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัว ผู้สูงอายุหลายรายต้องอาศัยสถานสงเคราะห์คนชรา ส่วนผู้สูงอายุบางรายที่ปรับตัวไม่ได้อาจทำให้มีปัญหาด้านจิตใจ

4) การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ (ชุตินวรรณ พงศ์สุวรรณ, 2539) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ สรุปความได้ว่าผู้สูงอายุต้องออกจากงานเมื่อถึงวัยที่กำหนด งานบางประเภทไม่มีสวัสดิการด้านเงินบำนาญบำนาญ เป็นเหตุให้ผู้สูงอายุมีรายได้ลดลง หรือขาดรายได้ แต่ก็มีผู้สูงอายุบางกลุ่มที่ได้รับผลกระทบน้อย หรือไม่ได้รับเลย

ผู้สูงอายุ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหลายด้าน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุนั้นมีผลต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักและเอาใจใส่ เพื่อผ่อนปรนแก้ไข้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

3. ความต้องการของผู้สูงอายุ

ในการที่จะจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหน่วยงานและบุคคลหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐบาล หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น ชุมชน ในการพิจารณาจัดกิจกรรมการศึกษาแก่ผู้สูงอายุต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาและควรจะต้องให้สนองความต้องการของผู้สูงอายุด้วย

สมพร เทพสิทธิ์า (2526 : 3-4) ได้กล่าวถึงความต้องการของผู้สูงอายุในการบรรยายระหว่างการประชุมทางวิชาการเรื่องบทบาทขององค์กรเอกชนในด้านสวัสดิการผู้สูงอายุสรุปได้ดังนี้

- 1) ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการมีสุขภาพพลานามัยที่ดี มีที่อยู่อาศัยและได้รับการพักผ่อนที่เหมาะสม
- 2) ความต้องการด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความต้องการในการประกอบอาชีพที่ต้องการมีรายได้
- 3) ความต้องการความรู้ ได้แก่ ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยสูงอายุ เพื่อนำมาใช้ในการปรับตัวในด้านต่างๆ ในวัยสูงอายุได้เหมาะสม ตลอดจนต้องการมีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์
- 4) ความต้องการด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการการยอมรับความเชื่อถือจากสังคม ตลอดจนต้องการที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม
- 5) ความต้องการด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ ความกตัญญูจากบุตรหลาน และการมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

สุธีรา น้อยจันทร์ (2530 : 16 - 17) ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ เฉพาะกรณีครอบครัวผู้ใช้บริการทางสังคมผู้สูงอายุ दिनแดงและครอบครัวสมาชิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์ ได้สรุปความต้องการของผู้สูงอายุไว้ 6 ประการ คือ

- 1) ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล
- 2) ความต้องการด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความต้องการที่จะมีอาชีพ มีงานทำเพื่อให้มีรายได้ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตพอสมควร
- 3) ความต้องการด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ ความเคารพ ความกตัญญูจากบุตรหลาน
- 4) ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชน จากสังคม ตลอดจนต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชน
- 5) ความต้องการลดการพึ่งพาผู้อื่น ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะพึ่งพาตนเองช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดก่อน ไม่ต้องการที่จะทำตัวให้เป็นภาระต่อผู้อื่น จนกระทั่งถึงเวลาที่ช่วยตนเองไม่ได้แล้วจึงจะพึ่งผู้อื่น

6) ความต้องการความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ในสังคมผู้สูงอายุ ต้องการรับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับตัวให้เหมาะสมกับวัยและเหมาะสมกับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม

ทองอยู่ แก้วไทรยะ (2527) ทำการศึกษาผู้สูงอายุทั่วประเทศ พบว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขถ้าได้อยู่พร้อมหน้ากับบุตรหลาน มีสภาพทางเศรษฐกิจมั่นคง ได้รับการยอมรับนับถือจากบุตรหลาน ได้ทำบุญปฏิบัติธรรมทางศาสนา ได้ทำผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

จากข้อค้นพบของนักวิจัย และข้อคิดข้อเขียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ความต้องการของผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย ความต้องการทางกาย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมสวัสดิการต่างๆ ความต้องการทางการศึกษาหาความรู้ ดังนั้น เมื่อหน่วยงานต่างๆ จะจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ ควรทำการศึกษาคำรวจความต้องการก่อนการวางแผนบริการจัดกิจกรรม จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

4. การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ บุคคลในทุกช่วงวัยจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อความพึงพอใจ เพื่อความสำเร็จในการทำกิจกรรมบางอย่าง รวมทั้งเพื่อการแลกเปลี่ยนความสนใจกับผู้อื่น (บรรลุ ศิริพานิช, 2537) การเรียนรู้ของผู้สูงอายุได้รับอิทธิพลสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และด้านสังคมที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ (วิรัช แผ้วสกุล, 2527 ; สุรกุล เจนอบรม, 2534 และสาตี เพ็ญศิริ 2535) ซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เมื่อบุคคลมีอายุล่วงเลยเข้าสู่ช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต อวัยวะ และระบบการทำงานต่างๆ ของร่างกายย่อมจะเริ่มเสื่อมโทรม และหย่อนสมรรถภาพลงตามจำนวนอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุโดยทั่วไปจึงมีความจำลดลง ความคิด ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อและข้อต่างๆ ไม่สะดวก การทรงตัวไม่ดี มือเท้าสั่น ความสามารถในการมองเห็น การรับเสียง การรับกลิ่น และการรับรสเสื่อมสภาพลง รวมทั้งมีอาการอ่อนล้า และเหนื่อยง่าย เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เสื่อมโทรมลงจึงมีผลทำให้ผู้สูงอายุเรียนรู้ได้ช้าลง ไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และหลากหลายเท่ากับเยาวชน และหนุ่มสาว

2) การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจของผู้สูงอายุสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และด้านสังคม เพราะความเสื่อม

สมรรถภาพของร่างกายย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจ ต่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และต่อการปรับตัวในสภาพแวดล้อมต่างๆ ของผู้สูงอายุ เช่น เมื่อผู้สูงอายุมีผลกำลังถดถอยลง ต้องลดกิจกรรมและบทบาทหน้าที่ต่างๆ ลง อาจเป็นเหตุให้ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถปรับตัวได้ จึงรู้สึกมีปมด้อย หงุดหงิด ผิดหวัง ใจน้อย ขาดความเชื่อมั่น วิตกกังวล เศร้าหมอง และรู้สึกไร้ค่า สำหรับผู้สูงอายุบางรายที่ต้องสูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รัก อาจเป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกอ้างว้าง และซึมเศร้า เป็นต้น ความรู้สึก ทศนคติ ความต้องการ ความสนใจ และแรงจูงใจของผู้สูงอายุซึ่งเปลี่ยนแปลงไปในทางลบนี้ จึงเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

3) การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เมื่อบทบาทของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยเป็นผู้นำในครอบครัว หาเลี้ยงครอบครัว มาเป็นผู้พึ่งพาอาศัย เป็นผู้รับมากกว่าผู้ให้ และเป็นภาระของบุตรหลาน ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกสูญเสียอำนาจ หมดความสำคัญ และอับอาย นอกจากนี้ค่านิยมที่มีต่อการเคารพผู้อาวุโสลดลง ผู้สูงอายุจึงมักถูกมองว่าเป็นคนไม่ทันต่อเหตุการณ์ ประสบการณ์ที่ผู้สูงอายุมักมีก็ล้าสมัย ไม่สามารถนำไปใช้แนะนำสั่งสอนใครได้ (สุธีรา นุ้ยจันทร์, 2530) ทั้งที่ผู้สูงอายุมักชอบแสดงตนว่ายังมีความสามารถ และพอใจที่จะได้ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น (ประสิทธิ์ เกาสวรรค์, 2538) แต่เมื่อสถานภาพทางสังคมของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อครั้งอยู่ในวัยหนุ่มสาว การเรียนรู้ของผู้สูงอายุจึงมีอุปสรรค และมีข้อจำกัดตามไปด้วย

พอจะสรุปได้ว่าการเรียนรู้ของผู้สูงอายุจะมีอุปสรรค และมีข้อจำกัดมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคมที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุแต่ละราย นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจอาจเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ทั้งในทางบวกและทางลบสำหรับผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งได้ เช่น ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคงโดยไม่เปลี่ยนแปลงจากวัยหนุ่มสาว ย่อมสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อหลายประเภทตามความสนใจอย่างต่อเนื่องของตน ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีเมื่ออยู่ในวัยสูงอายุ

ตอนที่ 2 นโยบายของรัฐและแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ในตอนนี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสาระสำคัญ 3 หัวข้อ คือ 1. นโยบายของรัฐต่อการศึกษาของผู้สูงอายุ 2. แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3. ประเภทของกิจกรรมการศึกษาจากระบบที่จัดให้ผู้สูงอายุ

1. นโยบายของรัฐต่อการจัดการศึกษาของผู้สูงอายุ

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ ให้การศึกษา ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ ดังปรากฏว่ามีนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการช่วยเหลือ พัฒนา ผู้สูงอายุในแผนพัฒนาระยะต่าง ๆ อาทิเช่น

1) แผนพัฒนาผู้สูงอายุระยะยาว พ.ศ. 2525 – 2545

จากการที่รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ หลังจากได้ประชุมร่วมกันกับประเทศต่างๆ ในองค์การสหประชาชาติ คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2525 และคณะกรรมการผู้สูงอายุ แห่งชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น 7 คณะ คือ (คณะกรรมการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุ และการพัฒนาสังคม, 2534 : 34 – 41)

1. คณะอนุกรรมการการศึกษาวิจัยและวางแผนระยะยาวเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. คณะอนุกรรมการศึกษาวัฒนธรรมและกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ
3. คณะอนุกรรมการประสานงานบริการสุขภาพผู้สูงอายุ
4. คณะอนุกรรมการวิเทศสัมพันธ์เรื่องผู้สูงอายุ
5. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์กิจการผู้สูงอายุ
6. คณะอนุกรรมการสวัสดิการผู้สูงอายุ
7. คณะอนุกรรมการจัดหาทุนส่งเสริมกิจการผู้สูงอายุ

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันออกไป สำหรับในที่นี้จะขอกล่าวถึง คณะกรรมการชุดแรก คือ คณะอนุกรรมการการศึกษาวิจัยและวางแผนระยะยาวเกี่ยวกับผู้สูงอายุ คณะกรรมการชุดนี้ได้จัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2525-2545 ขึ้น ในแผน ระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2525-2545 ดังกล่าวได้กำหนดนโยบายเป็นแผนแม่บท สำหรับใช้เป็นแนวทางในการทำแผนปฏิบัติการ 5 ด้าน คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัย
2. ด้านการศึกษา
3. ด้านความมั่นคงของรายได้
4. ด้านสังคมวัฒนธรรม
5. ด้านสวัสดิการสังคม

นโยบายในแต่ละด้านนั้น คณะอนุกรรมการได้มีการสรุปสภาพปัญหาและเสนอ นโยบายเป้าหมายหลักไว้ในรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป อย่างไรก็ตาม จะขอก ล่าวถึงเฉพาะนโยบายด้านการศึกษาซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องที่จะทำการวิจัยเท่านั้น โดยมีการสรุป รายละเอียดครอบคลุมตั้งแต่ปัญหาการศึกษา วัตถุประสงค์ของแผนระยะยาว นโยบายและ มาตรการในการดำเนินการ ดังนี้

นโยบายและมาตรการด้านการศึกษา

นโยบาย

1. เร่งรัดจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ ให้มี รูปแบบและเนื้อหาสาระที่ผู้สูงอายุจะมาร่วมกิจกรรมและได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง
2. เน้นความสำคัญด้านการศึกษาเพื่อชีวิตในครอบครัว (Family Life Education) ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ เพื่อเตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงชีวิต ด้วยการ ระดมความร่วมมือจากภาคเอกชนโดยเฉพาะจากสื่อมวลชนทุกรูปแบบ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจ ให้แก่ประชาชนว่า สุขภาพของผู้สูงอายุจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสุขภาพตั้งแต่วัยเยาว์ ฉะนั้นการ ชะลอความเสื่อมของสุขภาพนั้นต้องทำมาแต่เด็ก โดยการรู้จักป้องกันรักษาสุขภาพ ปรับปรุง สภาพ แวดล้อมให้เหมาะสมอยู่เสมอ
3. สนับสนุนให้มีระบบวิธีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากผู้สูงอายุ โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุให้เป็นที่ ยอมรับของสังคมมากขึ้น

มาตรการ

1. จัดทำสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำในด้านการเตรียมตัวของ ผู้สูงอายุ ให้รู้จักวิธีการรักษาและป้องกันสุขภาพอนามัยของตนเองให้มีความสมบูรณ์ทั้งกายและ จิตใจ รวมทั้งให้รู้จักบทบาทและหน้าที่ของการเป็นผู้สูงอายุที่ดี
2. ให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเรื่องวิธีการเลี้ยงดูอบรมเด็ก เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมี บทบาท มีส่วนร่วมในครอบครัวได้เป็นอย่างดี
3. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว เช่น วัด ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และสถานที่สาธารณะอื่นๆ ให้เป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างผู้สูงอายุกับ

ประชากรกลุ่มอื่นๆ ด้วย โดยพยายามจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถจะมีส่วนร่วมได้ด้วยอย่างจริงจัง

4. เตรียมบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลและปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ และแทรกเนื้อหาสาระเหล่านี้ไว้ในหลักสูตรเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษาในระบบการสาธารณสุขมูลฐาน

5. จัดกิจกรรมทางศาสนาโดยมุ่งเน้นการศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติมากกว่ามุ่งเน้นรูปแบบพิธีกรรมอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และชักจูงให้ประชาชนทุกวัยโดยเฉพาะผู้สูงอายุให้มามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ

6. จัดกิจกรรมในรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มาแสดงความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ต่อสาธารณชน เพื่อให้สังคมยอมรับในบทบาทของผู้สูงอายุมากขึ้น

7. ปรับปรุงกฎระเบียบของทางราชการให้มีความเหมาะสมและคล่องตัวที่จะนำความสามารถของผู้สูงอายุที่ทรงคุณวุฒิมาใช้ในบทบาทเป็นที่ปรึกษา เขียนหนังสือหรือเอกสารวิชาการในเชิงรวบรวมข้อมูล แนวปฏิบัติ วิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่องต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษา ค้นคว้า เป็นอย่างมาก

จากแผนพัฒนาผู้สูงอายุระยะยาวปี 2525-2545 ซึ่งให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของไทยยังมีการศึกษาน้อยยังขาดความรู้ ขาดข้อมูลข่าวสาร ที่จะช่วยเหลือตนเองให้ดำรงชีวิตในวัยชราอย่างมีคุณภาพได้ นอกจากนั้นบริการการศึกษาที่จะให้แก่ผู้สูงอายุก็ยังขาดแคลน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะเนื้อหาสาระที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ ซึ่งแสดงว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะเร่งจัดบริการให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่ผู้สูงอายุโดยด่วน และจัดให้ครอบคลุมทั่วถึงในเชิงปริมาณ ตลอดจนให้มีคุณภาพที่เหมาะสม

2) แผนพัฒนาผู้สูงอายุระยะยาวฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535 - 2554

หลังจากที่รัฐบาลได้ดำเนินการจัดกิจกรรมแก่ผู้สูงอายุตามแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2525-2545 มาได้ 10 ปี ในปี 2535 รัฐบาลโดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการทบทวนแผนขึ้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ผลการทบทวนทำให้ได้นโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุระยะยาว พ.ศ. 2535 - 2554 ขึ้นมา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537) รายละเอียดในแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุฉบับปรับปรุงใหม่นี้ ยังมีความคล้ายคลึงกับของเดิม แต่เปลี่ยนแปลงบางส่วนให้ทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

นโยบายและมาตรการสำหรับผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535 – 2554) จำแนกออกเป็น 5 ด้าน คล้ายฉบับแรก คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ
2. ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรมและจิตใจ
3. ด้านการงานและรายได้
4. ด้านสวัสดิการสังคม
5. ด้านวิจัยและพัฒนา

จากแผนพัฒนาผู้สูงอายุระยะยาวฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535 – 2554 ได้มีการกำหนด นโยบายและมาตรการไว้ด้วยทุกด้าน แต่จะนำเสนอเฉพาะด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และ จิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย ดังต่อไปนี้

นโยบายและมาตรการ

นโยบาย

1. ส่งเสริมและให้บริการการเรียนรู้ต่างๆที่จะให้ผู้สูงอายุรู้จักปรับตัว ดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ป้องกันโรคและการออกกำลังกายที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถที่จะดำรงชีวิตในบั้นปลายอย่างมีคุณค่าและมีความสุข
2. ให้บริการพื้นฐานทางสวัสดิการสังคม ตลอดจนการสงเคราะห์ในด้านต่างๆ ตามความต้องการและจำเป็นอย่างเพียงพอแก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำและไม่มีผู้อุปการะ
3. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามกำลังความถนัดและความสามารถ และได้ถ่ายทอดประสบการณ์และความชำนาญให้แก่คนรุ่นหลัง รวมทั้งได้ทำประโยชน์อื่นๆ แก่สังคม
4. ส่งเสริมลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแบบสังคมไทยดั้งเดิม รวมทั้งเสริมสร้างค่านิยมในการให้ความเคารพและกตัญญูต่อบุคคลแก่ผู้สูงอายุ
5. สนับสนุนให้สถาบันศาสนามีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตลอดจนเป็นที่พึ่งทางใจแก่ผู้สูงอายุได้
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการจัดสวัสดิการและบริการผู้สูงอายุ และให้โอกาสผู้สูงอายุเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้สูงอายุและสังคม

7. สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรสำหรับดูแลรักษา และการให้บริการผู้สูงอายุ
8. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

มาตรการ

1. เผยแพร่ความรู้ให้ผู้สูงอายุรู้จักการปรับตัว การดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค โภชนาการ การออกกำลังกายด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ ตลอดจนจัดให้มีบริเวณและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการออกกำลังกาย การพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งจัดบริการพิเศษด้านนันทนาการ
2. ขยายบริการและสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สังคม และสาธารณสุขภาคสำหรับ ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพและไม่มีผู้อุปการะ
3. ให้การศึกษา อบรม หรือแนะแนวอาชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ ให้มีความรู้และทักษะสำหรับการเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสม รวมทั้งขอให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามความถนัดและศักยภาพ
4. จัดกิจกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วม ทั้งเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ชนรุ่นหลัง หรือการพัฒนาชุมชน
5. รณรงค์ให้ประชาชนและสังคมเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการมีสมาชิกหลายรุ่น และผู้สูงอายุอยู่รวมกันในครอบครัว ตลอดจนให้มีค่านิยมในการเคารพ กตัญญูทวดเทีต่อนุภาพารี และผู้สูงอายุ
6. ขอความร่วมมือจากสถาบันทางศาสนาในการเผยแพร่คำสอน เพื่อให้เป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการเผยแพร่คำสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม

จากแผนพัฒนาผู้สูงอายุระยะยาวฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535 – 2554 นี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกับแผนพัฒนาผู้สูงอายุฉบับเดิม ปี 2525 – 2545 เพียงแต่ปรับเปลี่ยนในรายละเอียดบ้าง ในส่วนของการจัดการศึกษาแก่ผู้สูงอายุ นั้น มีบทบาทสำคัญ ด้านเนื้อหาที่จะให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เนื้อหาที่เกี่ยวกับตัวผู้สูงอายุ ได้แก่ความเปลี่ยนแปลงในวัยต่างๆ ของผู้สูงอายุ การปรับตัว การรักษาสุขภาพ การป้องกันโรค การออกกำลังกาย การใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณค่า

กลุ่มที่ 2 การให้ความรู้หรือฝึกอบรมและการแนะแนวอาชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ เพื่อให้เลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความถนัดและศักยภาพของตนเอง

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539 : 28, 38) ได้มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุไว้ในบทที่ 5 “การพัฒนาสุขภาพและพละนาามัย” ข้อ 1 การพัฒนาศักยภาพของคนด้านสุขภาพและพละนาามัย โดยข้อ 1.7 สนับสนุนการรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ตลอดจนให้ได้รับบริการด้านฟื้นฟูสุขภาพ และบทที่ 6 “การพัฒนาประชากรกลุ่มผู้ด้อยโอกาส” ข้อ 4 การพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุยากจนที่ไม่มีญาติหรือผู้เลี้ยงดู โดย

1. จัดสวัสดิการสงเคราะห์โดยเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติหรือผู้เลี้ยงดูให้มากขึ้น รวมทั้งขยายบริการรักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า ตลอดจนลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับพาหนะเดินทางทุกประเภทและบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง ทั้งในเมืองและชนบทในรูปแบบที่เหมาะสม

2. ส่งเสริมให้ครอบครัวเห็นความสำคัญและเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว รวมทั้งพิจารณาให้สิ่งจูงใจแก่บุตรหรือญาติที่ดูแลผู้สูงอายุที่ยากจน

3. สนับสนุนให้สถานพยาบาลเอกชน องค์กรภาคเอกชน องค์กรศาสนาและชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริม กำกับ และดูแลหน่วยงานภาคเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ให้มีการดำเนินงานและจัดบริการตามมาตรฐานขั้นต่ำที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการ

4. ส่งเสริมให้มีองค์กรหลักที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุที่เป็นเอกภาพ โดยทำหน้าที่วางแผน รวบรวมข้อมูล และประสานการดำเนินงานอย่างเป็นทางการเป็นเครือข่ายไปในทิศทางเดียวกัน

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าได้มีนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ระบุเกี่ยวกับการศึกษา แต่ก็ได้กล่าวในลักษณะที่ครอบคลุมการให้บริการ การให้สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ได้บัญญัติสิทธิของผู้สูงอายุไว้ในหมวด 3 สิทธิ และเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 54 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี บริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

และยังปรากฏในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 วรรคสอง รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2541 : 16)

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทั้ง 2 มาตรา ได้กล่าวถึงผู้สูงอายุในลักษณะที่รัฐพึงให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้ ถึงแม้ไม่ได้ระบุชัดเจนถึงการให้การศึกษโดยตรง แต่นัยของการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้นั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่สำคัญ

5) ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย

โดยที่ปีพุทธศักราช 2542 เป็นวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ

รัฐบาล องค์การเอกชน ประชาชน และสถาบันสังคมต่างๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้สูงอายุ ซึ่งได้ทำประโยชน์ในฐานะ “ผู้ให้” แก่สังคมมาโดยตลอด ดังนั้น จึงควรได้รับผลในฐานะเป็น “ผู้รับ” จากสังคมด้วย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทยเป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้ (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2542)

1. ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้ และผู้พิการที่สูงอายุ
2. ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ รัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย
4. ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเห็นชีวิตมีคุณค่า
5. ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกัน และสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม
6. ผู้สูงอายุควรได้มีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน และกับบุคคลทุกวัย
7. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องกำหนด นโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย
8. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ
9. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูต่เวทีและความเอื้ออาทรต่อกัน

จากปฏิญญาผู้สูงอายุไทย ได้กล่าวถึงการให้โอกาสผู้สูงอายุได้รับการศึกษา เรียนรู้ อย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถเข้าถึงข่าวสารข้อมูลและบริการสังคม ซึ่งจะ

ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และสามารถปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้องค์กรต่างๆ ในสังคมประสานการดำเนินการอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

จากนโยบายต่าง ๆ ที่ยกมานี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ ได้พยายามเสนอแนะนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่จะจัดบริการผู้สูงอายุในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษานั้นก็คือ ได้ตระหนักว่าการศึกษาคือสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นแก่ผู้สูงอายุตลอดช่วงชีวิต ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต่างก็มีความเห็นเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างที่จะนำมากล่าวต่อไปนี้

สุนทร สุนันท์ชัย (2529 : 105) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับว่าประชาชนทั่วไป ทุกคนทุกเพศ ทุกวัย แม้จะเคยได้รับโอกาสทางการศึกษามาแล้ว ก็ควรจะต้องได้รับการทางการศึกษาในบางลักษณะ เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองต่อไปได้ตามหลักการศึกษตลอดชีวิต โดยเหตุนี้ การศึกษานอกระบบจึงต้องรับภาระทั้ง 2 ประการ คือ การจัดการศึกษาสำหรับทุกคน และจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่ม สร้างความมั่นคงทางใจให้แก่ผู้สูงอายุทั้งสิ้น

สุรกุล เจนอบรม (2529 : 70) กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้สูงอายุนั้นมีความสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุมาก จะช่วยเตรียมผู้สูงอายุให้สามารถจัดการกับชีวิตบั้นปลายของตนเองได้อย่างมีความสุขและความสงบ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความรู้ที่ทันสมัย รู้ข่าวคราวสภาพของสังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษาเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ การบริหาร ร่างกาย การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การร่วมกิจกรรมสันตนาการที่เป็นประโยชน์ต่อ สุขภาพทางกาย ทางจิต การมีงานอดิเรก หรืองานอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้จักพึ่งตนเอง ไม่เป็นภาระแก่สังคมในบั้นปลายของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศรีหัทธิม พานิชพันธ์ (2525) กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า วิธีหนึ่งที่จะช่วยผู้สูงอายุในการปรับตัวในการเผชิญปัญหาต่างๆ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุพึ่งตนเองได้ ก็คือการจัดกิจกรรมให้ความรู้ ให้การศึกษาในเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตัวเองได้ และยังสามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุคนอื่นๆ ได้อีกด้วย

2. แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ

จากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุที่กล่าวมา ทางราชการได้ดำเนินการวางแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุเพื่อเป็นนโยบายให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนถือเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยมีนโยบายในการจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมความรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพและนันทนาการ และด้านอาชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ สามารถปรับตัวอยู่กับครอบครัว ชุมชนได้อย่างมีความสุขในกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมที่สำคัญๆ เป็นตัวอย่างไว้ 3 ด้าน คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542 : 10)

- 1) กิจกรรมด้านสุขภาพและนันทนาการ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุ การกินอย่างไรให้อายุยืน รู้ไว้ห่างไกลโรค ฯลฯ
- 2) กิจกรรมด้านอาชีพ เช่น กิจกรรมด้านการประดิษฐ์ดอกไม้สด การทำขนมไทย พับบ้าน การเขียนภาพ และการปั้นตุ๊กตาชาววัง เป็นต้น
- 3) กิจกรรมด้านสังคม เช่น กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้แก่ผู้สูงอายุ การใช้แหล่งภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุในชุมชนและอุบัตินัยป้องกันได้ในวัยสูงอายุ ฯลฯ

นอกจากนี้ สุรกุล เจนอบรม (2541 : 138-140) ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไว้ 4 แนวทาง ดังนี้

- 1) การเตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่เน้นหนักเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปในการเตรียมตัวเกษียณอายุจากงานประจำ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนาสุขภาพจิต หลักธรรมทางศาสนา การบริการและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ การบำรุงรักษาสุขภาพกายสำหรับผู้สูงอายุ การเตรียมตัวทางการเงินและรายได้ภายหลังเกษียณอายุจากการทำงานปกติ งานอดิเรกและนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางกายและจิตใจเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

2) การสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต เป็นกิจกรรมที่เน้นหนักความรู้และการฝึกทักษะในการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ การจัดกลุ่มอบรมทรัพย์ การจัดหางานให้กับผู้สูงอายุ ฯลฯ

3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่เน้นหนักความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา สุขภาพอนามัย การออกกำลังกาย งานอดิเรกสำหรับผู้สูงอายุ ศาสนธรรม ข่าวสาร ข้อมูลสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนาสุขภาพจิต กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

4) การส่งเสริมคุณค่าผู้สูงอายุ เน้นหนักการจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติให้กำลังใจผู้สูงอายุ และการใช้คุณค่าของผู้สูงอายุให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

กล่าวโดยสรุปแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุนั้นควรคำนึงถึงสภาพความต้องการ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสังคม เพื่อให้ผู้สูงอายุยังคงมีคุณค่าและความสำคัญ การจัดกิจกรรมตามความต้องการ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ได้แก่การส่งเสริมด้านคุณภาพชีวิต นันทนาการ ด้านอาชีพ และด้านสังคม นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้สูงอายุบางกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถ และยังต้องการที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม กิจกรรมที่จัดจึงควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีโอกาสและสามารถที่จะทำประโยชน์ตรงตามความต้องการให้ดียิ่งขึ้น

3. ประเภทของกิจกรรมการศึกษาจากระบบสำหรับผู้สูงอายุ

ประเภทการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบ มีองค์การ นักวิชาการ ได้กล่าวถึงประเภทของกิจกรรมการศึกษาจากระบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั่วไป และกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉพาะดังต่อไปนี้

1) ประเภทของกิจกรรมการศึกษาจากระบบ มีองค์การและนักการศึกษาได้กล่าวไว้ อาทิ

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (Unesco, 1960) ได้เสนอแนะกิจกรรมการศึกษาจากระบบโดยได้เสนอขอบข่ายไว้อย่างกว้างๆ 10 ด้าน ดังนี้

1. การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น (Preservation Traditional Culture)
2. การศึกษาเพื่อช่วยให้ประชาชนเข้าใจสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม (Understanding of Promotion of Change)
3. การศึกษาเพื่อพัฒนาความเจริญส่วนบุคคล (Individual Personal Development)

4. การศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและความสงบสุข (Peace Education)
5. กิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ที่มีขาดโอกาสทางการศึกษา (Deficiencies in Earlier Formal Education)
6. การศึกษาเพื่อลดช่องว่างระหว่างประชาชน กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ (Bridging the Gap Between Ordinary People and Experts)
7. การศึกษาเพื่อเตรียมประชาชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ (Equipping For Social and Civil Life)
8. การศึกษาสำหรับสตรีเพื่อช่วยให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ (Helping Women Order of Things)
9. การศึกษาเพื่อการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ (Use of Increased Leisure)
10. การศึกษาในฐานะผู้บริโภค (Consumer Education)

สำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 : 14-15) ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง ได้กำหนดแนวทางกิจกรรมถือเป็นหลักปฏิบัติในทุกกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษา อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้พลาดโอกาสศึกษาต่อในระบบโรงเรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ฝึกทักษะ และปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

2. กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ เป็นการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเห็นช่องทางการทำมาหากิน มีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ อาชีพใน ตลาดแรงงาน หรือเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนและชุมชน รวมทั้งเพื่อเพิ่มวุฒิทางการศึกษาและการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหน้าที่การงาน กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ กลุ่มสนใจวิชาชีพระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)

3. กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เป็นการเสนอโอกาสและทางเลือกเพื่อการศึกษาค้นหาความรู้ด้วยตนเองให้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ก่อให้เกิดโลกทัศน์ที่กว้างขวางสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงชีวิตให้ก้าวหน้าและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข จากการทำงาน จากบุคคล จากครอบครัว จากสื่อ จากชุมชน และจากแหล่ง

ความรู้ ซึ่งสามารถเรียนได้ตลอดเวลา และเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การจัดห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พิพิธภัณฑพิทยาศาสตร์ วิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา การบริการสื่อ เอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ฟิลิป คูมส์ (Philip Coombs, 1973) ได้แบ่งประเภทของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (General Education) หมายถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือขั้นประถมศึกษาที่กำหนดเป้าหมายให้มีความรู้ในการอ่าน เขียนหนังสือ การคิดเลขคณิต และเข้าใจทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานได้ เป็นต้น

2. การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาความเป็นอยู่ในครอบครัว (Family Education) คือ การศึกษาโดยการให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น ด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ การวางแผนครอบครัว และการเลี้ยงเด็ก เป็นต้น

3. การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน (Community Development Education) เป็นการศึกษาเพื่อส่งเสริมสถาบันในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ให้มีการเรียนรู้หลักปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ เช่น สหกรณ์ หรือการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีการร่วมมือกัน ช่วยแก้ปัญหา การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนปัญหาในระดับชาติ

4. การศึกษาด้านอาชีพ (Vocational Education) เป็นการจัดเพื่อให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือเกี่ยวกับการประกอบการด้านเศรษฐกิจ เช่น ฝึกอาชีพตัดผม เลี้ยงปลาสัตว์ การทอผ้า และแก้เครื่องยนต์ เป็นต้น

สุนทร สุนันท์ชัย (2530) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนไทย มีขอบข่ายครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ 6 ประเภท ดังนี้

1. สามัญศึกษาหรือการศึกษาทั่วไป เป็นการศึกษาเทียบเท่าระบบโรงเรียน ตั้งแต่ชั้นอ่านออกเขียนได้จนถึงระดับอุดมศึกษา โดยผู้เรียนได้รับคุณวุฒิตามระดับที่ศึกษา

2. การฝึกอาชีพ ได้แก่ การฝึกทักษะอาชีพตามต้องการของผู้เรียนในสาขาต่างๆ

3. การศึกษาด้านสุขภาพ สวัสดิภาพและชีวิตในครอบครัว ได้แก่ การป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ โภชนาการ สวัสดิศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

4. การศึกษาด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การปกครองประเทศ การปกครองท้องถิ่น การออกเสียงเลือกตั้ง กิจกรรมสาธารณะ การเสียภาษีอากร สิทธิและหน้าที่ของประชาชน องค์กรต่างๆ ฯลฯ

5. การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลได้แก่ การศึกษาแบบเสรี การดนตรี ศิลป นันทนาการ ปรัชญา ศาสนา ฯลฯ

6. การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ได้แก่ การศึกษาเพื่อมุ่งให้เกิดความสามารถในการมีส่วนร่วมในชุมชน

2) ประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ มีหน่วยงานและ นักวิชาการได้ให้ทัศนะไว้ อาทิเช่น

เทเลอร์ (Taylor, 1983 : 540 – 566 อ้างถึงในฉันทนา กาญจนพจน์, 2530 : 23 – 25) ได้แบ่งประเภทกิจกรรมไว้ดังนี้

1. อาชีวะบำบัด (Occupation Therapy) เป็นกิจกรรมด้านอาชีพที่มุ่งเน้นเพื่อ ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันความพิการ ลักษณะกิจกรรมที่จัดได้แก่ งานแกะสลัก งานช่างไม้ งานฝีมือ และการทำสวน

2. กิจกรรมนันทนาการบำบัด (Recreation Therapy) เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างให้ มนุษย์มีร่างกายจิตใจแจ่มใส ก่อให้เกิดความสุขความเพลิดเพลิน จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน กิจกรรม นันทนาการได้แก่การวาดรูป ทำงานฝีมือ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ ดูกีฬา พบปะสังสรรค์ เดินรำ

3. กิจกรรมบำบัดด้วยหนังสือ (Biblio Therapy) เป็นกิจกรรมที่ใช้หนังสือเป็นการ ป้องกันและรักษาขบวนการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ซึ่งฮัมพร ฟินิจวัฒนา (2528) กล่าวถึง ประโยชน์ของการอ่านว่าเป็นการป้องกันความแปรปรวนของอารมณ์และทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น หลังการอ่านและเทเลอร์ (Taylor : 1982) กล่าวว่า การอ่านหนังสือทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้ ความชำนาญในด้านต่างๆ ทันโลก ทันต่อเหตุการณ์แม้แต่อ่านหนังสือพิมพ์ก็มี ประโยชน์มากแล้ว

4. กิจกรรมการออกกำลังกาย (Physical Exercise) เป็นกิจกรรมที่ใช้พลังงาน ก่อให้เกิดความแข็งแรงต่อร่างกาย ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อ สิ่งแวดล้อม แซมปี (Samp quoted in Ebersole and Hess, 1982 อ้างถึงใน สาลี เพ็ญศิริ, 2535) กล่าวถึงประโยชน์ของการออกกำลังกายว่า ทำให้คนมีอายุยืนยาว ช่วยเสริมสร้างความ แข็งแรงของร่างกาย กล้ามเนื้อหัวใจบีบตัวดี ความดันโลหิตลดลง ไขมันในร่างกายลดลง ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ลดความเครียด เสริมสร้างสมรรถภาพของการหายใจอีกด้วย ผู้สูงอายุ ที่ออกกำลังกายจะมีสุขภาพที่ดี

5. กิจกรรมศาสนา ศาสนาเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายจากความตึงเครียด แก้ปัญหาในเรื่องของชีวิต และนำชีวิตไปสู่ความสุขได้ ซึ่งจากการศึกษาของกิลสัน และโคสต์ (Gilson and Coats 1980 Quoted in Spier อ้างถึงใน สาลี เพ็ญศิริ, 2535) พบว่าผู้สูงอายุเพศหญิงในสถานสงเคราะห์ 50 แห่ง ชอบที่จะมีกิจกรรมการนั่งสมาธิและสวดมนต์มากที่สุดและจากการศึกษาของพีระสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และคณะ (2523) พบว่าในสังคมไทยศาสนาจะมีผลต่อผู้สูงอายุอย่างมาก ช่วยให้ผู้สูงอายุลดความวิตกกังวลในเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย ในเรื่องวิญญูสงสาร ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ จึงมีอิทธิพลต่อความเชื่อ ทศนคติค่านิยม ตลอดจนแรงจูงใจและบุคลิกภาพบางประการ

6. กิจกรรมการเป็นอาสาสมัคร (Volunteering) เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง มองตนเองอย่างมีคุณค่าต่อสังคม ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่นอาสาสมัคร เป็นต้น จากการศึกษานี้ของฮันเตอร์ และลินน์ (Hunter and Linn, 1980 quoted in Rubb, 1984 อ้างถึงในสาลี เพ็ญศิริ, 2535) ได้เปรียบเทียบผู้สูงอายุที่มีการร่วมกิจกรรมอาสาสมัครกับผู้ที่ไม่ได้ร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้ที่ร่วมกิจกรรมจะมีความพึงพอใจในชีวิต ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่มากกว่า และอาการซึมเศร้าก็น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีการร่วมกิจกรรม

จากผลการศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยได้เสนอแนะลักษณะของการจัดกิจกรรมการศึกษาที่ผู้สูงอายุต้องการให้จัดโดยแบ่งเป็น 4 ประเภทดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542 : 44 – 46)

1. กิจกรรมด้านสุขภาพอนามัยทางกาย/ใจ ได้แก่
 - 1.1 กิจกรรมให้ความรู้ในการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ
 - 1.2 กิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น กีฬาในร่ม การเดินรำ การออกกำลังกาย การทำกายภาพบำบัด การตรวจสุขภาพ
 - 1.3 การจัดคลินิกสุขภาพเคลื่อนที่
 - 1.4 การจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อสุขภาพ
 - 1.5 กิจกรรมทางศาสนาเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ
 - 1.6 กิจกรรมการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 1.7 กิจกรรมการจัดงานวันเกิดสำหรับผู้สูงอายุ
2. กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนหนึ่งมีรายได้ต่ำ และบางส่วนไม่มีรายได้ ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงทั้งทางสังคมและจิตใจ ผู้สูงอายุจึงต้องการให้จัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุน

สนับสนุนให้มีรายได้เพื่อเลี้ยงชีพและให้ความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่า กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สูงอายุต้องการ ให้จัดและข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยได้แก่

2.1 กิจกรรมการอบรมวิชาชีพระยะสั้นๆ ให้เหมาะสมกับสภาพวัยของผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดความรู้ และผู้รับความรู้

2.2 กิจกรรมให้การปรึกษาในเรื่องการใช้จ่าย

2.3 จัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุในสถาบันสงเคราะห์ผู้สูงอายุในรูปแบบของร้านค้าบริการจำหน่ายสินค้าราคาถูกโดยสินค้าส่วนหนึ่งผู้สูงอายุเป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

2.4 จัดกิจกรรมกลุ่มสนทนา โดยฝึกสอนในอาชีพต่างๆ ตามความสนใจ

3. กิจกรรมด้านการศึกษา จากผลการวิจัยยังมีผู้สูงอายุบางส่วนไม่ได้รับการศึกษา บางส่วนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาและบางส่วนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงมีความต้องการให้จัดกิจกรรมการศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อยกระดับมาตรฐานชีวิตของตนเอง โดยอาจจัดในรูปแบบของการศึกษาต่อเนื่องก็ได้

4. กิจกรรมด้านครอบครัวและสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังขาดโอกาสที่จะได้ร่วมกิจกรรมทั้งในเชิงสังคมและในเชิงจิตใจ โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีอันเนื่องมาจากกรอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่อาจปิดกั้นโอกาสการมีส่วนร่วมกิจกรรมดังกล่าว ผลการวิจัยที่ได้จะเห็นว่าผู้สูงอายุต้องการให้จัดกิจกรรมทางครอบครัว และสังคมต่อไปนี้

4.1 กิจกรรมส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุ โดยอาจจัดเป็นชมรมต่างๆ เช่น

4.1.1 ชมรมงานฝีมือศิลปะ

4.1.2 ชมรมพุทธศาสนา โดยจัดให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกิจกรรม การบรรยาย การปฏิบัติสวดมนต์ไหว้พระ ตามวันสำคัญทางศาสนา การฝึกสมาธิ

4.1.3 ชมรมนาฏศิลป์ ดนตรีไทย

4.2 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ได้แก่

4.2.1 กิจกรรมอาสาสมัคร ช่วยงานห้องสมุด โรงพยาบาล

4.2.2 กิจกรรมอาสาเมตตาธรรม

4.3 กิจกรรมการให้ความรู้ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัย ได้แก่

4.3.1 กิจกรรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยให้ความรู้ความเข้าใจแก่เด็ก ให้เคารพปฏิบัติต่อผู้สูงอายุด้วยความเคารพและเอาใจใส่

4.3.2 กิจกรรมการให้ความรู้ด้านสังคม การเมือง และวัฒนธรรม

- 4.3.3 การแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 4.3.4 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
- 4.3.5 กิจกรรมให้คำปรึกษา
- 4.4 กิจกรรมนันทนาการ การส่งเสริมกีฬาที่เหมาะสมกับวัย ได้แก่
 - 4.4.1 กิจกรรมทัศนศึกษา
 - 4.4.2 กิจกรรมเพื่อยกย่องผู้สูงอายุ เช่น ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่วันครอบครัววันผู้สูงอายุ เป็นต้น
 - 4.4.3 กิจกรรมส่งเสริมผู้สูงอายุให้เป็นตัวแทนด้านจริยธรรมคุณภาพแก่สังคม
 - 4.4.4 กิจกรรมประเพณีต่าง ๆ

เมื่อได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ จากแนวความคิดขององค์กรและบุคคลต่างๆ พอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ จะมีลักษณะเฉพาะ ควรจะได้สร้างจากความสนใจและความต้องการของผู้รับบริการเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ค้นพบด้วยตนเอง โดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมที่เป็นตำราชีวิตอยู่ในใจของเขามาใช้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ เพื่อปรับตัวให้มีความสุขในวัยสุดท้ายของชีวิต อย่างไรก็ตามประเภทของกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุยังคงประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์

ในตอนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสาระสำคัญ 5 หัวข้อคือ 1. ความหมายของการประสานสัมพันธ์ 2. ประเภทของการประสานสัมพันธ์ 3. หลักการประสานสัมพันธ์ 4. ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 5. วิธีการประสานสัมพันธ์

การศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร (Inter Organization Relation) เป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะระหว่างองค์กรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน หากองค์กรที่ทำหน้าที่ปฏิบัติเหล่านั้นมีความสัมพันธ์ในลักษณะการประสานงานกันแล้ว งานจะดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งยังเป็นการจัดและส่งเสริมให้มีความเกี่ยวเนื่องในการทำงานในส่วนที่เกี่ยวกับตัวคน จิตใจ วัสดุ และวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และให้งานมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การประสานสัมพันธ์เป็นตัวช่วยผสมผสานปัจจัยในการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ กำหนดการ และเวลาให้ผสมกลมกลืนกัน ดังนั้นจึงถือว่าการประสานสัมพันธ์เป็นกระบวนการในการบริหารที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากในการบริหารคือ

- 1) ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่น
- 2) ช่วยขจัดความสูญเปล่าและประหยัดในเรื่องที่เกี่ยวกับเวลา เงิน วัสดุในการทำงานและเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร
- 3) ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ช่วยสร้างความเข้าใจอันดี สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ช่วยลดข้อขัดแย้งภายใน
- 5) ช่วยสร้างขวัญในการทำงานของข้าราชการ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ในองค์กร
- 6) ช่วยป้องกันการงานที่ซ้ำซ้อนกัน เพราะทุกฝ่ายเข้าใจในหน้าที่ของตนเองและเข้าใจหลักการและวิธีการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี
- 7) ช่วยให้องค์กรเข้าใจปัญหาของหน่วยงานอื่น และนำมาเป็นบทเรียนในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานหรือองค์กรของตน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้

1. ความหมายของการประสานสัมพันธ์

ความหมายของการประสานสัมพันธ์ มีนักวิชาการ นักบริหารได้ให้ความหมายในลักษณะที่สนับสนุน สอดคล้องกับการประสานงานดังนี้

ความหมายของการประสานสัมพันธ์

แอนเดรอน เอช วอน เดอ เวน (Andren H. Van De Ven, 1976 อ้างถึงใน ทิตยา สุวรรณชฎ, 2525) ให้ความหมายว่า การประสานสัมพันธ์ (Intergration or Linkage) คือกระบวนการที่เกิดจากการประสานงาน (Coordination) ระหว่างส่วนต่างๆ ขององค์กร เพื่อปฏิบัติภารกิจร่วมกัน การประสานสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและการสนับสนุนซึ่งกันและกันนั้น ควรต้องมีการแบ่งงาน (Division of Labour) และการประสานงาน (Coordination) ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

เว็บสเตอร์ คิคชันนารี (Webster Dictionary) ให้คำจำกัดความของคำว่า การประสานสัมพันธ์ (Integration) ว่าเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกันโดยมีการประสานงาน

มีการรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน และมีความสัมพันธ์กันทั้งในระหว่างสายการบังคับบัญชา ภายในหน่วยงานเดียวกัน และระหว่างหน่วยงานภายนอก

สรุป การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การให้ความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างหน่วยงานในการคิด วางแผน และปฏิบัติงาน เพื่อเป้าหมายเดียวกันโดยใช้ทรัพยากรที่มี อยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความหมายของการประสานงาน

นพพงษ์ บุญจิตรดุรงค์ (2529 : 75) ให้ความหมายของการประสานงานว่า การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อให้ การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

อุทัย หิรัญโต (2529 : 105) กล่าวว่า การประสานงาน คือ การจัดกลไกต่างๆ ของ องค์การ ให้การปฏิบัติงานของส่วนต่างๆ ของหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานให้สอดคล้อง ต้องกัน ดำเนินไปในแนวเดียวกันไม่ซ้ำซ้อนกัน ไม่ขัดกัน รวมทั้งการจัดทัศนคติของคน เครื่องมือ เครื่องใช้ เงิน และเวลา ให้ได้จังหวะที่ต่อเนื่องกัน และได้กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การประสานงานเป็น การทำให้กลไกต่างๆ ขององค์การทำงานสอดคล้องต้องกัน และยังให้เกิดผลงานบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์การในบั้นปลาย

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 155) กล่าวว่า การประสานงานคือความร่วมมือร่วมใจ ในการปฏิบัติจัดระเบียบงานให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานสมดุลงและสำเร็จ เป้าหมายในเวลาที่กำหนดไว้

ประทาน คงฤทธิศึกษาการ (2529 : 104) กล่าวว่า การประสานงานตรงกับคำใน ภาษาอังกฤษว่า coordination และให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การที่คนในองค์การเดียวกันหรือ หลายองค์การได้ทำงานร่วมกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนที่ได้กำหนดไว้เป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน หรือจะให้ความหมายได้อีกนัยหนึ่งว่า การช่วยกันทำงานภายใต้วัตถุประสงค์หรือแผนอัน เดียวกันให้เกิดความสำเร็จตามกำหนดระยะเวลาและเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

หลุย จำปาเทศ (2526 : 82) กล่าวว่า การประสานงานเป็นเครื่องมือสำคัญของ ผู้บริหาร ทำให้คนต่างกัน สามารถผนึกกำลังร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์ (2534 : 357) กล่าวว่า การประสานงาน คือ กระบวนการที่เกิดจากความพยายามของบุคคล หรือกลุ่มคนที่ผนึกกำลังกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทุกกระบวนการ และมีการระดมทรัพยากรที่มีอยู่เข้าด้วยกัน เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป การประสานงานหมายถึง การสร้างความร่วมมือ ร่วมใจของบุคคลภายในองค์กร หรือระหว่างหน่วยงานให้ปฏิบัติงานไปในทางเดียวกัน เพื่อขจัดความขัดแย้ง ข้ำซ้อนของงาน และการเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากคำจำกัดความข้างต้นพอสรุปความหมายของการประสานสัมพันธ์และการประสานงานได้ว่า มีความหมายที่ใกล้เคียงกันมาก คือกระบวนการในการบริหารงานที่ช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติงานหรือองค์กรต่างๆ ร่วมมือปฏิบัติงานใดงานหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงขอใช้คำว่า การประสานสัมพันธ์ เป็นคำหลัก

2. ประเภทของการประสานสัมพันธ์

ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า ความหมายของการประสานสัมพันธ์และการประสานงาน มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจะขอกล่าวถึงประเภทของการประสานสัมพันธ์หรือการประสานงานดังต่อไปนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 157-159) แบ่งการประสานงานออกเป็นประเภทใหญ่ๆ

2 ประเภท คือ

1) การประสานงานโดยความสมัครใจ (Voluntary Coordination) การประสานงานประเภทนี้จะเกิดขึ้นได้ในองค์กรบางระดับเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในองค์กรขนาดเล็ก สำหรับองค์กรขนาดใหญ่การประสานงานประเภทนี้มักไม่เกิดขึ้น การประสานงานลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคลากรภายในองค์กรมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์กร อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสภาวะการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรเป็นอย่างดี หลักการสำคัญของการประสานงานด้วยความสมัครใจ มีอยู่ว่า จะต้องทำให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญขององค์กร และพร้อมที่จะทำงานเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายเป็นหน้าที่ ตลอดจนช่วยสร้างให้เกิดค่านิยมแห่งความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) การประสานงานแบบบังคับบัญชา (Directive Coordination) หรือที่เรียกว่าการประสานงานแบบสั่งการ การประสานงานแบบนี้ไม่ได้คำนึงถึงความสมัครใจและเต็มใจของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคลากร เป็นการประสานงานตามหน้าที่และโครงสร้างขององค์การ อาจจะเป็นการประสานงานตามลำดับชั้นบังคับบัญชา หรือตามระบบโครงสร้างขององค์การ

มาร์ช และไซมอน (James G. March and Herbert Simon, 1964 : 162-163 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2529 : 11) ได้แบ่งการประสานงานตามสภาพความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ขององค์การ ออกเป็น 2 ประเภท

1) การประสานงานโดยแผน (Coordination by plan) เป็นการประสานงานที่สามารถดำเนินการไปตามแผนการที่กำหนดไว้ การประสานงานนี้ได้กำหนดไว้ก่อน การปฏิบัติกำหนดการปฏิบัติต่างๆ ไว้ล่วงหน้า หาหนทางที่จะปรับความหันเหต่างๆ ของสถานการณ์ไว้ล่วงหน้า และเมื่อถึงเวลาปฏิบัติงานตามกำหนดการ ความหันเหหรือความเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะเกิดขึ้นน้อยมาก

2) การประสานงานโดยผลที่เกิดขึ้น (Coordination by feedback) เป็นการประสานงานในองค์การที่มีภาวะแวดล้อม องค์ประกอบ และสถานการณ์ขององค์การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความหันเหต่างๆ มีมากมายที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าได้ การกำหนดแผนการประสานงานระยะยาว ย่อมไม่ค่อยได้ผล ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการประสานงานอยู่เสมอ

แคสท์ และโรเซนวิก (Fremont E. Kast and James E. Rosenzweig, 1974 : 222 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2529 : 12) ได้แบ่งการประสานงานออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) การประสานงานในองค์การ (Internal Coordination) คือการประสานงานที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานที่อยู่ภายในองค์การเดียวกัน เป็นการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

2) การประสานงานภายนอกองค์การ (External Coordination) เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หลุย จำปาเทศ (2517 : 10) แบ่งการประสานงานออกเป็นประเภทใหญ่ๆ 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1) การประสานงานแบบมีพิธีรีตอง (Formal Type) คือการประสานที่ได้กำหนดรูปแบบหรือตำแหน่งหน้าที่ลงไปว่าอยู่ตรงไหนของสายงาน มีส่วนรับผิดชอบอะไรบ้าง การประสานงานแบบนี้ กำหนดหรือแต่งตั้งขึ้นมาอีกได้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน โดยเฉพาะในหน่วยงานใหญ่ๆ ซึ่งมีขอบข่ายโยงโยมมาก ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยให้นักบริหารได้ทำงานคล่องตัวมากขึ้น ผู้บริหารจะได้มีเวลาวางแผนล่วงหน้าเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เพราะผู้ประสานงานนอกจากจะเป็นผู้เชื่อมโยงประสานคน ประสานงานด้วยแล้ว ยังเป็นผู้นำข่าวสารหรือข้อมูลมาให้นักบริหารเพื่อการดังกล่าวอีกด้วย

2) การประสานงานแบบไม่มีพิธีรีตอง (Informal Type) คือ การประสานงานที่ไม่ได้กำหนดรูปแบบ หรือตำแหน่งหน้าที่ลงไปว่า อยู่ตรงไหนของสายงาน แต่เป็นการประสานงานที่จำเป็นที่ทุกคนต้องทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานเล็ก หรือในการพบปะประชุมของหน่วยงานทุกระดับ การประสานแบบนี้ แม้จะไม่กำหนดให้เด่นชัด แต่มีความสำคัญมาก ซึ่งจำเป็นต้องมีในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การประชุมตามวาระ การพบปะปรึกษาหารือ การอภิปรายภายในหน่วยงาน รวมทั้งการสังสรรค์ที่กำหนดขึ้นในบางโอกาส เทคนิคเหล่านี้อาจจะมาในรูปของบุคคลต่อคน คนต่อกลุ่ม หรือภายในกลุ่ม และกลุ่มต่อกลุ่ม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การประสานสัมพันธ์หรือการประสานงานจะเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ขององค์การ และมีทั้งการประสานภายในองค์การเดียวกันหรือภายนอกองค์การ โดยความสมัครใจหรือถูกสั่งการตามหน้าที่ หรือโครงสร้างของระบบ ซึ่งอาจจะมีพิธีรีตอง หรือไม่ก็ได้

3. หลักการประสานสัมพันธ์

ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการประสานสัมพันธ์หรือการประสานงานมักเกิดขึ้นจากผู้บริหารไม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการประสานงาน ในเรื่องหลักการประสานงานนั้นได้มีผู้รู้และทำการวิจัยไว้มาก ขอเสนอพอเป็นสังเขป ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 155-157) กล่าวว่า หลักการประสานงานมีดังนี้

1) การประสานงานที่ดี ต้องมีการประสานนโยบายตั้งแต่เริ่มแรก โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนงานขององค์การ เมื่อทุกหน่วยงานมีความเข้าใจตรงกัน จะช่วยให้มีการจัดระบบงานและแบ่งงานแล้วประสานการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

2) การประสานงาน มีพื้นฐานมาจากความรู้สึกตามธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์ที่ต้องการพึ่งพาอาศัยกัน

3) การประสานงานที่ดีจะต้องทำให้ทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และ วิธีการดำเนินงาน ประสานสอดคล้องกลมกลืนกันในลักษณะที่จะทำให้เกิดการประหยัด และมี ประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

4) การประสานงาน จะต้องเกิดขึ้นทุกระดับชั้นของการบังคับบัญชา ทั้งในรูปพิธีการ (Formal) และไม่เป็นพิธีการ (Informal)

5) การประสานงานที่ดี จะช่วยให้งานดำเนินไปอย่างสอดคล้องไม่มีปัญหาเหลือมล้ำ หรือซ้ำซ้อนกัน และสายทางเดินของงานมีความคล่องตัว

6) การประสานงานที่ดี ยึดหลักการประสานความคิดเห็นโดยที่การประสานงานให้ความสำคัญแก่การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในองค์การ หรือแม้กระทั่งจากองค์การอื่นๆ และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาผสมกัน ให้แปรสภาพเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม โนม้นำให้สมาชิกมีความเข้าใจความคิดเห็นของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องวิชาการปฏิบัติงาน สถานการณ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และปัญหาที่เกิดขึ้น

7) การประสานงานที่ดีจะต้องประสานระบบการติดต่อสื่อสาร (Communication System) ให้อยู่ในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อจากเบื้องล่างขึ้นไปเบื้องบน (Upward Communication) การติดต่อในระดับเดียวกัน (Horizontal Communication) หรือการติดต่อจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง (Downward Communication) โดยการส่งเสริมให้เกิดการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน จึงเป็นรากฐานของการประสานงานซึ่งจะนำไปสู่ระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพขององค์การนั้นๆ

8) การประสานงานจะต้องสามารถประสานการปฏิบัติให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม หรือเหตุการณ์ภายนอกได้ด้วย เพราะในบางครั้งเหตุสุดวิสัย หรือสถานการณ์บางอย่างที่คาดคิดไว้อาจเกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เทคนิคของการประสานงานทำให้เหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น การประสานงานจึงต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับจังหวะเวลาและสภาพการเปลี่ยนแปลง

ศิริอร ชันทรหัตถ์ (2531 : 135) ยังได้กล่าวว่า หลักการที่สำคัญของการประสานงาน ต้องมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในองค์กรหรือคนในองค์กรกับคนนอกองค์กรก็ตาม ควรได้มีการกำหนดตัวบุคคล เครื่องมือสื่อสาร วัน เวลา สถานที่ โดยถือหลักที่ว่า การติดต่อสื่อสารจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและประสานได้ และวินิตา เสนีเศรษฐ์ และคณะ (2530 : 61) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการประสานงานที่ดี มักจะมีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีเสมอ และในการบริหารงานนั้นการติดต่อสื่อสารและการประสานงานเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ เพราะระบบการติดต่อสื่อสารเป็นสื่อกลางที่เชื่อมโยงบุคคลต่างๆ ภายในหรือระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กรให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันจะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ โดยปกติแล้วบุคคลภายในหรือระหว่างหน่วยงานจะประสานงานกับหน่วยงานอื่นก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์หรือความต้องการของหน่วยงานนั้นชัดเจนดีแล้ว

2) จัดให้มีระบบของความร่วมมือที่ดี คือ “ความร่วมมือและประสานงาน” โดยกระตุ้นให้สมาชิกในองค์กรมีความเต็มใจที่จะร่วมมือ (willing to cooperation) ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจไมตรีต่อกันเพื่อให้งานขององค์กรดำเนินไปด้วยดี และบรรลุเป้าหมายขององค์กร และวินิตา เสนีเศรษฐ์ และคณะ (2530 : 61) ได้กล่าวว่า การประสานงานนั้นจะต้องมีการร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจ หรือเจตนาธรรม แต่ละบุคคล หรือแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ถ้าในการทำงานนั้นหากบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในหน่วยงาน หรือองค์กรไม่มีความตั้งใจเต็มใจที่จะอุทิศเวลา ร่างกายของตน ตลอดจนขาดการร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แน่นนอนความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กรจะเกิดไม่ได้ นอกจากนี้ จุมพล นิมิพานิช (2528 : 303) ยังได้กล่าวว่าการดำเนินงานขององค์กรไม่ว่าขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ มักจะมีการขัดแย้งหรือทะเลาะวิวาทบาดหมางกัน ถ้าเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อาจทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีกัน ไม่ร่วมมือกันปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ส่วน นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2529 : 168-169) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การประสานงานของเจ้าหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือองค์กร จำเป็นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมากมาย ดังนั้นในการปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องประสานตัวเจ้าหน้าที่ให้ทำงานร่วมกันได้

3) จัดให้มีระบบการประสานงานที่ดี การประสานงานในองค์กร ควรจัดให้เป็นระบบการประสานงานจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง จากเบื้องล่างสู่เบื้องบนและในระดับเดียวกัน เช่น จัดให้มีการประชุม การเลี้ยงน้ำชา หรือการเลี้ยงสังสรรค์เป็นครั้งคราว เพื่อประสานความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในองค์กร สำหรับการประสานระหว่างองค์กรก็อาจจัดทำได้ในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้ คูนท์ และดอนเนล (Koontz and O'Donnel, 1977 อ้างถึง ในนำชัย ทนุผล

และสุนิลา ทนุผล ม.ป.ป. : 165-166) ได้กล่าวว่า การประสานงานจะสำเร็จลงได้ด้วยดี จำเป็นต้องมีการติดต่อระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง การแลกเปลี่ยนความคิดอุดมการณ์ความตั้งใจและวัตถุประสงค์ของบุคคล โดยผ่านกระบวนการติดต่อระหว่างบุคคลจะทำให้มีการเพิ่มความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเป็นผลทำให้การประสานงานบรรลุผลสำเร็จ

4) จัดให้มีการประสานนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การให้สอดคล้องกัน เพราะตามปกติทุกองค์การจะมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ไว้ เป็นการยากที่สมาชิกในองค์การจะเข้าใจได้อันเป็นอุปสรรคต่อการประสานงานอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานจำเป็นต้องจัดให้มีการประสานงานระหว่างนโยบายและวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกันและง่ายต่อการปฏิบัติ ส่วน Siffin อ้างถึงใน นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2529 : 168) กล่าวว่า การประสานวัตถุประสงค์ เพื่อจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ อันเป็นแนวทางก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานประสานงานร่วมกัน สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และวนิดา เสนีเศรษฐ์ และคณะ (2530 : 63) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การประสานนโยบายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การเป็นปัจจัยสำคัญของการประสานงานในการดำเนินงานไม่ว่าของหน่วยงานหรือองค์การใดก็ตาม ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ว่า หน่วยงานหรือองค์การจะดำเนินงานไปในด้านใด มีขอบเขตเพียงใด โดยปกตินโยบายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานมักจะประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์หลัก วัตถุประสงค์รอง และวัตถุประสงค์เฉพาะกรณี ฉะนั้นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน ควรจะได้มีการพิจารณาอย่างใคร่ครวญ ถ่องแท้ และรอบคอบว่าเป็นวัตถุประสงค์ชนิดใด ซึ่งสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความสอดคล้องกันอันจะก่อให้เกิดเอกภาพของการบริหารงาน วิธีการคือ จะต้องมีการประสานงานระหว่างนโยบาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน หรือองค์การนั้นให้สอดคล้องกัน

5) จัดให้มีการประสานงานในรูปกระบวนการบริหารที่ครบวงจร กล่าวคือ ในการบริหารจะประกอบด้วย ตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (output) ดังนั้นในการประสานงานที่ดีจะต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนที่ดี กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามกำหนดเวลาและสถานที่ตลอดจนผู้รับผิดชอบ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบว่าในวันเวลาใด ใครทำอะไร ที่ไหน และทำอย่างไร เป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่าย ในการติดต่อประสานงาน นอกจากนี้ วนิดา เสนีเศรษฐ์ และคณะ (2530 : 65) ยังได้กล่าวว่าการประสานงานเป็นกระบวนการในรูปของกระบวนการแปรรูป หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ส่วนที่ป้อนหรือใส่เข้าไปเป็นผลผลิต หรือผลงานออกมา ส่วนที่ใส่หรือป้อนเข้าไปได้แก่ ทรัพยากรทางการบริหาร เช่น

คน เงิน วัสดุ สิ่งของต่างๆ นอกจากทรัพยากรทางการบริหารควรมีสิ่งเหล่านี้เพิ่มเติมเข้ามา คือ อำนาจหน้าที่ เวลา ความตั้งใจในการทำงาน และความสะอาดต่างๆ รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อหวังจะให้ได้ผลงาน หรือผลผลิตนั้นออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารที่มุ่งหวังจะให้มีการประสานงานที่ดี จึงต้องมีการวางแผนที่ดี ซึ่งแผนงานนั้นนอกจากกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายของแผนงานแล้ว ควรกำหนดขั้นตอน กำหนดเวลาตามแผนไว้ด้วย และยิ่งแผนงานนั้นได้กำหนดขั้นตอนของการทำงานแต่ละฝ่ายอย่างละเอียดก็ยิ่งจะช่วยให้การประสานงานได้มากยิ่งขึ้น และคุนซ์และคอนเนล (Koontz and O'Donnel, 1977 อ้างถึงในนำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล ม.ป.ป. : 165-166) ได้กล่าวถึงหลักการประสานแผน ว่าการประสานงานที่ดีจะต้องมีการประสานงานตั้งแต่ระยะแรกของการวางแผนและนโยบาย เพื่อให้แผนนั้นๆ มีความคงที่ในการกำหนดระยะเวลา และวัตถุประสงค์ นอกจากนั้นเป้าหมายของแผนงานควรมีความชัดเจน นอกจากนี้ จุมพล หนีมพานิช (2528 : 304) ยังได้กล่าวถึง ประสานการใช้เงินและวัสดุ ซึ่งเงินและวัสดุเป็น องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งขององค์การ ถ้าไม่มีการประสานงานที่ดีในการใช้เงินและวัสดุให้เหมาะสม หรือขาดปัจจัยทั้งสองอย่างนี้องค์การก็ดำเนินไปไม่ได้ ฉะนั้นการประสานงาน การใช้เงินและวัสดุให้เหมาะสมสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ กระบวนการปฏิบัติงาน และกำลังเจ้าหน้าที่ ย่อมหมายถึงความถึงการจัดให้มีงบประมาณและวัสดุเตรียมไว้ให้ทันตามฤดูกาลและ กำหนดเวลา และต้องเหมาะสมกับกำลังเจ้าหน้าที่ ที่ใช้เงินและวัสดุเหล่านั้นให้เกิดผลดีที่สุด

ลิตเตอร์เลอร์ (Hall Litterer, ม.ป.ป. : 7-13 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2529 : 15) ได้กล่าวว่า การประสานงานที่ดีผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ คือ

- 1) ต้องทำให้โครงสร้างขององค์การไม่สลับซับซ้อน
- 2) คำนึงถึงความผสมกลมกลืนระหว่างนโยบายและโปรแกรม
- 3) คำนึงถึงระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
- 4) คำนึงถึงการสร้างให้เกิดความสมัครใจในการประสานงาน
- 5) คำนึงถึงการประสานงานโดยผ่านทาง การแนะนำบุคลากร

ทีด (Ordway Tead, 1951 : 238 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2530 : 15) กล่าวว่า ในการประสานงานผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงหลักเบื้องต้น 4 ข้อ คือ

- 1) ประสานงานโดยการติดต่อโดยตรงของผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบและเกี่ยวข้อง

- 2) การประสานงานจะต้องเกิดขึ้นตั้งแต่ระยะเริ่มแรกขององค์การ
- 3) การประสานงานควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ในสถานการณ์ต่างๆ ขององค์การ
- 4) การประสานงานจะต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน

โดยสรุปแล้ว หลักการประสานสัมพันธ์นั้นจะต้องติดต่อโดยตรงกับผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบและเกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงองค์ประกอบและสถานการณ์ขององค์กรหรือสภาพแวดล้อม ต้องก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มต้องเกิดความสมัครใจ และยอมรับข้อเสนอในการประสานงานด้วย

4. ขอบข่ายของการประสานสัมพันธ์

การประสานสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญและเป็นภารกิจอย่างหนึ่ง ที่จะสามารถทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานประสบความสำเร็จ ซึ่งขอบข่ายในการประสานสัมพันธ์ซึ่งสอดคล้องกับการประสานงานนั้น ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

ศิริอร ชันทรหัตถ์ (2531 : 134) ได้เสนอไว้ดังนี้

- 1) นโยบาย ตามปกติขององค์การจะกำหนดนโยบายไว้ องค์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์การย่อมจะต้องประสานนโยบายระหว่างองค์การ เพื่อให้บรรลุตามนโยบายขององค์การ
- 2) ใจ สมาชิกในองค์การล้วนมีชีวิตจิตใจทั้งสิ้น ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องหรือ ร่วมกันย่อมต้องอาศัยความร่วมมือและร่วมใจตลอดจนความจริงใจที่มีต่อกัน การประสานใจจึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง
- 3) แผน องค์การโดยทั่วไปจะกำหนด แผนงานและโครงการไว้ตามประเภทของแผนงานและโครงการ ผู้ปฏิบัติอาจจะต้องประสานแผนที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกัน ตลอดจนการประสานโครงการที่เกี่ยวข้องด้วย
- 4) งานที่รับผิดชอบ นอกจากแผนและโครงการแล้ว จะพบว่าในองค์การจะมีงานย่อยๆ ทั้งในโครงการและนอกโครงการ ผู้ประสานงานจะต้องเตรียมประสานงานที่เกี่ยวข้องให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
- 5) คน ในการปฏิบัติงานในองค์การ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเกี่ยวข้องกับคน จึงจำเป็นต้องประสานงานกับคน ทั้งคนในองค์การและนอกองค์การ ถ้าประสานงานดีทุกอย่างจะสำเร็จเรียบร้อย ถ้าประสานงานผิดพลาดปัญหาจะตามมาเสมอ
- 6) ทรัพยากร การปฏิบัติงานในองค์การ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเกี่ยวข้องกับทรัพยากร เช่น เงิน อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ อาจจะต้องขอยืม ขอเบิก ขออนุญาตใช้ ถ้าผู้ปฏิบัติงานได้

เตรียมจัดประสานงานที่ดี ทุกอย่างจะสำเร็จเรียบร้อย ถ้าประสานงานไม่ดีปัญหาจะตามมาให้ต้องคิดแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลา นั่นคือ การประสานงานต้องเป็นการจัดให้คนในองค์การทำงานให้สัมพันธ์และสอดคล้องกัน

หลุยส์ จำปาเทศ (2529 : 13) กล่าวว่า การประสานงานที่จะมีหรือจะต้องกระทำในองค์การใดๆ ก็ตาม ปัญหานี้ควรทำความเข้าใจในเริ่มแรก คือ ประสานอะไรกับอะไร หรือช่องทางประสานงานมีอยู่ประการใดบ้าง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ประสานนโยบาย จำเป็นต้องมีการประสานนโยบายกัน ระหว่างนโยบายของกระทรวงกับกรมต่างๆ หรือระหว่างกรมด้วยกัน เพราะนโยบายเป็นแนวทางการบริหารขององค์การ
- 2) ประสานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน องค์การหรือหน่วยงานใดก็ตามจะมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเป็นตัวจักรที่ทำให้เกิดผลงานขึ้นอย่างแท้จริง
- 3) ประสานการปฏิบัติกับวัตถุประสงค์ขององค์การ กระบวนการปฏิบัติ หมายถึงระบบงาน การแบ่งงาน การควบคุมงาน การอำนวยความสะดวก ตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ
- 4) ประสานเงินกับวัสดุ เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงาน ถ้าไม่มีการประสานงานการใช้เงินกับวัสดุอาจจะไม่ประหยัดก็ได้ หรือไม่อาจจะดำเนินการได้
- 5) ประสานเวลา เวลาที่ใช้ในการบริหารนั้นจะต้องจัดให้เหมาะสมแก่กันระหว่างหน่วยงาน จะอำนวยความสะดวกในการประสานงานมาก ถ้ามีการประสานเวลาให้สอดคล้องกัน จะลดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน และความสิ้นเปลืองได้มาก

นอกจากนี้ เซอร์เลย์ เอ็ม ฮอร์ด (Shirley M Hord, 1986 : 57 อ้างถึงใน อรุณศรี กุชุน 2525 : 44 – 45) ได้ทำการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมต่างๆ กล่าวว่า หัวใจของความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ที่ส่งผลกระทบต่อประสานงาน มีดังนี้

- 1) ความต้องการจำเป็นและความสนใจ องค์การจะร่วมมือร่วมใจกันทั้งความต้องการ จำเป็นและความสนใจก่อนมีการร่วมมือร่วมใจกันทำงาน แต่ละฝ่ายต้องมีความรู้สึกที่จะให้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดสิ่งนี้ขึ้นและมีความสนใจเพียงพอ การประสานงานจะเกิดขึ้นได้
- 2) เวลา ต้องมีการอุทิศเวลา การกระทำกิจกรรมต้องร่วมกันทำ หากมีเวลาให้ไม่เพียงพอ การประสานงานจะเกิดขึ้นไม่ได้
- 3) พลัง ต้องการความพยายาม แต่ละคนต้องคิดค้น เสาะหา คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดและมีการแสดงบทบาท เพื่อดำรงสถานภาพของการประสานงานเอาไว้ให้ได้

4) การติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะกลุ่มเล็กหรือกลุ่มขนาดใหญ่ ก็ต้องการการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ปฏิสัมพันธ์ต่อกันทั้งระดับเดียวกัน ต่างระดับกัน มีความจำเป็นต้องให้มีเกิดขึ้น

5) ทรัพยากร องค์การที่ประสานงานกัน จะมีการร่วมใช้งบประมาณบุคลากร และทรัพยากรอื่นๆ รางวัลหรือผลงานที่คาดหวังไว้จะต้องให้คุณค่าต่อผู้มีส่วนร่วมทุกคนทุกฝ่าย

6) องค์ประกอบขององค์การแม้ว่าองค์การจะมีกรอบของการปฏิบัติงานซึ่งจำกัดอยู่ ก็ตาม แต่การประสานงานจะเป็นตัวประสานให้กรอบการปฏิบัติงานของระหว่างองค์การมีความสอดคล้อง และคล้ายคลึงกันได้

7) การควบคุมดูแล เมื่อคนต้องการทำงานและกล้าเสี่ยง นั่นคือเขาสรางสิ่งแวดล้อมให้ยืดหยุ่นและก้าวเข้าสู่การร่วมมือร่วมใจกัน การควบคุมต้องยืดหยุ่นตามไปด้วย หากคนต้องการความตายตัวความเป็นของเฉพาะตัว การร่วมมือร่วมใจก็เกิดได้ยาก ควรใช้วิธีการประสานงานกันจะดีกว่า

8) บรรยากาศต้องร่วมกัน คนแต่ละคนต้องมีจุดยืนและความตั้งใจทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ซึ่งทุกคนก็เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกัน

9) ภาวะผู้นำ บุคคลที่จะมาเป็นผู้นำในองค์การ ต้องมีความสามารถในการพูดโน้มน้าวคนในองค์การให้เกิดความเชื่อมั่น ทะเยอทะยานในผลงานที่สามารถกระทำให้สำเร็จได้ ผู้นำที่เข้มแข็งจะแสดงออกถึงความกระตือรือร้น

10) คุณลักษณะของบุคลากรแต่ละคน ถ้าลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในองค์การเกิดมีความสำคัญขึ้น เพื่อจะให้ได้ความร่วมมือร่วมใจมา แต่ควรมีการโต้แย้งและการเข้าร่วม ก็ควรเป็นไปอย่างเต็มที่

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับขอบข่ายการประสานสัมพันธ์พบว่า มีแนวคิดของบุคคลต่างๆ หลายท่าน ผู้วิจัยจึงได้นำขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในด้านที่ชัดเจนและเกี่ยวข้องกับการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้แก่ผู้สูงอายุ มาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดได้ 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านติดตามและประเมินผล จะทำให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจน คล่องตัว และบรรลุวัตถุประสงค์

5. วิธีการประสานสัมพันธ์

เนื่องจากความหมายของการประสานสัมพันธ์ หรือการประสานงานอยู่ในลักษณะที่อธิบายสนับสนุนสอดคล้องกัน ดังนั้นจึงขอกล่าวถึงวิธีการประสานสัมพันธ์ดังนี้

วิธีการประสานสัมพันธ์เพื่อใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โดยหลักใหญ่จะแบ่งวิธีการประสานออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ การประสานงานภายในองค์การ (Coordination within our activity) และการประสานงานระหว่างองค์การ (Coordination outside our activity) แต่เพื่อให้ตรงกับประเด็นในการวิจัย จึงขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์ระหว่างองค์การ มีดังต่อไปนี้ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526 : 160-163 ; กิติมา ปรีดีดิถก, 2529 และสมาน รังสิโยกฤษภ, 2526 : 75-79)

1) การประสานงานโดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การแต่ละองค์การ ควรให้ชัดเจนและไม่เข้าใจความหมายไปได้หลายทาง อันอาจนำไปสู่การทำงานเหลื่อมล้ำกัน ซ้ำซ้อนกัน และเกิดการขัดแย้งกันได้ในที่สุด

การกำหนดอำนาจและหน้าที่นี้ นอกจากจะได้กำหนดไว้ในนโยบายหลักของแต่ละองค์การ โดยเฉพาะองค์การที่ต้องปฏิบัติงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกันแล้ว การกำหนดระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับต่างๆ ควรจะได้คำนึงถึงหลักการข้อนี้ไว้ด้วย

2) การประสานงานโดยใช้คณะกรรมการผสมหรือคณะกรรมการกลาง (joint committee หรือ interdepartmental committee) คณะกรรมการดังกล่าวจะช่วยถ่วงดุลและขจัดมูลเหตุที่อาจทำให้มีการขัดแย้งลงได้มาก และจะทำให้มีการประสานงานดีขึ้น โดยเฉพาะในกิจการบริหารที่มีความมุ่งหมายกว้างขวาง และต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจหลายฝ่ายหลายสังกัด คณะกรรมการในลักษณะนี้ที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3) การประสานงานโดยการใช่วิธีการงบประมาณ (budgeting) การใช้วิธีการงบประมาณเป็นเครื่องมือในการประสานงานนั้น นอกจากจะใช้เป็นการประสานงานภายในองค์การแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างองค์การด้วย เพราะในการพิจารณางบประมาณเพื่อขออนุมัติจัดตั้งยอดเงินดำเนินการตามงานขององค์การต่าง ๆ อัน

ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นๆ นั้น โดยวิธีการงบประมาณจะสามารถพิจารณา แยกและป้องกันปัญหาเรื่องการทำงาน ซ้ำและซ้อนกันได้ดีที่สุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 : 123-125) ได้อธิบายถึงการประสานงาน ระหว่างองค์การที่สำคัญควรนำมาใช้ ดังนี้

- 1) การรวมหน่วยงาน มีความมุ่งหมายที่จะให้องค์กรมารวมกันเพื่อประโยชน์ต่อการควบคุมดูแลทั้งด้านนโยบายและแผนการปฏิบัติงาน และให้ขึ้นตรงต่อผู้บริหารคนเดียว เพื่อเป็นเอกภาพในการบริหารงาน
- 2) การใช้คณะกรรมการผสมหรือคณะกรรมการกลาง โดยผู้บังคับบัญชาาระดับสูงที่มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการที่มาจากหลายหน่วยงานตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 3) การกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การให้ชัดเจน จะช่วยป้องกันปัญหาที่ทำงาน ซ้ำซ้อนกัน
- 4) การประชุม เป็นเทคนิคการประสานงานระหว่างองค์การที่หลายหน่วยงาน ปฏิบัติเป็นประจำ เพื่อร่วมประชุมกำหนดแผนปฏิบัติงานและนโยบายร่วมกัน พิจารณาลงาน ปัญหาอุปสรรค และประเมินผลงานร่วมกัน การประชุมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี
- 5) การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์กันโดยส่วนตัว ซึ่งจะ เป็นผลให้มีการร่วมมือประสานงานในหน้าที่ด้วย

การประสานสัมพันธ์งานการศึกษาออกโรงเรียน

การประสานสัมพันธ์เป็นกลวิธีการทำงานที่สำคัญของการจัดการศึกษาออกระบบ การสร้างเสริมบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องทำงานรับผิดชอบร่วมกัน เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ในการปฏิบัติงาน เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกและเป็นการประสานสัมพันธ์ให้การปฏิบัติงานใน ทุกๆ ส่วนดำเนินไปอย่างราบรื่น และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานจึงเป็น สิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2534 : 370 – 371) ได้สรุปวิธีการประสานงาน การศึกษาออกระบบระหว่างหน่วยงาน ได้เป็น 3 วิธี ดังนี้

- 1) การประสานงานในรูปกรรมการ เป็นการประสานงานที่มีการจัดตั้ง คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผน ปฏิบัติงาน ดูแลการดำเนินงาน และติดตามผลการดำเนินงาน การประสานงานในรูปแบบของ

คณะกรรมการสามารถนำไปใช้ในทุกระดับการปฏิบัติงาน อาจจะเป็นคณะกรรมการถาวร หรือ คณะกรรมการเฉพาะกิจ หรืออาจเป็นคณะกรรมการชุดเล็กๆ ที่ทำงานเป็นครั้งคราวเฉพาะกรณี

2) การประสานงานโดยการจัดระบบงาน ลักษณะของการประสานงานจะเป็นแบบ ส่งต่อเป็นช่วงๆ ไปตามระบบโครงสร้าง หรืออำนาจหน้าที่ที่กำหนด

3) การประสานงานโดยผู้ประสานงาน ความสำคัญอยู่ที่ผู้ประสานจะใช้กลวิธีการ ประสานงานอย่างเหมาะสม จะต้องมีการฝึกฝนทักษะที่จำเป็น

จากการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการประสานสัมพันธ์ระหว่างองค์กรโดยทั่วไป และวิธีการประสานสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการ ประสานสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหลักในการวิจัย รวม 3 วิธี ได้แก่ การประสาน สัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน

สรุปได้ว่า ในการศึกษาถึงขอบข่าย และวิธีการประสานสัมพันธ์ เพื่อนำมาเป็น แนวทางในการศึกษาสภาพของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษา นอกกระบบเพื่อผู้สูงอายุ พบว่า สภาพการประสานสัมพันธ์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ขอบเขตการประสานสัมพันธ์ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ

- 1) ด้านแผนงาน
- 2) ด้านข้อมูลวิชาการ
- 3) ด้านบุคลากร
- 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่
- 5) ด้านงบประมาณ
- 6) ด้านการติดตามและประเมินผล

2. วิธีการประสานสัมพันธ์ แบ่งเป็น 3 วิธี คือ

- 1) การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ
- 2) การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน
- 3) การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ตอนที่ 4 การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงสาระสำคัญ 2 หัวข้อ คือ 1. การดำเนินงานในต่างประเทศ 2. การดำเนินงานในประเทศไทย

1. การดำเนินงานในต่างประเทศ

สภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุ ในต่างประเทศได้ดำเนินการมาช้านาน ทั้งภาคพื้นยุโรป อเมริกา รวมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วในภาคพื้นเอเชียอาทิตย เช่น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542 : 26 – 31)

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการจัดโครงการและกิจกรรมด้านการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในลักษณะของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในโบสถ์ ศูนย์ชุมชนในโรงเรียนเวลาเย็น สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อการศึกษาในด้านสุขภาพอนามัย หรือสุขศึกษา (Health education) แก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้มีการฝึกอบรมก่อนการเกษียณอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจในสภาพการเป็นผู้สูงอายุ โดยเน้นการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ตลอดจนการฝึกอาชีพ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพที่เบาๆ ในระยะหลังเกษียณอายุ

สำหรับมหาวิทยาลัยนิวแฮมเชียร์ (University of Newhampshire) ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดโปรแกรมทางด้านการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โดยจัดหลักสูตรการเรียนโดยไม่มีภาระให้หน่วยกิต ไม่มีการสอบเป็นการเรียนที่เน้นการพัฒนาสติปัญญา เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีชีวิตที่ท้าทายขึ้น เช่น การเรียนวิชาการต่างๆ การนำไปท่องเที่ยว ฝึกการใช้เวลาว่างในสังคมอย่างมีความสุข ที่สำคัญผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีโอกาสพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนทัศนคติต่อกันระหว่างคนวัยเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นความสุขของบุคคลกลุ่มนี้

นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดโครงการ และกิจกรรมด้านสังคม โดยได้พยายามส่งเสริมให้จัดบริการชุมชน (Community Service) ประเภทต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุให้มากขึ้น พยายามหลีกเลี่ยงการส่งผู้สูงอายุเข้าอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ โดยพยายามให้การดูแลผู้สูงอายุในระบบครอบครัว จัดบริการชุมชนต่างๆ เพื่อเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุและส่งเสริมครอบครัวดำรงไว้ซึ่งการเคารพยกย่องผู้สูงอายุ เช่น

1.1 บริการให้คำปรึกษาหรือแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว

1.2 บริการช่วยเหลือทางกฎหมาย (Legal Aids)

1.3 บริการให้การดูแลคนชราในเวลากลางวัน (Day Care Service)

1.4 บริการช่วยเหลือครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ โดยการช่วยเหลือผู้สูงอายุในกรณีที่บุตรหลานมีปัญหาการดูแลเลี้ยงดูผู้สูงอายุ เนื่องจากต้องประกอบอาชีพนอกบ้าน

1.5 บริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านตามลำพัง โดยจัดบริการต่างๆ ให้ถึงบ้านของผู้สูงอายุ เช่น บริการเยี่ยมบ้านโดยส่งอาสาสมัครออกไปเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเป็นครั้งคราว เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ช่วยแนะนำการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น

2) ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ ได้มีองค์กรเอกชนเข้ามาให้ความสนใจและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือผู้สูงอายุ ในด้านการศึกษาหลายวิธี เช่น

2.1 Publications ทาง Age Concern จะเผยแพร่สิ่งพิมพ์ที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุหนังสือดีๆ ที่พิมพ์จำหน่ายแล้ว ได้แก่ หนังสือ Your Right, Your Taxes and gaving in Retirement, Using Your Home as Capital, a Buyer's Guide to Sheltered Housing

2.2 Fact sheets เป็นสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ด้านสุขภาพอนามัยให้กับผู้สูงอายุ

2.3 Holidays เป็นองค์กรเอกชนที่มีข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมสุดสัปดาห์แจกจ่ายข้อมูลให้ผู้สูงอายุเป็นระยะๆ

ขณะเดียวกัน ประเทศอังกฤษก็ดำเนินการจัดกิจกรรมด้านสังคมโดยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบหลักของ Department of Social Security บทบาทของหน่วยงานนี้ได้ถูกกำหนดในกฎหมายของประเทศ คือ จะต้องจัดหาที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุทั้งที่ปกติ และเจ็บป่วย นอกจากนี้มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ ซึ่งประมวลได้ดังนี้

1. การจัดหาที่พักอาศัยให้กับผู้สูงอายุทั้งที่เจ็บป่วย และปกติ ซึ่งมีที่พักอยู่หลายแห่ง เช่น Self Accommodation, Housing Association, Special Sheltered Housing, Residential Home เป็นต้น

2. จัดบริการสำหรับผู้สูงอายุที่พักอาศัยในบ้านของตน (Self Accommodation) เป็นต้น Meals on wheel เป็นการจัดหาอาหารส่งถึงบ้าน Home Help เป็นบริการผู้ช่วยเหลือที่บ้าน เช่น อาบน้ำให้ผู้สูงอายุ ทำความสะอาดบ้าน ซักผ้าให้ผู้สูงอายุ District Nurses เป็นบริการดูแลสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุตามบ้าน เช่น ทำแผลเรื้อรัง ฉีดยา วัดความดัน เป็นต้น

3) ประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่น ได้มีการจัดโครงการและกิจกรรมทางด้านการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งอยู่ในความดูแลให้การสนับสนุนของกระทรวงศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (Monbusho) ซึ่งเป็นโครงการระดับชาติที่สนับสนุนให้รัฐบาลส่วนท้องถิ่น เทศบาลและชุมชนจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น

- 3.1 การประชุมเพื่อการส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ
- 3.2 การจัดห้องเรียนสำหรับผู้สูงอายุ
- 3.3 การจัดหลักสูตรกิจกรรมอาสาสมัครสำหรับผู้สูงอายุ
- 3.4 การใช้คุณสมบัติของทรัพยากรมนุษย์ผู้สูงอายุ
- 3.5 โครงการประสานสัมพันธ์คนวัยต่างๆ
- 3.6 การจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาแนะนำ
- 3.7 โครงการส่งเสริมกีฬาเพื่อชีวิตที่ยืนยาว

สำหรับการจัดโครงการและกิจกรรมทางด้านสังคมของประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดโครงการและกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในลักษณะของการสนับสนุนให้รัฐบาลส่วนท้องถิ่น เทศบาล และชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ ได้แก่

1. โครงการของกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ ได้จัดโครงการสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม คือ

1.1 โครงการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐโดยศูนย์สาธารณสุขให้บริการแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว

1.2 โครงการให้บริการเพื่อส่งเสริมความเข้าใจผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมที่กระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการจัดขึ้น เพื่อสนับสนุนรัฐบาลส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การปรับปรุงทัศนคติการใช้ชีวิตร่วมกับผู้สูงอายุในบ้าน การประสานงานการให้บริการแก่ผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น

1.3 ศูนย์ส่งเสริมความเข้าใจผู้สูงอายุระดับจังหวัด (Prefectural Senior Citizens' Comprehensive Centre) เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้หน่วยงานระดับจังหวัดในการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาแนะนำให้บริการข่าวสารข้อมูลกับผู้สูงอายุ

1.4 กิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้เทศบาลดำเนินการสนับสนุนกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ โดยการประสานงานในเรื่อง สวัสดิการสังคม การเรียนรู้ และการดูแลสุขภาพ

1.5 กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชมรมผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่จะกระตุ้นส่งเสริมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆ โดยการแนะนำ และการจัดทำรูปแบบการดำเนินงาน

1.6 กิจกรรมการยกย่องเชิดชูเกียรติ และส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์พัฒนาสังคมสำหรับผู้สูงอายุในการประสานงานกับเทศบาล และรัฐบาลในส่วนภูมิภาค

2. โครงการของกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงานได้จัดทำโครงการสำหรับผู้สูงอายุในกลุ่มที่เป็นผู้ใช้แรงงาน ได้แก่

2.1 การให้บริการคำปรึกษาแนะนำสำหรับลูกจ้างผู้สูงอายุ โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานต่อเนื่องของผู้สูงอายุในบริษัทของตนเอง

2.2 สำนักงานให้คำปรึกษาสำหรับแรงงานสูงอายุดำเนินการเกี่ยวกับการประสานโครงการให้คำปรึกษาแนะนำของแต่ละเมือง จัดที่ปรึกษาสำหรับแนะนำเกี่ยวกับการจ้างงาน ของประชาชนที่มีอายุสูงกว่า 50 ปี

2.3 โครงการเตรียมตัวก่อนเกษียณ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนสมาคมในระดับท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาการจ้างงานของผู้สูงอายุ ในการให้ข่าวสารข้อมูล ตลอดจนการ

สัมมนาให้แก่ลูกจ้างซึ่งอยู่ช่วงที่ใกล้เกษียณจากงาน เพื่อที่จะช่วยให้สามารถปรับตัวที่จะใช้ชีวิตใหม่หลังเกษียณ

2.4 กองทุนช่วยเหลือการศึกษาสำหรับแรงงาน เป็นเงินกองทุนที่รัฐจัดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้แรงงานได้ใช้ เพื่อการศึกษาอบรมนอกเหนือจากเวลาทำงานปกติ เพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับการทำงานภายหลังการเกษียณแล้ว

2.5 ระบบการพัฒนาในลักษณะพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนรัฐบาลส่วนภูมิภาคเพื่อที่จะส่งเสริมการจ้างงานใหม่สำหรับผู้สูงอายุ ที่ยังมีความสามารถในการประกันการจ้างงานได้อีก โดยหน่วยงานที่ดำเนินการจะได้รับเงินกองทุนสนับสนุน

2.6 แผนสุขภาพ Silver เป็นโครงการส่งเสริมคุณภาพสำหรับแรงงานในวัยกลางคนและวัยสูงอายุ ซึ่งจัดในรูปของการให้คำปรึกษาแนะนำ และการออกกำลังกายในสถาบันด้านสุขภาพและกีฬา

3. โครงการของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และการประมง

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และการประมง ได้จัดโครงการสำหรับผู้สูงอายุหลายโครงการ ได้แก่

3.1 โครงการหมู่บ้านสุขภาพ เป็นโครงการที่สนับสนุนให้รัฐบาลส่วนภูมิภาคจัดกิจกรรมในการแก้ปัญหาของเกษตรกร และการใช้ความสามารถของผู้สูงอายุให้เกิดคุณประโยชน์

3.2 โครงการใช้คุณประโยชน์ของผู้สูงอายุในหมู่บ้านชาวประมงเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ใช้ทักษะและประสบการณ์ของผู้สูงอายุในการสร้างสรรค์กิจกรรมของหมู่บ้านชาวประมง

4. โครงการของกระทรวงต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำโครงการสำหรับผู้สูงอายุในการส่งอาสาสมัครวัยทอง (The Japan Silver Volunteer) ไปเป็นผู้เชี่ยวชาญในต่างประเทศ

5. โครงการของกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม

กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมจัดทำโครงการ “วงจรรสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ” เป็นการติดต่อไปยังผู้สูงอายุทางจดหมายเพื่อให้กำลังใจและให้การเรียนรู้แก่ผู้สูงอายุด้วยระบบการสื่อสารทางไปรษณีย์

6. โครงการขององค์การจัดการเพื่อการบริหาร (The Administrative Management Agency)

องค์การการจัดการเพื่อการบริหาร ได้จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในเรื่องการให้การศึกษาเพื่อการรักษาความปลอดภัยในการจราจรของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้รัฐบาลส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนดำเนินการโดยให้บุคลากรในกลุ่มชมรมของผู้สูงอายุเองก็มีการฝึกอบรมผู้ขับรถที่เป็นผู้สูงอายุ ตลอดจนการฝึกหัดในการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจราจรของผู้สูงอายุ

7. โครงการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่

7.1 การเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษาแนะนำสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการจัดกิจกรรมให้ตำรวจประจำท้องถิ่นออกไปเยี่ยมผู้สูงอายุที่อยู่บ้านตามลำพัง หรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากโรคชรา ตลอดจนการให้ความรู้เพื่อป้องกันอาชญากรรม และข่าวสารต่างๆ

7.2 โครงการสร้างกำแพงปกป้องผู้สูงอายุของสังคม เป็นกิจกรรมที่กองตำรวจประจำรัฐบาลส่วนภูมิภาคสนับสนุนให้ชุมชนปรับปรุงการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานต่างๆ ทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่นทั้งองค์การภาครัฐ และภาคเอกชนของญี่ปุ่นที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุภายใต้นโยบายการศึกษาตลอดชีวิตอีกเป็นจำนวนมาก ในกลุ่มที่ผู้ทำงานเพื่อผู้สูงอายุในญี่ปุ่นจะมีคำกล่าวถึงผู้สูงอายุว่าการที่ผู้สูงอายุญี่ปุ่นต้องหลังโกงนี้เป็นเพราะได้ทำงานแบกรับความเจริญในปัจจุบันไว้อย่างมหาศาล ซึ่งเป็นข้อเตือนใจให้คนในปัจจุบันรำลึกถึงคุณูปการของผู้สูงอายุอยู่เสมอ

2. การดำเนินงานในประเทศไทย

1) หน่วยงานภาครัฐ

การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานภาครัฐ มีหลายหน่วยงานกระจายการดำเนินงาน อาทิเช่น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542 : 19-26)

1.1 กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ในปัจจุบันนี้กรมประชาสงเคราะห์จัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุใน 3 ลักษณะ คือ

1.1.1 การสงเคราะห์คนชราในสถานสงเคราะห์ เป็นการรับคนชราที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน เช่น ถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีผู้อุปการะดูแล เข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ ประกอบด้วย บริการด้านปัจจัย 4 บริการสุขภาพทั่วไป การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย บริการด้านกายภาพบำบัด บริการให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาทางอารมณ์จิตใจและการปรับตัวโดยนักสังคมสงเคราะห์ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมเสริมรายได้ บริการด้านศาสนกิจและบริการฌาปนกิจศพให้คนชราที่ไม่มีญาติ เป็นต้น นอกจากนี้สถานสงเคราะห์คนชรายังมีการแบ่งประเภทของการพักอาศัยเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทสามัญ ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ประเภทนี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ (สถานสงเคราะห์ทุกแห่งมีบริการประเภทนี้) ส่วนในประเภทหอพัก ผู้สูงอายุที่จะอยู่ในสถานสงเคราะห์ประเภทนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าบริการ ขณะนี้มีเพียงแห่งเดียวที่สถานสงเคราะห์คนชรามันนาค และประเภทพิเศษ ผู้สูงอายุประเภทนี้ จะปลูกบ้านอยู่เองตามแบบแปลนของกรมประชาสงเคราะห์ในที่ดินของสถานสงเคราะห์ โดยสามารถอยู่ได้จนตลอดชีวิต บริการประเภทนี้เปิดดำเนินการอยู่ที่สถานสงเคราะห์คนชราวังทองนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ และสถานสงเคราะห์คนชราวาสนะเวศม์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งหอพักประเภทพิเศษนี้มุ่งเน้นผู้สูงอายุที่มีฐานะอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจุบัน กรมประชาสงเคราะห์มีสถานสงเคราะห์คนชราในความรับผิดชอบจำนวน 16 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศสามารถที่จะรับผู้สูงอายุได้ประมาณ 3,000 คน

1.1.2 การให้การสงเคราะห์คนชราภายในรูปแบบศูนย์บริการผู้สูงอายุ เป็นบริการที่จัดขึ้นให้กับผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัว แต่ยังคงต้องการบริการของรัฐ เนื่องจากผู้สูงอายุมีจำนวนสูงขึ้น การรับผู้สูงอายุเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์จึงไม่ได้ตอบสนองต่อปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ และเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่รัฐต้องใช้จ่ายแล้วในการก่อสร้างสถานสงเคราะห์แต่ละแห่ง ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุแต่ละราย การจัดสร้างสถานสงเคราะห์นับว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก และการให้ผู้สูงอายุอยู่ในสถานสงเคราะห์ยังเป็นการแยกผู้สูงอายุออกจากครอบครัวและชุมชน ดังนั้น การจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดภาระของรัฐ และยังเป็นส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวได้อย่างมีความสุข และอบอุ่นในบั้นปลายชีวิต บริการให้คำปรึกษา บริการนันทนาการ กิจกรรมเสริมรายได้ การอบรมให้ความรู้ตามความสนใจ บริหารหน่วยเคลื่อนที่ เพื่อออกไปเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุตามบ้าน และ

บริการบ้านพักฉุกเฉิน ซึ่งเป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการที่พักชั่วคราว โดยอาจจะประสบปัญหาทางด้านจิตใจ หรือมีเหตุวิกฤติเฉพาะหน้า โดยในบ้านพักฉุกเฉินจะมีบริการปัจจัย 4 และบริการด้านสังคมสงเคราะห์จัดให้กับผู้สูงอายุ

ปัจจุบันกรมประชาสงเคราะห์มีศูนย์บริการผู้สูงอายุ จำนวน 13 แห่ง สามารถให้บริการแก่ผู้สูงอายุได้กว่า 20,000 คน/ปี

1.1.3 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในด้านความมั่นคงทางรายได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวคิดพื้นฐานมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ เช่น ปัญหาในเรื่องภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ต่อคนต่อปี (ในปี 2539 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์ต่อคนต่อปี ประมาณ 13,200 บาท) ซึ่งสูงมาก การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุยังขาดการกระจายบริการอย่างทั่วถึงเพียงพอกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนชนบทยังขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการของรัฐ เพราะถึงแม้จะมีบริการในรูปแบบศูนย์บริการผู้สูงอายุ เนื่องจากส่วนใหญ่ ศูนย์บริการที่มีอยู่มักจัดขึ้นในเขตชุมชนเมือง จึงยังไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุในชนบทได้มากขึ้น กรมประชาสงเคราะห์จึงได้จัดทำโครงการเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน หรือการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ขาดผู้อุปการะ ถูกทอดทิ้ง หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเอง และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยยังชีพเป็นเงินเดือนละ 200 บาท ตลอดชีวิต ซึ่งการคัดเลือกผู้สูงอายุจะมีคณะกรรมการคัดเลือกในระดับหมู่บ้าน และระดับจังหวัดพิจารณา ปัจจุบัน (ปี 2541) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 318,000 คน

1.2 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยได้กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการตามโครงการผู้สูงอายุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ดังนี้

1.2.1 การพัฒนาคลินิกส่งเสริมคุณภาพผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมเฝ้าระวัง ป้องกัน รักษาฟื้นฟูสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุ

1.2.2 การพัฒนาและส่งเสริมการให้สมุดบันทึกสุขภาพ

1.2.3 การพัฒนาบุคลากรในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

1.2.4 การสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ โดยจัดทำในลักษณะคู่มือ

1.2.5 ศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี สามารถดูแลรักษาสุขภาพตนเอง ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข สมาชิกในครอบครัวและชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ และยอมรับว่าผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมากยิ่งขึ้น

1.3 สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำแผนการดำเนินงานตามโครงการผู้สูงอายุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ดังนี้

1.3.1 พัฒนาสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุให้เป็นสถาบันวิทยการผู้สูงอายุแห่งชาติและนำเข้าสู่ระบบบริการ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ทางการแพทย์ด้านผู้สูงอายุ

1.3.2 พัฒนาคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐานครอบคลุม โดยมุ่งเน้นการบริการเชิงรุกสู่ชนบท พัฒนาบริการเฉพาะทางให้ครบทุกสาขา

1.3.3 ส่งเสริมให้องค์กรชุมชนและสถาบันศาสนาร่วมพัฒนาด้านผู้สูงอายุ

1.3.4 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองผ่านทางระบบสาธารณสุขมูลฐาน

1.3.5 สนับสนุนให้ครอบครัว องค์กร ชุมชน ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ

1.3.6 การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยผ่านสื่อต่าง ๆ

1.4 กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

กรมพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาส่งเสริมกลุ่มต่างๆ ในชุมชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่กรมการพัฒนาชุมชนให้ความสนใจในการดำเนินงาน โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการไว้ 2 ลักษณะ คือ

1.4.1 สนับสนุน ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความชำนาญเฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และช่วยเหลือสังคม

1.4.2 จัดกิจกรรมฟื้นฟูชนบทรวมเนียบประเพณีเกี่ยวกับการยกย่องผู้สูงอายุ และบุพการี เช่น วันสงกรานต์ วันแม่แห่งชาติ เป็นต้น

1.5 กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีบริการการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน และกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ในหลายๆ รูปแบบ ทั้งในการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การให้การศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาอาชีพของผู้สูงอายุ และกิจกรรมแบบนันทนาการ เป็นต้น การให้บริการดังกล่าวทำทั้งในโรงเรียนประจำ และโรงเรียนฝึกอาชีพที่เคลื่อนที่ นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ให้ความรู้ในการดำรงชีวิต เช่น งานอาชีพ สุขภาพ กฎหมาย โภชนาการ โดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานโครงการผู้สูงอายุ 3 มาตรการ คือ

1.5.1 การส่งเสริมครอบครัวศึกษา โดยมุ่งให้สมาชิกในครอบครัวได้ตระหนักถึงบทบาทพ่อ แม่ ลูก และผู้สูงอายุ

1.5.2 การส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพึ่งพาตนเองและชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุเป็นแกนกลาง

1.5.3 การส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ผู้สูงอายุมาร่วมเป็นแบบอย่างแก่ชุมชน

โดยมีกิจกรรมที่จะรองรับมาตรการทั้ง 3 ข้อ คือ กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน และกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สนับสนุนให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาคดำเนินการจัดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้าน ข่าวสารข้อมูล

2) หน่วยงานภาคเอกชน

หน่วยงานภาคเอกชนที่ให้บริการแก่ผู้สูงอายุมีหลายหน่วยงาน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการให้บริการร่วมกับกับประชากรกลุ่มอื่นๆ ด้วย อาทิเช่น (เกริกศักดิ์ บุญญานุกพงศ์, 2539 : 50 - 54)

2.1 ชมรมผู้สูงอายุ

ในการจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์ให้การสนับสนุนให้มีการตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และในปี พ.ศ. 2527 ก็ได้เริ่มมีการดำเนินการขึ้นในจังหวัดต่างๆ แต่ก่อนหน้านั้น การดำเนินงานในลักษณะเดียวกันนี้ได้มีขึ้นที่ โรงพยาบาลประสาทพญาไท มีนายแพทย์ประสพ รัตนากร เป็นผู้ริเริ่มโครงการขึ้น โดยเห็นว่าผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจะมีความเครียดสูงด้วย และปัญหาเรื่องสุขภาพจิตนี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีสุขภาพร่างกายที่ดีของผู้สูงอายุ สำหรับภาคเหนือได้เริ่มดำเนินการครั้งแรกที่จังหวัดลำปาง และโรงพยาบาลประสาท จังหวัดเชียงใหม่ ได้เริ่มดำเนินการต่อมา ในปี พ.ศ. 2524 เรียกว่า “โครงการบริการสุขภาพผู้สูงอายุ” โดยแบ่งงานออกเป็น 2 ส่วน คือ การบริการด้านคลินิก คือ ให้บริการตรวจและรักษาสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ และการบริการด้านการชุมนุมผู้สูงอายุ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง ในการพบปะกันแต่ละครั้งหรือแต่ละเดือนทางโรงพยาบาลจะจัดให้มีการประชุมและการบรรยายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตแก่ผู้สูงอายุด้วย ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ นับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจมาก สมาชิกในโครงการนี้มีถึงกว่า 2,600 คน และจากการสัมภาษณ์ได้พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่พอใจมากกับกิจกรรมที่ทางโรงพยาบาลจัดขึ้น และเฝ้ารอให้ถึงวันที่จะได้มีการประชุมพบปะกันทุกเดือน เพราะนอกจากการประชุมจะทำให้ได้ความรู้ต่างๆ ในการดำเนินชีวิต การปรับตัวให้เข้ากับลูกหลาน ดูแลสุขภาพด้วยตนเองแล้ว ยังทำให้ได้พบปะกับคนในวัยเดียวกัน ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึกต่างๆ ร่วมกันอีกด้วย ทำให้หายเครียด และมีความสุขขึ้น

ต่อมากระทรวงสาธารณสุข ได้ขยายงานบริการผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น โดยมีโรงพยาบาลจังหวัดและอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ แต่จะเน้นงานด้านการบริการสุขภาพเป็นสำคัญ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นปีผู้สูงอายุ จนถึงปี พ.ศ. 2532 ซึ่งเป็นปีผู้สูงอายุสากล ได้มีการขยายตัวของการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเป็นชมรมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนที่กรมประชาสงเคราะห์ และกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ให้การสนับสนุน

2.2 สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ในปี พ.ศ. 2530 กรมประชาสงเคราะห์ ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาชมรมผู้สูงอายุขึ้น และได้มีความเห็นร่วมกันที่จะจัดตั้งองค์กรผู้สูงอายุระดับชาติขึ้น เรียกว่า สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ซึ่งต่อมาได้จดทะเบียนเป็นสมาคม เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2532 โดยได้รับ พระกรุณาธิคุณจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี รับเป็นองค์อุปถัมภ์

สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดในการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ แต่จะเน้นงานในด้านนโยบายและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและเป็นผู้สนับสนุน ประสานการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากกว่าจะเข้าไปดำเนินกิจกรรมเอง ปัจจุบัน สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย มีสาขาอยู่เกือบทุกจังหวัดในประเทศไทย

สำหรับการดำเนินงานที่สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยได้ดำเนินไปแล้ว คือ

- 2.2.1 เสนอให้การรถไฟแห่งประเทศไทยลดค่าโดยสารทุกชั้นให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ครึ่งราคา ตลอดทุกวัน โดยมีบัตรประชาชนไปแสดง
- 2.2.2 โครงการจัดสัมมนาการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุภาครัฐและเอกชนร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์
- 2.2.3 โครงการค่ายผู้สูงอายุร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์
- 2.2.4 โครงการอบรมนักสังคมสงเคราะห์
- 2.2.5 โครงการอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน
- 2.2.6 โครงการฝึกอบรมวิทยากรเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุ
- 2.2.7 ก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ
- 2.2.8 สภาฯ เสนอให้รัฐบาลงดเว้นการเก็บค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รับผิดชอบและออกบัตรประจำตัวให้
- 2.2.9 โครงการจัดทำทำเนียบผู้สูงอายุที่มีความชำนาญด้านต่างๆ โดยสภาฯ ร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์ (ได้รับความเห็นชอบตามมติ ค.ร.ม.)
- 2.2.10 โครงการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ (เยี่ยมชมรมผู้สูงอายุในต่างจังหวัด)
- 2.2.11 โครงการจัดทำวารสารเผยแพร่

2.2.12 โครงการส่งเสริมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศ (ปัจจุบันมีประมาณ 1,200 ชมรม)

2.3 สมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทย

ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นศูนย์รวมผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถด้านต่างๆ มาร่วมกัน เพื่อจัดให้มีกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพิ่มพูนความรู้ ถ่ายทอดจริยธรรม ความรู้ และประสบการณ์ด้านต่างๆ แก่เยาวชน ประสานงานร่วมมืองานกับองค์กร รัฐบาล เอกชนต่างประเทศ ด้านผู้สูงอายุ กิจกรรมต่างๆ ของสมาคมคลังปัญญาอาวุโสประกอบด้วย

- 2.3.1 จัดพิมพ์จดหมายข่าว “เสียงอาวุโส”
- 2.3.2 จัดประชุม สัมมนา อบรม กับองค์กรในประเทศและต่างประเทศ
- 2.3.3 โครงการส่งเสริมกิจกรรม และบริการสำหรับผู้สูงอายุ ในชุมชนแออัดคลองจั่น คลองเตย
- 2.3.4 โครงการการแข่งขันกอล์ฟการกุศล เพื่อหาทุนในการดำเนินงานของสมาคม
- 2.3.5 โครงการสมาชิกเสวนา
- 2.3.6 โครงการฝึกประสบการณ์ทำงานของเยาวชน
- 2.3.7 โครงการบริหารรักษาปัญหากฎหมาย และปัญหาทั่วไป
- 2.3.8 โครงการเดินวิ่งการกุศล
- 2.3.9 โครงการประสานงานให้สมาชิกเป็นวิทยากร
- 2.3.10 โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนแออัด
- 2.3.11 โครงการสถาบันเสริมศึกษาวัยที่สาม
- 2.3.12 โครงการเผยแพร่วัฒนธรรม
- 2.3.13 โครงการเยาวชนเดินทางไกลและค่ายพักแรม
- 2.3.14 โครงการปรับปรุงขยายงานศูนย์บริการผู้สูงอายุคลองเตย

สรุป การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งในและต่างประเทศ จะเน้นในด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการงานและรายได้ ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และจิตใจ ด้านการวิจัยและพัฒนา

การดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่ดำเนินการจัด ดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2542 : 35 – 36)

- 1) รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุแสดงมุทิตาจิต
- 2) จัดชมรมผู้สูงอายุ และกิจกรรมวันผู้สูงอายุ
- 3) กิจกรรมดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
- 4) การปฏิบัติธรรม
- 5) การพัฒนาชุมชน
- 6) กิจกรรมตักบาตรวันขึ้นปีใหม่
- 7) กิจกรรมแห่เทียนพรรษา
- 8) การแข่งขันกีฬา
- 9) ส่งเสริมงานศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง
- 10) กิจกรรมวันแม่
- 11) กิจกรรมกลุ่มสนใจต่างๆ เช่น ดนตรี การประดิษฐ์
- 12) การแห่เทียนพรรษา และประเพณีอื่นๆ ในท้องถิ่น

ส่วนกิจกรรมเด่นที่ได้รับความสนใจจากผู้สูงอายุเข้าร่วมมาก ได้แก่

- 1) รดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ และการแสดงมุทิตาจิต
- 2) กิจกรรมส่งเสริมศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง
- 3) กิจกรรมวันผู้สูงอายุ

สรุปการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ การส่งเสริมการจัดอาชีพ และกิจกรรมเพื่อแสดงมุทิตาจิตแก่ผู้สูงอายุ

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์

ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์เป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการบริหารในการดำเนินงานโดยทั่วไปแล้วจะประสบปัญหา พอสรุปได้ดังนี้

สิริ เทศประสิทธิ์ (2529 : 13) ได้เสนอปัญหาของการประสานสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1) ขาดการประสานที่ดีทั้งระบบ บางทีเป็นการประสานงานในบางส่วน เช่น การประสานงานการปฏิบัติ แต่ขาดการประสานนโยบาย วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย หรือบางครั้งมีการประสานนโยบายวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย แต่ขาดการประสานงานควบคุมติดตามผล บางครั้งต่างคนต่างทำ ทำให้ผลลัพธ์ล้มเหลว

2) ขาดการตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน หรือผู้ติดต่อเชื่อมนโยบายระหว่างหน่วยงานเฉพาะ ทำให้การประสานงานไม่คล่องตัวและกระทบกระเทือนต่อผลของงาน

3) ขาดการประสานงานในการเก็บรวบรวม ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียด และถูกต้องในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่างคนต่างทำ ทำให้ชาวบ้านเบื่อต่อการให้ข้อมูลเนื่องจากถูกถามซ้ำแล้วซ้ำเล่า

4) ขาดการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ อันเป็นเรื่องสำคัญของการประสานงาน ทำให้หน่วยงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ค่อยมีโอกาสทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน และไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

5) ขาดระเบียบ ขาดการประสานที่ชัดเจน ระหว่างหน่วยงานทำให้แต่ละหน่วยงานประสานงานกันไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

หลุย จำปาเทศ (2517 : 82) กล่าวว่า อุปสรรคต่างๆ ที่ทำให้การประสานงานไม่บรรลุตามเป้าหมาย หรือบรรลุอย่างไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร มีอยู่ 4 ประการ คือ

1) อุปสรรคอันเกิดจากผู้ประสานงาน เนื่องจากสาเหตุดังนี้

- 1.1 ขาดการวางแผนที่ดีในการประสานงาน
- 1.2 ขาดการติดตามงานและประเมินผลงาน
- 1.3 ขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน
- 1.4 ไม่กล้าตัดสินใจในกรณีที่ต้องตัดสินใจ
- 1.5 ขาดเทคนิคการสื่อความหมายที่ดี
- 1.6 มีเวลาไม่เพียงพอ
- 1.7 วางตนไม่เหมาะสม

1.8 ขาดมนุษยสัมพันธ์ อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้ประสานงานต้องมี ทั้งขณะที่ทำงานร่วมกันและโอกาสอื่นๆ ที่ไม่ได้ทำงานร่วมกัน

1.9 มีทัศนคติไม่ดีต่องานและ/หรือผู้ร่วมงาน

1.10 อุปสรรคอันเกิดจากวัย เพศ และสุขภาพของการไปประสานงาน

1.11 ขาดความไว้วางใจผู้ร่วมงานหรือไม่เห็นความสำคัญของผู้ร่วมงาน

1.12 ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. อุปสรรคอันเกิดจากผู้ร่วมงานหรือทีมงาน

2.1 ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2.2 มีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานหรือต่อผู้ประสานงาน

2.3 ขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในงานนั้นและไม่สนใจใฝ่หา

2.4 ขาดการสื่อสารที่ดี

2.5 มีความไม่เชื่อใจซึ่งกันและกัน

2.6 ไม่เห็นความสำคัญของงาน

2.7 บางคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

2.8 ขาดความรับผิดชอบเท่าที่ควร

2.9 มีปัญหาส่วนตัว เช่น ครอบครัว เป็นต้น

2.10 ความขัดแย้งในหมู่ผู้ร่วมงานด้วยกัน

2.11 ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม เช่น เชื้อมั่นในตนเองมากเกินไป

2.12 ไม่พอใจในระบบขององค์การ

2.13 ยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกัน

2.14 มีนิสัยที่ต้องการความสบาย ไม่สนใจหรือเสียสละเพื่อส่วนรวม

3. ระบบการทำงานของกลุ่ม

3.1 ไม่เป็นประชาธิปไตยหรือเป็นกึ่งมากเกินไปจนเกินขอบเขต

3.2 ขาดการวางแผนที่ดี

3.3 ไม่มีการกำหนดเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน

3.4 ขาดการสื่อสารภายในกลุ่มที่ดี

3.5 ขาดการกำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบ หรือกำหนดตัวบุคคลไม่เหมาะสม

ความรู้

- 3.6 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย
- 3.7 ไม่มีการแบ่งงานให้เห็นเด่นชัด
- 3.8 ขาดการติดตามและประเมินผลที่ดี
- 3.9 ไม่มีการทำความเข้าใจกันภายในกลุ่มเมื่อเกิดการขัดแย้ง
- 3.10 ขาดระบบ ระเบียบที่ดีในการทำงานร่วมกัน
- 3.11 มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในกลุ่ม
- 3.12 ไม่มีความไว้วางใจกันภายในกลุ่ม
- 3.13 ไม่ให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง
- 3.14 ไม่รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4. ระบบบริหารขององค์การ

- 4.1 ระบบการบริหารซ้ำซ้อนและมีขั้นตอนมากเกินไป
- 4.2 ขาดระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
- 4.3 ระเบียบที่กำหนดไว้ไม่เอื้ออำนวยต่อการประสานงาน (เช่น หยุ่มหยมเกินไป)
- 4.4 มีนโยบาย วัตถุประสงค์ไม่แน่นอน
- 4.5 ระบบการติดตามควบคุมงานไม่ดี เช่น เป็นกันเองเกินไป หรือไม่สม่ำเสมอ
- 4.6 ไม่มีการแบ่งงานให้แน่นอนลงไป
- 4.7 ไม่มีการกระจายงานหรือกระจายอำนาจที่เหมาะสม
- 4.8 ระบบการสื่อสารไม่ดี
- 4.9 เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนยานพาหนะในการทำงานไม่เพียงพอ
- 4.10 ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคน
- 4.11 ขาดการสนับสนุนจากผู้รับผิดชอบ
- 4.12 ขาดขวัญและกำลังใจ

5. อุปสรรคอันเกิดจากระบบของการบริหารงานหรือผู้บริหารเบื้องบน

- 5.1 ไม่มีการวางแผนหรือสร้างให้เกิดการวางแผนร่วมกัน จึงขาดความร่วมมือ
- 5.2 ใช้วิธีสั่งมากกว่าการปรึกษาอันเป็นระบบการปกครองแบบอัตตาธิปไตย
- 5.3 ไม่มีระบบการติดตามการวัดผลรวมทั้งการให้กำลังใจและการเสริมแรงแก่

ตั้งแต่ต้น

ผู้ปฏิบัติงาน

6. อุปสรรคอันเกิดจากกระบวนการของการทำงาน

- 6.1 ขาดการตั้งเป้าหมายที่ปฏิบัติได้ แม้ตั้งก็สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป
- 6.2 ขาดขั้นตอนในการทำงานรวมทั้งการคิดและปรับปรุงในขณะที่ปฏิบัติงาน
- 6.3 ไม่มีการวางขั้นตอนของการควบคุมคุณภาพหรือประเมินผล

ประจิม จบศรี (2528 : 71-73) กล่าวว่า ในการประสานงานนั้น อาจจะมีอุปสรรคบางประการ ทำให้ไม่มีการประสานงานเกิดขึ้น หรือเกิดการประสานงานไม่มีประสิทธิภาพ อุปสรรคดังกล่าว ได้แก่

1. การขาดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน เพราะถ้าต่างคนต่างไม่มีความเข้าใจและพอใจกันและกันแล้ว ก็จะกลายเป็นสาเหตุทำให้การติดต่อประสานงานที่ควรดำเนินไปด้วยดีไม่สามารถกระทำได้ การร่วมมือประสานงานกันทำงาน เป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความเข้าใจกัน มีการตกลงร่วมกันด้วยการติดต่อสื่อสาร ที่มีลักษณะเปิดเผย (Open Communication) มีความไว้วางใจกันและกันสูง (Mutual trust) และให้การสนับสนุนร่วมกัน (Mutual Support) ตลอดจนการสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อข้าราชการหน่วยต่างๆ และต่อประชาชนด้วย

2. การขาดผู้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และการสั่งงาน ผู้นำที่ดีจะสามารถสมานไมตรีและสร้างความสามัคคีธรรมกับผู้ร่วมงานแต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่าไม่มีแบบหรือประเภทของผู้นำชนิดใดที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดในทุกๆ สถานการณ์ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรผันสถานการณ์ที่กำหนดความมีประสิทธิภาพของผู้นำ คือ

- 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ และผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาดีแค่ไหน

- 2.2 โครงสร้างของงาน งานของผู้ใต้บังคับบัญชามีลักษณะเป็นงานประจำและระบุไว้อย่างชัดเจนมากน้อยแค่ไหน

- 2.3 อำนาจของผู้นำ ผู้นำมีอำนาจหน้าที่ที่เป็นทางการสำหรับตำแหน่งของเขา มากน้อยแค่ไหน

3. การปฏิบัติงานไม่มีแผน การไม่มีแผนในการทำงานนับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่ง เมื่อการทำงานไม่มีแผนก็เป็นการยากที่จะให้บุคคลอื่นๆ ทราบวัตถุประสงค์และ

วิธีการในการทำงาน ฉะนั้นการที่จะให้มีการประสานงานเกิดขึ้นก็จำเป็นจะต้องมีแผน หรือ แผนงานที่ดี

การวางแผนที่ไม่ดี ที่ปราศจากความสัมพันธ์สอดคล้องของกิจกรรมต่างๆ ย่อมจะ ก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์ ก่อให้เกิดความสับสน และล่าช้าในการ ดำเนินงาน ก่อให้เกิดการใช้จ่ายเงินของรัฐไปอย่างฟุ่มเฟือย การมีแผนที่ไม่ดี อาจเกิดจากการมี ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน ได้แก่

- 1) การขาดความรู้ทางหลักวิชาการเกี่ยวกับวิธีการแผน
- 2) ขาดข้อมูลและข่าวสารที่ดีสำหรับนำมาใช้ในการวางแผน
- 3) ผู้วางแผนไม่ให้ความสำคัญในหลักวิชาการเกี่ยวกับการวางแผนอย่างเพียงพอ คือ การวางแผนตามความเคยชิน หรือตามอารมณ์
- 4) วัตถุประสงค์และนโยบายไม่แน่นอน ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่การวางแผน งาน จะให้ประสานงานสอดคล้องกันไม่ได้
- 5) นำเอาผลประโยชน์ส่วนตัวมาพัวพันกับแผนงานนั้น
- 6) อุปสรรคจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ
- 7) ขาดปัจจัยสำคัญในการวางแผน เช่น ขาดนักวิชาการ ขาดกำลังเจ้าหน้าที่ ขาดกำลังเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

4. การขาดการติดต่อสื่อสารที่ดี เป็นที่ทราบแล้วว่า การทำงานเป็นระบบ ของความร่วมมือ และการร่วมมือจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีการติดต่อสื่อสาร และทำความเข้าใจซึ่งกัน และกัน ฉะนั้นไม่มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี การประสานงานจะไม่เกิดขึ้น

5. การก้าวก่ายหน้าที่การทำงานกัน หากองค์การหรือหน่วยงานใดก็ตามมีการก้าว กายหน้าที่การทำงานกันอยู่แล้ว ก็เป็นการยากที่จะจัดให้มีการประสานงานซึ่งกันและกันได้ เพราะ หน่วยงานหรือองค์การอื่นไม่สำคัญเท่าของตนแล้วก็มีแต่การประสานงาน (Conflict) เกิดขึ้น แทนที่จะหันหน้าเข้าร่วมมือประสานกัน ในทางปฏิบัติจะปรากฏว่าหน่วยงานหรือองค์การของ รัฐบาล (Government Organization) จะมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานมากกว่าองค์การหรือ หน่วยงานทางธุรกิจเอกชน

ส่วนจุมพล สวัสดิยากร (2520 : 97) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่การทำงาน ไม่ประสานกัน คือ งานไม่มีแผน/โครงการวางไว้ล่วงหน้า นี้ก็อะไรได้ก็ทำไปอย่างนั้น ขอบทำงาน

เฉพาะหน้า งานบางอย่างต่างคนต่างทำ แย่งกันทำ ได้เงินมาไม่พร้อมกันและไม่สอดคล้องกัน ผู้ปฏิบัติงานขัดแย้งกันเป็นส่วนตัว ขัดผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ขาดมนุษยสัมพันธ์

วนิดา เสนีเศรษฐและคณะ (2530 : 70) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการประสานงานไว้ดังนี้

1) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ชัดเจนทำให้เกิดการก้าวร้าวหน้าที่ทำงานซ้ำซ้อนกัน

2) การขาดการตรวจตราดูแลแนะนำตลอดจนขาดการติดตามผล ทำให้ไม่ทราบว่าการดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมายหรือไม่ แต่ถ้าหากไม่กระทำการตรวจตราดูแลแนะนำตลอดจนการติดตามผลจะทำให้ทุกฝ่ายได้ทราบข้อบกพร่องจะได้ให้การร่วมมือประสานกันตามมา

3) ขาดการติดต่อและการปฏิบัติงาน ไม่มีแผนสำหรับการติดต่อ เป็นที่ทราบแล้วว่าการดำเนินงานเป็นเรื่องของการร่วมมือประสานงาน จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการติดต่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ส่วนการปฏิบัติงานหากไม่มีแผนในการปฏิบัติงานนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญ เพราะเป็นการยากที่จะทำให้อุบัติการณ์ทราบวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการทำงาน ดังนั้นจะทำให้มีการประสานงานเกิดขึ้นจะต้องมีแผนที่ดีเสียก่อน

4) การดำเนินนโยบาย เทคนิควิธีการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของหน่วยงานต่างกัน โดยปกติในหน่วยงานที่มีงานหลายสาขา การดำเนินงานของแต่ละสาขาควรจะต้องสอดคล้องกันไม่ขัดแย้งกัน แต่ถ้านโยบายและเทคนิควิธีการปฏิบัติงานต่างกัน การดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องหรือประสานกันเกิดขึ้นลำบาก สำหรับประสิทธิภาพของหน่วยงานก็เช่นเดียวกัน ถ้าแตกต่างกันมากก็จะยากสำหรับการร่วมมือประสานงานกัน

จุมพล หนีมพานิช (2528 : 309-310) ยังได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการประสานงานที่มักเกิดขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

1. ขาดมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน มนุษย์สัมพันธ์ช่วยให้ผู้นำไปปฏิบัติได้รับทั้งผลงานและน้ำใจคน ผู้บริหารที่ดีจึงต้องไม่ละเลยหรือทอดทิ้งหลักมนุษยสัมพันธ์ และจะต้องรักษาและสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์อันดีในหน่วยงานของตน ซึ่งย่อมจะสำเร็จได้ไม่ยากนัก ตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารไม่เข้าใจในความต้องการของผู้ที่จะต้องปฏิบัติงานด้วย โดยเฉพาะความต้องการพื้นฐานทางจิตใจมนุษย์ เช่น ความยกย่องนับถือ โอกาสก้าวหน้า ความมั่นคงและการยอมรับเข้าพวก เข้าหมู่แล้ว ก็จะทำให้เกิดผลเสียต่อมนุษยสัมพันธ์และการทำงานในหน่วยงานขึ้นได้

2. ขาดแผนดำเนินงาน เป็นที่ทราบแล้วว่าการดำเนินงานที่ไม่มีแผนนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญเพราะเป็นการยากที่จะทำให้บุคคลอื่นทราบวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนโยบายการทำงาน ดังนั้นการที่จะให้มีการประสานงานเกิดขึ้นจะต้องมีแผนที่ดีเสียก่อน

3. การขาดติดต่อสื่อสาร การประสานงานจะบังเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการติดต่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน การติดต่อช่วยให้ทราบถึงความเป็นไปและความต้องการของหน่วยงานแห่งอื่นๆ การติดต่อที่มีระเบียบและเป็นประจำเป็นการประสานให้เกิดผลดีไปในตัว

4. ขาดการกำหนดอำนาจหน้าที่ชัดเจน ทำให้เกิดการก้าวก่ายหน้าที่ทำงานซ้ำซ้อนกัน แทนที่จะทำให้เกิดการประสานงานที่ดี กลับกลายเป็นขัดแย้งได้

5. ขาดการตรวจตราดูแลแนะนำ ตลอดจนขาดการติดตามผล ทำให้ไม่ทราบว่าการดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่ การตรวจตราจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการประสานงาน เพื่อเป็นการประกันว่า การปฏิบัติงานเป็นไปโดยสอดคล้องและถูกต้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ นอกจากนี้ การตรวจตราดูแลแนะนำจะทำให้ทุกฝ่ายได้ทราบข้อบกพร่อง จะได้ให้ความร่วมมือประสานงานกันตามมา

6. ขาดเทคนิคหรือวิธีการปฏิบัติงานที่ดี โดยปกติในหน่วยงานที่มีงานหลายสาขา การดำเนินงานของแต่ละสาขาควรจะสอดคล้องกัน ไม่ขัดแย้งกัน ถ้าเทคนิคหรือวิธีการปฏิบัติงานต่างกัน การประสานงานกันก็จะเกิดขึ้นลำบาก

7. ขาดนโยบายและประสิทธิภาพของหน่วยงานที่เหมือนกัน ปัญหาอุปสรรคในเรื่องนี้จะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเทคนิคหรือวิธีการปฏิบัติงานดังกล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ต้องไม่ขัดแย้งกันหรือแตกต่างกัน และจะต้องสอดคล้องกันด้วยการร่วมมือประสานงานจึงจะเป็นไปได้ด้วยดี

8. ขาดการควบคุมงาน องค์การที่ทำงานไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากขาดการควบคุม ปล่อยให้กลไกของการควบคุมหย่อน จนไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมาย การตั้งมาตรการควบคุมงาน จะทำให้มีการประสานงานและมีผลงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติ

9. ปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงในการประสานงาน ได้แก่ การก้าวก่ายงานกัน การขาดความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ประสิทธิภาพของคนทำงานต่างกัน ตลอดจนระดับชั้นของคนทำงานต่างกัน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การประสานงานไม่บรรลุผลได้

เมื่อได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์จากแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ สามารถที่จะจัดกลุ่มปัญหาอุปสรรคได้ใน 6 ขอบข่าย ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคในด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ด้าน

งบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผล สำหรับปัญหาอุปสรรคอันเกิดจากสภาพการประสานสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆ พอประมวลได้ 3 วิธีการ คือ ปัญหาอุปสรรคจากการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่ายังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงในเรื่องการประสานสัมพันธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เท่าที่พบเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานสัมพันธ์ในการพัฒนาชนบท การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบบผสมผสาน งานวิจัยเกี่ยวกับกลไกการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เป็นส่วนใหญ่ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2526) ได้ประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในจังหวัดพะเยา พบว่ามีหลายหน่วยงานเข้าไปจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในเขตโครงการทดลองแต่ขาดการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานนั้น

จารึก อายะวงศ์ (2523) ได้ทำการวิจัย เรื่อง พัฒนาการของการบริหาร การศึกษา นอกระบบโรงเรียนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน สรุปผลการวิจัยได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง และกระจัดกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน จึงจำเป็นต้องมีการร่วมมือประสานงานกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ทิตยา สุวรรณะชญ (2525 : 156-159) ได้ศึกษาการประสานสัมพันธ์ของการวางแผนพัฒนาจังหวัด พบว่า การประสานสัมพันธ์ (Integration or Linkage) เป็นกระบวนการที่อาศัยการประสานงาน (Coordination) ระหว่างส่วนต่างๆ ขององค์กรเพื่อปฏิบัติภารกิจร่วมกัน การประสานสัมพันธ์ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดจะต้องมีการประสานแผนพัฒนาในระดับชาติ และระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาของราชการส่วนกลางมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานและจัดแบ่งหน้าที่ (Function Sharing) ของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ในการวางแผนพัฒนาจังหวัด หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรจะร่วมกันประสานแผน (Plan Harmonization) ระหว่างหน่วยงานมีการกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันมีการแบ่ง

หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน ตลอดจนจัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ประสานแผน

ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล (2542 : 7-8) ได้ทำการศึกษากลไกการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรประชาชน ได้เสนอทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาว่า หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร กรมประชาสงเคราะห์ จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานและควบคุมให้การดำเนินงานของกรม กอง สำนักต่างๆ ที่ดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ในระดับจังหวัดก็ควรมีหน่วยประสานงานด้านผู้สูงอายุ ในรูปของคณะกรรมการจังหวัดด้านผู้สูงอายุ

บรรจบ กงไกรราช (2538 : 83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บริการทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลจากการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอุปสรรคในการจัดบริการทางการศึกษา พบว่า หน่วยงานที่จัดบริการทางการศึกษาให้กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ยังขาดกลไกในการพัฒนาให้เกิดการประสานงานระหว่างองค์กรของรัฐ และเอกชน ที่ให้การจัดบริการทางการศึกษา สำหรับผู้สูงอายุเกิดประสิทธิผลและจัดได้ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมายมากที่สุด เพราะในสภาพปัจจุบันเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างจัด ขาดการประสานแผนร่วมกันและเป็นการให้การสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ ไม่มุ่งเน้นกระบวนการทางการศึกษา ถ้าประสานการดำเนินงานร่วมกันทั้งกระบวนการให้การสงเคราะห์และกระบวนการทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ผสมผสานกัน จะก่อประโยชน์และเกิดคุณค่ากับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก

เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประสานงานของ 5 กระทรวงหลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่สตรี ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า สภาพและปัญหาในการประสานงานของ 5 กระทรวงหลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่สตรี ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสภาพการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับเล็กน้อย และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสาเหตุของปัญหาที่สำคัญคือ แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เห็นความสำคัญ แต่ละหน่วยงานมีแผนงานอยู่แล้ว และขาดข้อมูลที่ต้องสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน

ประจิม จบศรี (2528) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการประสานงานของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอในพื้นที่ชนบทยากจนภาคเหนือ ผลจากการวิจัยในด้านการประสาน

สัมพันธด้านการศึกษา พบว่า การดำเนินการพัฒนาชนบทในแผนแยกย่อยกันทำ ขาดการประสานงาน มีลักษณะซ้ำซ้อนซึ่งกันและกัน ปรากฏจากการเสริมสร้างกันและกันในระหว่างสาขาต่างๆ ปรากฏจากความเข้าใจและการเข้าร่วมของคนจำนวนมาก

พงศศิริ สำลี (2525) ได้วิจัยเรื่อง แนวโน้มของการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคต จากผลการวิจัยในด้านการประสานงานกล่าวไว้ว่า

กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะลดบทบาททางด้านปฏิบัติการลง และเพิ่มบทบาททางด้านการวางแผน ประสานงานให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและงบประมาณเพิ่มขึ้น รวมทั้งยังมีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นผู้ประสานงานในระดับนโยบาย ส่วนการประสานงานระดับตำบลจะมีสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบ และจะมีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในระบบโรงเรียนมากขึ้น

สวัสดี แก้วทงศ์ (2529 : 277) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กระทรวงหลักเกี่ยวกับการประสานงานในการพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจนของจังหวัดพัทลุง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งรับผิดชอบงานในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล จำนวน 198 คน ได้ผลสรุปว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประสานงานเรียงตามลำดับคือ (1) ขาดการประสานอย่างต่อเนื่อง (2) งบประมาณไม่เพียงพอ (3) การติดตามผลไม่ได้จริงจัง (4) เป้าหมายไม่ชัดเจน (5) วัสดุไม่เพียงพอ (6) การปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการประสานงาน ซึ่งเป็นผลทำให้งาน ไม่ต่อเนื่อง

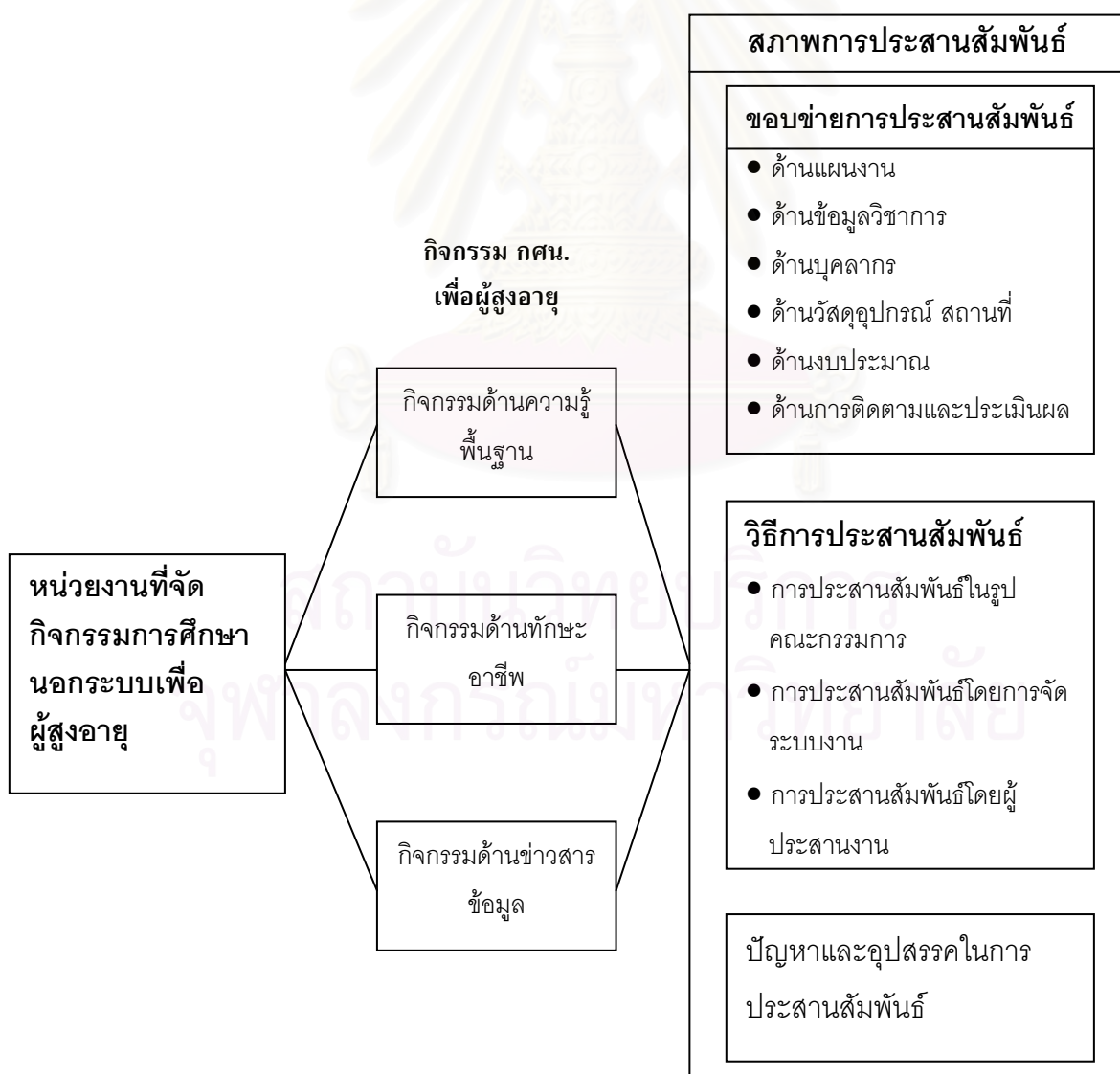
นอกจากหน่วยงานรัฐที่ได้กล่าวไปแล้ว หน่วยงานอื่นๆ ควรมีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุ เพื่อสนองตอบปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศาสนา กรมพลศึกษา จัดการศึกษาเพื่อชีวิต จัดกิจกรรมทางศาสนา นันทนาการให้แก่ผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยระบุบทบาทหน้าที่ขององค์ประกอบในโครงสร้างการบริหาร

กล่าวโดยสรุป จากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามา ยังไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุโดยตรง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้สมควร

ได้รับความสนใจในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และในการจัดกิจกรรมการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานต่างๆ จะต้องผนึกกำลังร่วมกันในการให้บริการทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และสิ้นเปลืองทรัพยากร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญยิ่งและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ลดปัญหาการซ้ำซ้อนและการสูญเปล่าสิ้นเปลืองทรัพยากรได้

สรุปกรอบความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ทำการศึกษ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลจากการศึกษาจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ดังรายละเอียดในแผนภูมิต่อไปนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ในลักษณะของการศึกษา สภาพปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในบทนี้เป็นการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ โดยวิธีการดำเนินการดังกล่าวประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิจัย

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน/องค์กรภาครัฐและเอกชนที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้จากการสำรวจ ดังวิธีการต่อไปนี้

1) สร้างแบบสำรวจ เพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ ได้แก่

1.1 รายชื่อหน่วยงาน/องค์กรที่ประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

1.2 กิจกรรมการศึกษานอกระบบที่ประสานสัมพันธ์กันจัดเพื่อผู้สูงอายุ

1.3 ระยะเวลาที่หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องประสานสัมพันธ์กันจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

2) จัดส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้จัดการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งกำหนดจัดการประชุมขึ้นระหว่างวันที่ 23 – 25 สิงหาคม 2543 ณ โรงแรมสตาร์ จังหวัดระยอง เพื่อส่งต่อไปให้ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้าร่วมประชุมครบทุกอำเภอ จำนวน 231 คน เพื่อตอบแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

3) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อให้ตอบสนองกับเรื่องที่จะทำการวิจัย ดังนี้

3.1 ประเภทกิจกรรมการศึกษานอกระบบ มีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ รวม 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล

3.2 จำนวนหน่วยงาน/องค์กรที่ประสานสัมพันธ์ มีการผนึกกำลังร่วมกันระหว่างหน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

3.3 ระยะเวลาในการประสานสัมพันธ์หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ต้องร่วมกันจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุเป็นเวลา 1 ปีขึ้นไป

4) คัดเลือกพื้นที่ที่จะทำการวิจัยจาก ผลการสำรวจมีอำเภอที่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือก คือมีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ 3 ประเภท โดยมีหน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนประสานสัมพันธ์กันจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุเป็นเวลา 1 ปีขึ้นไป จึงเหลือพื้นที่ทำการวิจัยเพียง 5 จังหวัด ๆ ละ 1 อำเภอ ดังนี้

4.1 จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอพนมไพร มีหน่วยงานที่ประสานสัมพันธ์จำนวน 10 หน่วยงาน ได้แก่ พัฒนาชุมชนอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ เกษตรอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ วิทยาลัยการอาชีพ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เทศบาลศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วยประชากรทั้งสิ้น 26 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 10 คน และเจ้าหน้าที่ 16 คน

4.2 จังหวัดหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง มีหน่วยงานที่ประสานสัมพันธ์จำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่ พัฒนาชุมชนอำเภอ ประชาสงเคราะห์ สาธารณสุขอำเภอ เกษตรอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ สมาคมสงเคราะห์

แห่งประเทศไทย ประกอบไปด้วยประชากรทั้งสิ้น 30 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร 11 คน และเจ้าหน้าที่ 19 คน

4.3 จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอสหัสขันธ์ มีหน่วยงานที่ประสานสัมพันธ์จำนวน 8 หน่วยงาน ได้แก่ พัฒนาชุมชนอำเภอ ประชาสงเคราะห์ สาธารณสุขอำเภอ เกษตรอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วยประชากรทั้งสิ้น 21 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร 8 คน และเจ้าหน้าที่ 13 คน

4.4 จังหวัดนครราชสีมา อำเภอโชคชัย มีหน่วยงานที่ประสานสัมพันธ์จำนวน 8 หน่วยงาน ได้แก่ พัฒนาชุมชนอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ประชาสงเคราะห์ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ มูลนิธิ ประกอบไปด้วยประชากรทั้งสิ้น 21 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร 8 คน และเจ้าหน้าที่ 13 คน

4.5 จังหวัดอุดรธานี อำเภอสร้างคอม มีหน่วยงานที่ประสานสัมพันธ์จำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่ พัฒนาชุมชนอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ชมรมผู้สูงอายุ วัดโพธิ์ศรีสร้างคอม สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ประกอบไปด้วยประชากรทั้งสิ้น 22 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 9 คน และเจ้าหน้าที่ 13 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 120 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 46 คน และเจ้าหน้าที่ 74 คน ดังรายละเอียดปรากฏในตารางดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนอำเภอที่คัดเลือกเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	อำเภอ	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่
ร้อยเอ็ด	พนมไพร	10	16
หนองบัวลำภู	นากลาง	11	19
กาฬสินธุ์	สหัสขันธ์	8	13
นครราชสีมา	โชคชัย	8	13
อุดรธานี	สร้างคอม	9	13
รวม 5 จังหวัด	5 อำเภอ	46	74

2. การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข้อมูลข่าวสาร ในด้านขอบข่าย และด้านวิธีการประสานสัมพันธ์ ดังนี้

1) ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการติดตามและประเมินผล

2) วิธีการประสานสัมพันธ์ แบ่งเป็น 3 วิธี คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

แบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ โดยกำหนดระดับน้ำหนักคะแนน ดังนี้

กิจกรรมนั้นมีการประสานสัมพันธ์ระดับมากที่สุด	กำหนดคะแนน 5 คะแนน
กิจกรรมนั้นมีการประสานสัมพันธ์ระดับมาก	กำหนดคะแนน 4 คะแนน
กิจกรรมนั้นมีการประสานสัมพันธ์ระดับปานกลาง	กำหนดคะแนน 3 คะแนน
กิจกรรมนั้นมีการประสานสัมพันธ์ระดับน้อย	กำหนดคะแนน 2 คะแนน
กิจกรรมนั้นไม่มีการประสานสัมพันธ์	กำหนดคะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรม

ด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ โดยกำหนดน้ำหนักของปัญหา ดังนี้

ปัญหาในการประสานสัมพันธ์มากที่สุด	กำหนดคะแนน 5 คะแนน
ปัญหาในการประสานสัมพันธ์มาก	กำหนดคะแนน 4 คะแนน
ปัญหาในการประสานสัมพันธ์ปานกลาง	กำหนดคะแนน 3 คะแนน
ปัญหาในการประสานสัมพันธ์น้อย	กำหนดคะแนน 2 คะแนน
ไม่มีปัญหาในการประสานสัมพันธ์	กำหนดคะแนน 1 คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับขั้นตอนคือ

- 1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี หลักการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
- 2) สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของข้อคำถามให้มีความชัดเจน และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย
- 3) ดำเนินการร่างแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบในด้านเนื้อหา และขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงในเรื่องสำนวนภาษา ตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือมีความซ้ำซ้อน จัดข้อคำถามให้สั้น กระชับรัด เมื่ออ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย มีความหมายชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้เป็นการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานที่ระดับ .9798 กิจกรรมด้านทักษะอาชีพที่ระดับ .9720 และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลที่ระดับ .9814 ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือ เดินทางไปเก็บข้อมูลทั้ง 5 อำเภอ ใน 5 จังหวัด ด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแต่ละอำเภอเป็นผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจในการใช้แบบสอบถามแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

3) ในแต่ละอำเภอผู้วิจัยแจกแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน โดยได้อธิบายวิธีการกรอกข้อมูลการตอบแบบสอบถามจนเป็นที่เข้าใจและนัดวันกลับมารับแบบสอบถามกลับคืน

4) ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดประมาณ 15 วัน และสามารถเก็บแบบสอบถามกลับคืนได้ รวมทั้งสิ้น 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ จำนวน 120 ฉบับ

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC⁺ (Statistical package for the social Sciences/Personal Computer Plus) ดังนี้

4.1 ใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ดังนี้

4.1.1 ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาเสนอในรูปตาราง พร้อมคำบรรยาย

4.1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวิเคราะห์สภาพการประสานสัมพันธ์ และปัญหาอุปสรรคการประสานสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนระบบเพื่อผู้สูงอายุ โดยใช้เกณฑ์ประเมิน 5 ช่วง (Best, 1981 : 202 – 208) ดังนี้

4.1.2.1 สภาพการประสานสัมพันธ์

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น มีการประสานสัมพันธ์ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น มีการประสานสัมพันธ์ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น มีการประสานสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น มีการประสานสัมพันธ์ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ไม่มีการประสานสัมพันธ์

4.1.2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประสานสัมพันธ์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประสานสัมพันธ์ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการประสานสัมพันธ์น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับไม่มีปัญหาในการประสานสัมพันธ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

5.1 หาค่าร้อยละโดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f \times 100}{N}$$

f แทนค่าความถี่ของคะแนน

N แทนค่าจำนวนคน

5.2 หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

\sum แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

X แทนคะแนนแต่ละตัว

N แทนจำนวนคนทั้งหมด

5.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร

$$\text{S.D.} = \frac{\sqrt{n\sum X^2 - (\sum X)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ S.D. แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทนค่าผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\sum X)^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทนค่าจำนวนคน

5.4 ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ของครอนบาค

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด
	S^2	แทน	แทนค่าความแปรปรวนเป็นรายข้อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับสภาพการ ประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับปัญหาและ อุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 46 คน และเจ้าหน้าที่ จำนวน 74 คน รวม 120 คน โดยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพด้านต่าง ๆ

สถานภาพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
ตำแหน่ง	46	–	74	
เพศ				
ชาย	32	69.60	37	50.00
หญิง	14	30.40	37	50.00
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	–	–	2	2.70
21 – 30 ปี	–	–	27	36.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่	
	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
31 – 40 ปี	15	32.60	26	35.10
41 – 50 ปี	21	45.70	16	21.60
51 – 60 ปี	7	15.20	3	4.10
60 ปีขึ้นไป	3	6.50	-	-
วุฒิการศึกษาสูงสุด				
ปวช./ปวท. หรือเทียบเท่า	3	6.50	16	21.60
ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2	4.30	15	20.30
ปริญญาตรี	30	65.30	41	55.40
ปริญญาโท	11	23.90	2	2.70
ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อ				
ผู้สูงอายุ				
ต่ำกว่า 3 ปี	10	21.70	36	48.60
4 – 6 ปี	13	28.30	16	21.60
7 – 9 ปี	-	-	10	13.50
10 ปีขึ้นไป	23	50.00	12	16.30

จากตารางที่ 2 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน เป็นผู้บริหารจำนวน 46 คน และเจ้าหน้าที่ 74 คน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหาร จำนวน 46 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 69.60 ที่เหลือเป็นเพศหญิงร้อยละ 30.40 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.70 รองลงมาได้แก่ อายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 32.60 อายุ 51 – 60 ปี ร้อยละ 15.20 ตามลำดับ และน้อยที่สุดอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.50 สำหรับวุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือร้อยละ 65.30 รองลงมาได้แก่ วุฒิปริญญาโท ร้อยละ 23.90 วุฒิกศษาระดับปวช./ปวท. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 6.50 และวุฒิ ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า น้อยที่สุด ร้อยละ 4.30 ส่วนประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50.00 รองลงมา มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ 4 – 6 ปี ร้อยละ 28.30 และมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ ต่ำกว่า 3 ปี น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.70

เจ้าหน้าที่ จำนวน 74 คน เป็นเพศชายและหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 50.00 มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาได้แก่ อายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 35.10 อายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 21.60 อายุ 51 – 60 ปี ร้อยละ 4.10 ตามลำดับ และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 2.70 สำหรับวุฒิการศึกษาสูงสุดพบว่า ระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือ ร้อยละ 55.40 รองลงมาได้แก่ วุฒิ ปวช./ปวท. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 21.60 วุฒิ ปวส./อนุปริญญา หรือเทียบเท่า ร้อยละ 20.30 ตามลำดับ และวุฒิปริญญาโท น้อยที่สุด ร้อยละ 2.70 ส่วนประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุพบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุต่ำกว่า 3 ปี ร้อยละ 48.60 รองลงมาได้แก่ มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ 4 – 6 ปี ร้อยละ 21.60 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 16.30 ตามลำดับ และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ 7 – 9 ปี ร้อยละ 13.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ เพื่อผู้สูงอายุตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ในกิจกรรมการศึกษานอกระบบ 3 ประเภท ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 6 ด้าน และวิธีการประสานสัมพันธ์ 3 วิธี ดังนี้

กิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 ประเภท ได้แก่

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน
2. กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ
3. กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล

ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านแผนงาน
2. ด้านข้อมูลวิชาการ

3. ด้านบุคลากร
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
5. ด้านงบประมาณ
6. ด้านการติดตามและประเมินผล

วิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 วิธี ได้แก่

1. การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ
2. การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน
3. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

สภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านบุคลากร	3.35	.90	3.10	.88
2. ด้านข้อมูลวิชาการ	3.18	.93	3.05	.79
3. ด้านแผนงาน	3.14	.91	3.12	.88
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	2.87	.99	2.77	.95
5. ด้านงบประมาณ	2.87	.89	2.75	.99
6. ด้านการติดตามและประเมินผล	2.73	.88	2.76	.97
รวม	3.02	.80	2.93	.82

จากตารางที่ 3 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.73$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆคือ ด้านแผนงาน ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 2.75$)

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอขายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านแผนงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. จัดทำแผนการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.87	.98	2.89	.90
2. การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ	2.85	.97	2.85	.99
3. กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน	3.57	1.97	3.42	1.66
4. ประเมินความเป็นไปได้และ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในแผน	2.98	.95	2.97	1.06
5. แจกแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.11	1.12	3.24	1.58
6. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	3.50	1.81	3.22	1.46
รวม	3.14	.91	3.10	.88

จากตารางที่ 4 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอขายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3 กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) และข้อ 6 ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอขายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.85$)

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านข้อมูลวิชาการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ข่าวสารข้อมูลแบบเป็นทางการ	3.17	1.14	3.19	1.02
2. มีการปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลแบบไม่เป็นทางการ	3.24	1.20	3.04	.93
3. จัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.02	1.13	3.04	1.03
4. จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม	3.11	1.12	3.04	1.05
5. ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.43	1.31	3.20	.79
6. จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม	3.20	1.67	2.88	.96
7. จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	3.11	1.14	2.95	1.02
รวม	3.18	.93	3.05	.79

จากตารางที่ 5 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.43$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 จัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.02$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.88$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบหลักการ นโยบาย และแนวทางการจัดกิจกรรม	3.26	1.04	3.14	1.02
2. ชี้แจงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการร่วมมือประสานสัมพันธ์	3.37	1.10	3.14	1.06
3. ชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	3.41	1.24	3.20	1.29
4. ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	3.41	.91	3.20	1.12
5. ขอความร่วมมือด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	3.26	.91	3.08	1.19
6. ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุดีเด่น	3.37	1.47	2.96	1.01
รวม	3.35	.90	3.12	.88

จากตารางที่ 6 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.41$) และข้อ 4

ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.41$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบหลักการ นโยบาย และแนวทางการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.26$) และข้อ 5 ขอความร่วมมือด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.26$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอขยายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.20$) และข้อ 4 ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุดีเด่น ($\bar{X} = 2.96$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายข้อ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ให้การสนับสนุนด้านยานพาหนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม	3.00	1.26	2.84	1.09
2. ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม	2.50	1.05	2.50	1.17
3. ให้การสนับสนุนวัสดุทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นวิดีโอ วีดิโอเทป ฯลฯ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	2.85	1.21	2.73	1.11
4. ให้การสนับสนุนวัสดุทัศนูปกรณ์ เช่น การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	2.91	1.05	2.78	1.08
5. ให้การสนับสนุนวัสดุ เช่น กระดาษหมึก ฯลฯ ของหน่วยงานท่านสนับสนุนการจัดทำเอกสาร	2.72	1.09	2.68	1.16
6. ให้การสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องอัดสำเนา ฯลฯ ของหน่วยงานท่านเข้าร่วมสนับสนุนในการจัดทำเอกสาร	2.61	1.27	2.70	1.19
7. ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม	3.48	2.06	3.19	1.76
รวม	2.87	.99	2.77	.95

จากตารางที่ 7 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆคือ ข้อ 2 ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.50$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.50$)

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม	2.91	1.05	2.78	1.30
2. หน่วยงานท่านให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานตามแผน	2.91	.96	2.66	1.08
3. มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม	2.67	1.06	2.64	1.13
4. ประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม	2.85	1.01	2.78	1.10
5. แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ	2.98	1.02	2.86	1.19
รวม	2.87	.89	2.75	.99

จากตารางที่ 8 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($X = 2.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($X = 2.67$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.86$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.64$)

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.89	1.06	2.80	1.07
2. กำหนดขั้นตอนและวิธีการติดตามผลงาน การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.76	.95	2.78	1.02
3. กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.52	1.07	2.62	1.07
4. กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล	2.83	1.30	2.91	1.46
5. แจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.72	1.20	2.68	1.05
6. นำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสม	2.65	.95	2.80	1.16
รวม	2.73	.88	2.76	.97

จากตารางที่ 9 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 มีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.89$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.52$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆคือ ข้อ 4 กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆคือ ข้อ 3 กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.62$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ ประสานงาน	3.05	.95	3.00	1.02
2. การประสานสัมพันธ์โดยการจั ดระบบงาน	2.91	.95	2.87	.98
3. การประสานสัมพันธ์ในรูป คณะกรรมการ	2.73	1.01	2.68	.97
รวม	2.90	.90	2.85	.93

จากตารางที่ 10 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.73$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.00$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.68$)

ตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมและรายชื่อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ ในรูปคณะกรรมการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลาง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ เพื่อผู้สูงอายุ	2.89	1.30	2.73	1.17
2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ กิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อ ผู้สูงอายุ	2.52	1.11	2.69	1.07
3. มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ	2.76	1.14	2.68	1.07
4. มีการประชุมคณะกรรมการตลอด โครงการ	2.76	1.10	2.65	1.07
5. คณะกรรมการวิเคราะห์และระบุ ประเด็นปัญหาและแนวทางก่อน การตัดสินใจในการจัดกิจกรรม	2.67	1.16	2.68	1.04
6. นำผลสรุปจากการตัดสินใจของ คณะกรรมการไปสู่การปฏิบัติ	2.76	1.16	2.69	1.16
รวม	2.73	1.01	2.68	.98

จากตารางที่ 11 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.89$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.52$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.73$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 มีการประชุมคณะกรรมการตลอดโครงการ ($\bar{X} = 2.65$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยการจัดระบบงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.98	1.04	2.85	1.08
2. ชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงาน ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบล่วงหน้า	2.98	1.41	2.81	1.09
3. มอบอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบโดยการออกคำสั่งให้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน	2.83	1.04	2.80	1.03
4. กำหนดวิธีการทำงานตามขั้นตอน ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	2.98	1.00	2.92	1.09
5. เสนองานตามลำดับขั้นตอนและ ตามสายการบังคับบัญชา	2.80	1.11	2.99	1.08
รวม	2.91	.95	2.87	.97

จากตารางที่ 12 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.98$) ข้อ 2 ชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 2.98$) และข้อ 4 กำหนดวิธีการทำงานตามขั้นตอนให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.80$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อวิธีพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 เสนองงานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยการออกคำสั่งให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.80$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ประสานงาน	3.15	1.38	3.20	1.62
2. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อ ประสานงาน	3.37	1.55	2.80	1.15
3. มอบหมายงานแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับ การแต่งตั้ง	3.02	1.06	2.99	1.16
4. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ ประสานงาน รายงานผลการ ปฏิบัติงาน	2.80	.98	2.89	1.00
5. ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	2.91	.96	3.12	1.07
รวม	3.05	.95	3.00	1.02

จากตารางที่ 13 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 3.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.80$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 2.80$)

ตารางที่ 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

สภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านบุคลากร	3.28	.96	3.11	.90
2. ด้านแผนงาน	3.12	.93	3.16	.88
3. ด้านข้อมูลวิชาการ	3.11	.89	3.01	.79
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	2.86	1.03	2.83	.89
5. ด้านงบประมาณ	2.76	.88	2.78	.98
6. ด้านการติดตามและประเมินผล	2.71	.93	2.80	.97
รวม	2.97	.84	2.95	.80

จากตารางที่ 14 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.71$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านแผนงาน ($\bar{X} = 3.16$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 2.78$)

ตารางที่ 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านแผนงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. จัดทำแผนการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.11	1.02	2.97	1.07
2. การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ	2.87	.98	2.96	.89
3. กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน	3.35	1.80	3.62	1.91
4. ประเมินความเป็นไปได้และ จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในแผน	2.98	1.09	2.99	.96
5. แจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.09	1.13	3.28	1.63
6. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	3.35	1.82	3.16	1.42
รวม	3.12	.93	3.16	.88

จากตารางที่ 15 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน ($\bar{X} = 3.35$) และข้อ 6 ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.87$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านข้อมูลวิชาการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ข่าวสารข้อมูลแบบเป็นทางการ	3.13	1.11	3.11	.94
2. มีการปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลแบบไม่เป็นทางการ	3.04	1.13	2.92	.90
3. จัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.98	1.11	3.05	.99
4. จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม	3.02	1.06	2.99	1.05
5. ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.30	1.26	3.16	.91
6. จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม	3.30	1.87	2.91	.92
7. จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	2.98	1.06	2.93	1.00
รวม	3.11	.89	3.01	.79

จากตารางที่ 16 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.30$) และข้อ 6 จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ 3 จัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.98$) และข้อ 7 จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.98$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($X = 3.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($X = 2.91$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ หลักการ นโยบาย และแนวทาง การจัดกิจกรรม	3.33	1.08	3.07	1.04
2. ชี้แจงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของ การร่วมมือประสานสัมพันธ์	3.22	1.13	3.01	.99
3. ชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของ การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	3.39	1.27	3.24	1.28
4. ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม	3.26	.95	3.14	.96
5. ขอความร่วมมือด้านบุคลากรจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม	3.15	1.03	3.18	1.24
6. ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากร ที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อ ผู้สูงอายุดีเด่น	3.33	1.74	3.00	1.05
รวม	3.28	.96	3.11	.90

จากตารางที่ 17 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ซึ่งแจ้งเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ 5 ขอความร่วมมือด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.15$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ซึ่งแจ้งเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุดีเด่น ($\bar{X} = 3.00$)

ตารางที่ 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอขยายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและรายข้อ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ให้การสนับสนุนด้านยานพาหนะแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม	3.02	1.50	2.95	1.08
2. ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและ หล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม	2.63	1.10	2.65	1.33
3. ให้การสนับสนุนวัสดุทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นวิดีโอ วีดิโอเทป ฯลฯ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม	2.67	1.30	2.74	1.10
4. ให้การสนับสนุนวัสดุทัศนกิจกรรม เช่น การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ แก่หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	2.85	1.17	2.84	1.11
5. ให้การสนับสนุนวัสดุ เช่น กระดาษ หมึก ฯลฯ ของหน่วยงานท่าน สนับสนุนการจัดทำเอกสาร	2.70	1.11	2.64	1.09
6. ให้การสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องอัด สำเนา ฯลฯ ของหน่วยงานท่านเข้า ร่วมสนับสนุนในการจัดทำเอกสาร	2.57	1.22	2.76	1.12
7. ให้การสนับสนุนสถานที่ในการ จัดกิจกรรม	3.57	2.04	3.24	1.73
รวม	2.86	1.03	2.83	.89

จากตารางที่ 18 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 7 ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ให้การสนับสนุนวัสดุ เช่น กระดาษ หมึก ฯลฯ ของหน่วยงานท่านสนับสนุนการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.64$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม	2.85	1.09	2.89	1.47
2. หน่วยงานท่านให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานตามแผน	2.78	.99	2.61	.95
3. มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม	2.59	.98	2.66	1.10
4. ประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม	2.74	.95	2.92	1.32
5. แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ	2.85	.97	2.80	1.09
รวม	2.76	.88	2.78	.98

จากตารางที่ 19 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.85$) และข้อ 5 แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.85$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.59$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 หน่วยงานท่านให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานตามแผน ($\bar{X} = 2.61$)

ตารางที่ 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.87	1.11	2.76	1.02
2. กำหนดขั้นตอนและวิธีการติดตามผลงาน การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.72	.96	2.85	1.25
3. กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.50	1.11	2.78	1.24
4. กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล	2.83	1.35	2.93	1.47
5. แจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.70	1.19	2.70	1.17
6. นำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสม	2.67	.97	2.78	1.14
รวม	2.71	.93	2.80	.97

จากตารางที่ 20 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 มีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.50$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ข้อ 4 กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 แจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.70$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการ
จัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ ประสานงาน	3.10	1.02	2.93	1.03
2. การประสานสัมพันธ์โดยการ จัด ระบบงาน	2.85	.94	2.85	.96
3. การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบ คณะกรรมการ	2.72	.98	2.68	.97
รวม	2.89	.91	2.82	.93

จากตารางที่ 21 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.10$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.72$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 2.93$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.68$)

ตารางที่ 22 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมและรายชื่อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ ในรูปคณะกรรมการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลาง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ สำหรับผู้สูงอายุ	2.83	1.29	2.70	1.08
2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ กิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อ ผู้สูงอายุ	2.54	1.15	2.68	1.07
3. มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ	2.80	1.19	2.61	1.08
4. มีการประชุมคณะกรรมการตลอด โครงการ	2.72	1.03	2.70	1.11
5. คณะกรรมการวิเคราะห์และระบุ ประเด็นปัญหาและแนวทางก่อน การตัดสินใจในการจัดกิจกรรม	2.65	.99	2.72	1.09
6. นำผลสรุปจากการตัดสินใจของ คณะกรรมการไปสู่การปฏิบัติ	2.78	1.11	2.68	1.09
รวม	2.72	.98	2.68	.97

จากตารางที่ 22 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.54$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 คณะกรรมการวิเคราะห์และระบุประเด็นปัญหาและแนวทางก่อนการตัดสินใจในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.72$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.61$)

ตารางที่ 23 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมและรายชื่อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยการจัดระบบงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.96	1.03	2.82	1.10
2. ชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงาน ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบล่วงหน้า	2.85	1.43	2.74	1.05
3. มอบอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบโดยการออกคำสั่งให้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน	2.83	1.04	2.89	1.05
4. กำหนดวิธีการทำงานตามขั้นตอน ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	2.89	.99	2.85	1.06
5. เสนองานตามลำดับขั้นตอนและ ตามสายการบังคับบัญชา	2.72	1.17	2.96	1.09
รวม	2.85	.94	2.85	.96

จากตารางที่ 23 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.72$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม
ทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} =$
2.85) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.96$)
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงานให้ผู้ปฏิบัติงาน
ได้ทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 2.74$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน	3.07	1.44	3.03	1.55
2. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อ ประสานงาน	3.59	1.96	2.82	1.11
3. มอบหมายงานแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับ การแต่งตั้ง	3.15	1.40	2.99	1.14
4. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ ประสานงานรายงานผลการ ปฏิบัติงาน	2.76	1.08	2.85	1.07
5. ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ประสานงานเพื่อ แก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	2.93	1.02	2.97	1.05
รวม	3.10	1.02	2.93	1.03

จากตารางที่ 24 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 2.82$)

ตารางที่ 25 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

สภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านบุคลากร	3.26	.95	3.10	.82
2. ด้านแผนงาน	3.21	.98	3.28	.89
3. ด้านข้อมูลวิชาการ	3.14	.94	3.10	.76
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	2.92	1.05	2.77	.95
5. ด้านงบประมาณ	2.83	.96	2.76	.90
6. ด้านการติดตามและประเมินผล	2.72	.95	2.79	.93
รวม	3.01	.88	2.97	.77

จากตารางที่ 25 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.72$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านแผนงาน ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 2.76$)

ตารางที่ 26 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านแผนงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบเพื่อผู้สูงอายุร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.07	1.02	3.14	.85
2. การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุ	2.91	.98	3.05	.93
3. กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน	3.74	2.10	3.70	1.95
4. ประเมินความเป็นไปได้และจัดลำดับ ความสำคัญของโครงการในแผน	2.96	1.03	3.14	1.21
5. แจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.09	1.17	3.27	1.56
6. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	3.50	1.83	3.38	1.39
รวม	3.21	.98	3.28	.89

จากตารางที่ 26 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3
กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน ($\bar{X} = 3.74$) และข้อ 6 ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.50$)
มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัด
กิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่ามีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3 กำหนดพื้นที่
เป้าหมายในแผนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$)

ตารางที่ 27 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบขायการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านข้อมูลวิชาการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ข่าวสารข้อมูลแบบเป็นทางการ	3.20	1.22	3.15	.93
2. มีการปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลแบบไม่เป็นทางการ	3.07	1.12	3.04	.85
3. จัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.07	1.22	3.07	1.01
4. จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม	3.07	1.12	3.12	.94
5. ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.26	1.36	3.20	.86
6. จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม	3.30	1.85	3.16	1.31
7. จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	3.04	1.07	2.93	.93
รวม	3.14	.94	3.10	.76

จากตารางที่ 27 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบขायการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.04$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($X = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ข้อ 7 จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($X = 2.93$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบ หลักการ นโยบาย และแนวทาง การจัดกิจกรรม	3.17	1.16	3.05	.99
2. ชี้แจงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของ การร่วมมือประสานสัมพันธ์	3.15	1.13	3.16	1.02
3. ชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของ การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	3.35	1.29	3.12	1.03
4. ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม	3.35	.87	3.23	1.09
5. ขอความร่วมมือด้านบุคลากรจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม	3.20	1.07	3.04	.96
6. ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากร ที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อ ผู้สูงอายุดีเด่น	3.33	1.46	2.99	1.00
รวม	3.26	.95	3.10	.82

จากตารางที่ 28 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ซึ่งแจ้งเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.35$) และข้อ 4 ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ซึ่งแจ้งเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการร่วมมือประสานสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.15$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุดีเด่น ($\bar{X} = 2.99$)

ตารางที่ 29 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมและ
รายข้อ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ให้การสนับสนุนด้านยานพาหนะแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม	3.07	1.31	2.91	.98
2. ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและ หล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม	2.72	1.13	2.41	1.08
3. ให้การสนับสนุนวัสดุทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องเล่นวีดีโอ วีดีโอเทป ฯลฯ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม	2.83	1.25	2.64	1.12
4. ให้การสนับสนุนวัสดุทัศนกิจกรรม เช่น การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ แก่หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม	2.98	1.24	2.84	1.07
5. ให้การสนับสนุนวัสดุ เช่น กระดาษ หมึก ฯลฯ ของหน่วยงานท่าน สนับสนุนการจัดทำเอกสาร	2.70	1.07	2.66	1.11
6. ให้การสนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องอัด สำเนา ฯลฯ ของหน่วยงานท่านเข้า ร่วมสนับสนุนในการจัดทำเอกสาร	2.67	1.30	2.65	1.04
7. ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัด กิจกรรม	3.50	2.07	3.26	1.72
รวม	2.92	1.05	2.76	.90

จากตารางที่ 29 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 7 ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.41$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการ จัดกิจกรรม	2.91	1.13	2.86	1.43
2. หน่วยงานท่านให้การสนับสนุน งบประมาณเพื่อปฏิบัติงานตามแผน	2.78	1.05	2.69	.94
3. มีการระดมงบประมาณจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัด กิจกรรม	2.72	1.15	2.64	1.11
4. ประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุน เพื่อนำมาจัดกิจกรรม	2.85	1.07	2.86	1.08
5. แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณ สนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ	2.91	.91	2.80	1.12
รวม	2.83	.96	2.77	.95

จากตารางที่ 30 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์
ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
ข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม
($\bar{X} = 2.91$) และข้อ 5 แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ
($\bar{X} = 2.91$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.72$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอขยายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ 1 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม ($X = 2.86$) และข้อ 4 ประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม ($X = 2.86$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($X = 2.64$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.87	1.11	2.76	.99
2. กำหนดขั้นตอนและวิธีการติดตามผลงาน การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.65	.97	2.97	1.25
3. กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.59	1.02	2.77	1.29
4. กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล	2.89	1.39	2.92	1.42
5. แจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.65	1.20	2.64	1.01
6. นำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสม	2.65	1.02	2.70	1.06
รวม	2.72	.95	2.79	.93

จากตารางที่ 31 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชอบข่ายการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ 4 กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.89$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.59$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 กำหนดขั้นตอนและวิธีการติดตามผลงาน การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 แจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.64$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการ
จัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ ประสานงาน	3.00	1.02	2.95	.99
2. การประสานสัมพันธ์โดยการ จัด ระบบงาน	2.87	1.00	2.85	.92
3. การประสานสัมพันธ์ในรูป คณะกรรมการ	2.76	1.01	2.64	.94
รวม	2.88	.95	2.81	.88

จากตารางที่ 32 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.00$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.76$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 2.95$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.64$)

ตารางที่ 33 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ ในรูปคณะกรรมการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลาง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ เพื่อผู้สูงอายุ	2.78	1.30	2.65	1.05
2. มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ กิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อ ผู้สูงอายุ	2.61	1.13	2.64	1.07
3. มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ	2.80	1.20	2.55	.98
4. มีการประชุมคณะกรรมการตลอด โครงการ	2.80	1.36	2.64	1.07
5. คณะกรรมการวิเคราะห์และระบุ ประเด็นปัญหาและแนวทางก่อน การตัดสินใจในการจัดกิจกรรม	2.78	1.07	2.66	.98
6. นำผลสรุปจากการตัดสินใจของ คณะกรรมการไปสู่การปฏิบัติ	2.76	1.10	2.70	1.07
รวม	2.76	1.01	2.64	.94

จากตารางที่ 33 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.80$) และข้อ 4 มีการประชุมคณะกรรมการตลอดโครงการ ($\bar{X} = 2.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.61$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ข้อ 6 นำผลสรุปจากการตัดสินใจของคณะกรรมการไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.55$)

ตารางที่ 34 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยการจัดระบบงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.91	1.09	2.77	1.05
2. ชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงาน ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบล่วงหน้า	2.87	1.39	2.84	1.03
3. มอบอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบโดยการออกคำสั่งให้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน	2.80	1.13	2.81	.96
4. กำหนดวิธีการทำงานตามขั้นตอน ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	2.80	1.02	2.88	1.03
5. เสนองานตามลำดับขั้นตอนและ ตามสายการบังคับบัญชา	2.96	1.49	2.96	1.01
รวม	2.87	1.00	2.85	.92

จากตารางที่ 34 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยการออกคำสั่งให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.80$) และข้อ 4 กำหนดวิธีการทำงานตามขั้นตอนให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.80$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรม ข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.77$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน	3.33	1.87	3.03	1.50
2. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อ ประสานงาน	3.04	1.35	2.96	1.32
3. มอบหมายงานแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับ การแต่งตั้ง	3.09	1.44	2.93	1.10
4. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ ประสานงาน รายงานผลการ ปฏิบัติงาน	2.74	1.04	2.91	1.05
5. ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ประสานงานเพื่อ แก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	2.83	1.10	2.92	1.03
รวม	3.00	1.02	2.95	.99

จากตารางที่ 35 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.74$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.91$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ใน กิจกรรมการศึกษานอกระบบ 3 ประเภท ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 6 ด้าน และวิธีการประสาน สัมพันธ์ 3 วิธี ดังนี้

กิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 ประเภท ได้แก่

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน
2. กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ
3. กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล

ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านแผนงาน
2. ด้านข้อมูลวิชาการ
3. ด้านบุคลากร
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
5. ด้านงบประมาณ
6. ด้านการติดตามและประเมินผล

วิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 วิธี ได้แก่

1. การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ
2. การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน
3. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ตารางที่ 36 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

ปัญหาขอข่ายการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านบุคลากร	2.90	.68	2.75	.96
2. ด้านข้อมูลวิชาการ	3.07	.84	3.05	.97
3. ด้านแผนงาน	3.10	.82	3.03	1.04
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	3.12	.98	2.72	.94
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.15	1.00	2.99	.97
6. ด้านงบประมาณ	3.34	.96	3.04	.99
รวม	3.12	.72	2.93	.87

จากตารางที่ 36 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.34$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.90$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านข้อมูลวิชาการ ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ($\bar{X} = 2.72$)

ตารางที่ 37 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านแผนงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน	3.24	1.30	3.08	1.31
2. ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน	3.28	1.20	3.00	1.33
3. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม	3.00	.92	2.96	1.13
4. ขาดการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการร่วมกันก่อนดำเนินการ	3.04	.92	3.00	1.01
5. ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง	2.91	.91	3.09	1.38
6. แต่ละหน่วยงานไม่ทำตามแผนที่ร่วมกันกำหนดไว้	3.13	1.09	3.03	1.16
รวม	3.10	.82	3.03	1.04

จากตารางที่ 37 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 2.91$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 3.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม ($\bar{X} = 2.96$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านข้อมูลวิชาการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน	3.04	.92	3.03	1.13
2. ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน	3.22	.96	3.05	1.17
3. ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.04	1.09	3.12	1.12
4. การให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการระหว่างหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง	3.07	.98	3.08	1.09
5. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร	2.98	.95	2.95	.99
รวม	3.07	.84	3.05	.97

จากตารางที่ 38 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.98$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.95$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.33	.92	2.89	1.09
2. บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อผู้สูงอายุ	2.72	.78	2.77	1.04
3. บุคลากรไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น	2.87	.86	2.69	1.06
4. หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร	2.67	.87	2.68	1.14
5. บุคลากรที่ประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร	2.93	.95	2.73	1.16
รวม	2.90	.68	2.75	.96

จากตารางที่ 39 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ ข้อ 4 หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.67$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.89$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ ข้อ 4 หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.68$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการ
 ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
 โดยรวมและรายข้อ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ไม่มีการพียงพากันในด้าน ยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการ จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	3.02	1.11	2.74	1.02
2. ไม่มีการพียงพากันในด้านน้ำมัน เชื้อเพลิงและหล่อลื่นเพื่อใช้ในการ ปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับ ผู้สูงอายุ	3.15	1.11	2.84	1.12
3. ไม่มีการพียงพากันในด้านเสตัทศน อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	3.30	1.01	2.69	1.07
4. ไม่มีการพียงพากันในด้านเสตัทศน กิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	3.17	1.04	2.81	1.06
5. ไม่มีการพียงพากันในด้านวัสดุในการ จัดทำเอกสาร	3.17	1.43	2.70	1.11
6. ไม่มีการพียงพากันในด้านเครื่องมือ/ อุปกรณ์ ในการจัดทำเอกสาร	3.11	1.16	2.70	.96
7. ไม่มีการพียงพากันในการใช้สถานที่ จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	2.91	1.19	2.58	1.03
รวม	3.12	.98	2.72	.94

จากตารางที่ 40 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านใส่ตักคนอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.91$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.58$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณ	3.54	1.13	3.18	1.15
2. ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม	3.37	1.04	2.92	1.07
3. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรท้องถิ่น	3.22	1.09	3.03	1.16
4. ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม	3.24	.99	3.04	1.15
รวม	3.34	.96	3.04	.99

จากตารางที่ 41 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 1 ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณ ($\bar{X} = 3.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.92$)

ตารางที่ 42 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ	3.24	1.08	3.09	1.07
2. ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล	3.00	1.05	2.95	1.10
3. ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง	3.02	1.20	3.01	1.10
4. ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม	3.35	1.04	2.89	.93
รวม	3.15	1.00	2.99	.97

จากตารางที่ 42 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.00$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 3.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{X} = 2.89$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ ประสานงาน	3.06	.99	2.96	1.02
2. การประสานสัมพันธ์ในรูป คณะกรรมการ	3.09	.96	2.93	.95
3. การประสานสัมพันธ์โดยการจัด ระบบงาน	3.17	.99	2.95	.97
รวม	3.10	.92	2.95	.92

จากตารางที่ 43 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่เป็นปัญหาและ
อุปสรรคของการประสานสัมพันธ์ในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การประสานสัมพันธ์โดยการจัด
ระบบงาน ($\bar{X} = 3.17$) ส่วนวิธีที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการประสานสัมพันธ์ในระดับค่าเฉลี่ย
ต่ำที่สุดคือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.06$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ใน
การจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการ
ประสานสัมพันธ์ในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 2.96$)
ส่วนข้อที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการประสานสัมพันธ์ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การประสาน
สัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.93$)

ตารางที่ 44 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์
ในรูปคณะกรรมการ โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ ในรูปคณะกรรมการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการร่วมมือจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการจัดตั้ง คณะกรรมการ	3.00	.92	2.97	1.05
2. ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการที่ชัดเจน	3.11	.95	2.80	1.02
3. ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่าง ต่อเนื่องตลอดโครงการ	3.11	1.12	3.04	1.07
4. การตัดสินใจในการจัดกิจกรรม ของคณะกรรมการมีลักษณะ ไม่แน่นอน	3.04	1.07	2.91	1.09
5. คณะกรรมการไม่ดำเนินงานตาม บทบาทหน้าที่	3.17	1.39	2.95	1.15
รวม	3.09	.96	2.93	.95

จากตารางที่ 44 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูป
คณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อ
อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 คณะกรรมการไม่
ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ($X = 3.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ ข้อ 1 ขาดการ
ร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งคณะกรรมการ ($X = 3.00$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ ($\bar{X} = 3.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.80$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์
โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยการจัดระบบงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดความชัดเจนในการสร้างความ เข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการ ทำงาน	3.30	1.44	2.92	1.04
2. ขาดความชัดเจนในการกำหนด เป้าหมายของการทำงาน	3.00	.92	2.93	1.14
3. ขาดความเหมาะสมในการกระจาย งานระหว่างหน่วยงาน	3.22	1.17	3.05	1.12
4. ระบบงานมีขั้นตอนมากและ ซับซ้อน	3.15	1.30	2.92	1.11
รวม	3.17	.99	2.96	.97

จากตารางที่ 45 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัด
ระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อ
อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความชัดเจนในการ
สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ
คือ ข้อ 2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($\bar{X} = 3.00$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($\bar{X} = 2.92$) และข้อ 4 ระบบงานมีขั้นตอนมากและซับซ้อน ($\bar{X} = 2.92$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านผู้สูงอายุ	3.11	1.08	3.01	1.14
2. ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสานงาน	3.17	1.37	2.93	1.33
3. มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง	3.04	1.37	3.01	1.36
4. ผู้ประสานงานขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการประสานงาน	3.09	1.01	3.00	1.15
5. ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง	2.87	1.17	2.82	1.24
รวม	3.06	.99	2.96	1.02

จากตารางที่ 46 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสานงาน ($X = 3.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ($X = 2.87$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.01$) และข้อ 3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.01$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 2.82$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

ปัญหาขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านบุคลากร	2.90	.71	2.74	.98
2. ด้านข้อมูลวิชาการ	2.96	.83	3.08	.96
3. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	3.00	.85	2.69	.96
4. ด้านแผนงาน	3.06	.84	3.00	.97
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.10	.90	3.01	.99
6. ด้านงบประมาณ	3.29	.84	3.06	.98
รวม	3.05	.66	2.93	.86

จากตารางที่ 47 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.29$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.90$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านข้อมูลวิชาการ ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ($\bar{X} = 2.69$)

ตารางที่ 48 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านแผนงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน	3.24	1.51	3.08	1.30
2. ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน	3.09	.78	2.91	1.11
3. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม	3.00	.89	3.03	1.11
4. ขาดการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการร่วมกันก่อนดำเนินการ	2.98	1.00	2.97	.96
5. ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง	2.96	.94	3.04	1.16
6. แต่ละหน่วยงานไม่ทำตามแผนที่ร่วมกันกำหนดไว้	3.09	1.03	2.96	1.10
รวม	3.06	.84	3.00	.97

จากตารางที่ 48 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 2.96$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอขายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน ($\bar{X} = 2.91$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านข้อมูลวิชาการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน	2.98	.86	3.09	1.09
2. ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน	3.04	.99	3.08	1.14
3. ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.87	1.17	3.19	1.12
4. การให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการระหว่างหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง	2.93	.93	3.09	1.01
5. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร	2.96	.89	2.95	1.11
รวม	2.96	.83	3.08	.96

จากตารางที่ 49 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.87$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.95$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.20	.93	2.97	1.11
2. บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ	2.80	.72	2.72	1.11
3. บุคลากรไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น	2.96	.89	2.65	1.13
4. หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร	2.74	1.24	2.68	1.16
5. บุคลากรที่ประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร	2.80	.93	2.69	1.08
รวม	2.90	.71	2.74	.98

จากตารางที่ 50 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.74$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 บุคลากรไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 2.65$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
โดยรวมและรายข้อ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ไม่มีการพียงพาทันในด้านยานพาหนะ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	2.87	.96	2.78	1.14
2. ไม่มีการพียงพาทันในด้านน้ำมัน เชื้อเพลิงและหล่อลื่นเพื่อใช้ในการ ปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับ ผู้สูงอายุ	3.07	.98	2.70	1.12
3. ไม่มีการพียงพาทันในด้านเสตัทศน อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	3.13	.98	2.72	1.13
4. ไม่มีการพียงพาทันในด้านเสตัทศน กิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	2.98	.91	2.76	1.10
5. ไม่มีการพียงพาทันในด้านวัสดุในการ จัดทำเอกสาร	3.13	1.42	2.57	1.02
6. ไม่มีการพียงพาทันในด้านเครื่องมือ/ อุปกรณ์ ในการจัดทำเอกสาร	2.93	1.06	2.74	1.05
7. ไม่มีการพียงพาทันในการใช้สถานที่ จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	2.87	1.11	2.57	.98
รวม	3.00	.85	2.69	.96

จากตารางที่ 51 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุที่คนอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.13$) และข้อ 5 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 3.13$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.87$) และข้อ 7 ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.87$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.78$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.57$) และข้อ 7 ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.57$)

ตารางที่ 52 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดความช่วยเหลือเพียงพอทั้งในเรื่องงบประมาณ	3.43	1.05	3.20	1.15
2. ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม	3.48	1.26	2.92	1.02
3. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรท้องถิ่น	3.13	1.05	3.16	1.17
4. ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม	3.11	.99	2.97	1.10
รวม	3.29	.84	3.06	.98

จากตารางที่ 52 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.11$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความช่วยเหลือเพียงพอทั้งในเรื่องงบประมาณ ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.92$)

ตารางที่ 53 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ	3.17	1.00	3.12	1.10
2. ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล	3.04	.99	2.86	.98
3. ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง	2.96	1.11	3.05	1.15
4. ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม	3.24	.99	2.99	1.19
รวม	3.10	.90	3.01	.99

จากตารางที่ 53 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($X = 3.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($X = 2.96$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.86$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม

ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การประสานสัมพันธ์ในรูป คณะกรรมการ	3.05	.86	2.94	.98
2. การประสานสัมพันธ์โดยการจัด ระบบงาน	3.08	.89	2.96	1.01
3. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ ประสานงาน	3.04	.96	3.02	1.03
รวม	3.06	.83	2.98	.94

จากตารางที่ 54 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.04$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันโดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.02$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.94$)

ตารางที่ 55 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ ในรูปแบบคณะกรรมการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งคณะกรรมการ	3.15	1.19	2.97	1.05
2. ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน	3.17	1.02	2.85	1.22
3. ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ	3.00	1.03	2.97	1.10
4. การตัดสินใจในการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการมีลักษณะที่ไม่แน่นอน	3.07	1.10	2.92	1.11
5. คณะกรรมการไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่	3.02	1.39	2.99	1.34
รวม	3.05	.86	2.94	.98

จากตารางที่ 55 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($X = 3.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ ($X = 3.00$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 คณะกรรมการไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 2.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.85$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 56 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์
โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยการจัดระบบงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดความชัดเจนในการสร้างความ เข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการ ทำงาน	3.15	1.32	3.00	1.13
2. ขาดความชัดเจนในการกำหนด เป้าหมายของการทำงาน	3.00	1.03	2.88	1.12
3. ขาดความเหมาะสมในการกระจาย งานระหว่างหน่วยงาน	3.04	1.07	3.18	1.34
4. ระบบงานมีขั้นตอนมากและ ซับซ้อน	3.00	.89	3.03	1.11
รวม	3.08	.89	3.02	1.03

จากตารางที่ 56 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัด
ระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่
ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความชัดเจนในการสร้าง
ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ
ข้อ 2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($\bar{X} = 3.00$) และข้อ 4 ระบบงานมี
ขั้นตอนมากและซับซ้อน ($X = 3.00$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($\bar{X} = 2.88$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 57 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านผู้สูงอายุ	3.04	1.07	3.01	1.19
2. ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสานงาน	3.20	1.57	2.89	1.33
3. มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง	3.11	1.34	3.12	1.32
4. ผู้ประสานงานขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการประสานงาน	3.04	.92	2.97	1.15
5. ผู้ประสานงานไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง	2.85	1.05	2.82	1.25
รวม	3.05	.96	2.96	1.01

จากตารางที่ 46 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ผู้ประสานงานไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 2.85$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 2.82$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขบขายการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

ปัญหาขบขายการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านบุคลากร	3.00	.84	2.78	1.05
2. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	3.05	.86	2.75	1.00
3. ด้านข้อมูลวิชาการ	3.06	.87	3.11	.96
4. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.09	.93	3.00	.98
5. ด้านแผนงาน	3.12	.80	3.05	.91
6. ด้านงบประมาณ	3.27	.84	3.08	.95
รวม	3.10	.65	2.96	.87

จากตารางที่ 58 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขบขายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.27$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.00$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขบขายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านข้อมูลวิชาการ ($\bar{X} = 3.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ($\bar{X} = 2.75$)

ตารางที่ 59 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านแผนงาน โดยรวมและรายข้อ

ด้านแผนงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน	3.26	1.25	3.12	1.28
2. ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน	3.17	1.20	2.99	1.01
3. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม	2.98	.88	3.11	1.07
4. ขาดการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการร่วมกันก่อนดำเนินการ	3.11	.92	3.05	.90
5. ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง	3.02	.83	3.04	1.08
6. แต่ละหน่วยงานไม่ทำตามแผนที่ร่วมกันกำหนดไว้	3.15	1.05	2.97	1.10
รวม	3.12	.80	3.05	.91

จากตารางที่ 59 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม ($\bar{X} = 2.98$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 แต่ละหน่วยงานไม่ทำตามแผนที่ร่วมกันกำหนดไว้ ($\bar{X} = 2.97$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านข้อมูลวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านข้อมูลวิชาการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน	3.11	.92	3.08	1.09
2. ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน	3.11	.99	3.07	1.04
3. ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.20	1.38	3.28	1.23
4. การให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการระหว่างหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง	3.04	.94	3.12	1.01
5. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร	2.85	.94	2.97	1.09
รวม	3.06	.87	3.11	.96

จากตารางที่ 60 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.85$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.97$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 61 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.33	1.27	3.01	1.18
2. บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อผู้สูงอายุ	2.93	.74	2.74	1.09
3. บุคลากรไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น	2.91	.89	2.70	1.18
4. หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร	2.80	1.28	2.73	1.22
5. บุคลากรที่ประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร	3.04	1.25	2.72	1.21
รวม	3.00	.84	2.78	1.05

จากตารางที่ 61 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.80$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.01$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 บุคลากรไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 2.70$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่
โดยรวมและรายข้อ

ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ไม่มีการพียงพาทันในด้านยานพาหนะ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	2.89	.97	2.80	1.18
2. ไม่มีการพียงพาทันในด้านน้ำมัน เชื้อเพลิงและหล่อลื่นเพื่อใช้ในการ ปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับ ผู้สูงอายุ	3.04	.89	2.74	1.18
3. ไม่มีการพียงพาทันในด้านเสตัทศน อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	3.09	.91	2.76	1.17
4. ไม่มีการพียงพาทันในด้านเสตัทศน กิจกรรม เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ	2.98	1.00	2.76	1.10
5. ไม่มีการพียงพาทันในด้านวัสดุในการ จัดทำเอกสาร	3.33	1.66	2.73	1.08
6. ไม่มีการพียงพาทันในด้านเครื่องมือ/ อุปกรณ์ ในการจัดทำเอกสาร	3.07	1.39	2.86	1.09
7. ไม่มีการพียงพาทันในการใช้สถานที่ จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	2.96	1.43	2.59	.99
รวม	3.05	.86	2.75	1.00

จากตารางที่ 62 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.89$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 6 ไม่มีการพึ่งพากันในด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.86$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 7 ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.59$)

ตารางที่ 63 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ

ด้านงบประมาณ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณ	3.35	1.12	3.18	1.11
2. ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม	3.35	1.27	2.93	1.02
3. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรท้องถิ่น	3.30	1.01	3.18	1.13
4. ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม	3.07	1.04	3.03	1.13
รวม	3.27	.84	3.08	.95

จากตารางที่ 63 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณ ($\bar{X} = 3.35$) และข้อ 2 ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.07$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความช่วยเหลือเพียงพอทั้งในเรื่องงบประมาณ ($\bar{X} = 3.18$) และข้อ 3 ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.93$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 64 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ	3.04	1.03	3.04	1.05
2. ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล	3.09	.96	2.99	1.27
3. ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง	3.02	1.14	3.00	1.10
4. ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม	3.22	.99	2.97	1.25
รวม	3.09	.93	3.00	.98

จากตารางที่ 64 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($X = 3.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($X = 3.02$)

เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดการวางแผนร่วมกันในการ ติดตามประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 3.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 4 ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{X} = 2.97$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 65 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุโดยรวม

ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การประสานสัมพันธ์โดยผู้ ประสานงาน	2.98	.81	3.04	1.03
2. การประสานสัมพันธ์ในรูป คณะกรรมการ	3.05	.93	2.96	.97
3. การประสานสัมพันธ์โดยการจัด ระบบงาน	3.21	.89	2.98	1.03
รวม	3.12	.87	2.99	.95

จากตารางที่ 65 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน ($\bar{X} = 3.21$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 2.98$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า ทุกวิธีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ($\bar{X} = 3.04$) ส่วนวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.96$)

ตารางที่ 66 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ ในรูปคณะกรรมการ	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งคณะกรรมการ	3.04	.84	2.99	1.07
2. ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน	3.15	1.01	2.86	1.26
3. ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ	2.96	1.13	3.03	1.10
4. การตัดสินใจในการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการมีลักษณะที่ไม่แน่นอน	3.04	1.09	3.00	1.10
5. คณะกรรมการไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่	3.07	1.37	2.91	1.15
รวม	3.05	.93	2.96	.97

จากตารางที่ 66 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($X = 3.15$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ ($X = 2.96$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.86$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 67 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์
โดยการจัดระบบงาน โดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยการจัดระบบงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดความชัดเจนในการสร้างความ เข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการ ทำงาน	3.43	1.54	2.99	1.14
2. ขาดความชัดเจนในการกำหนด เป้าหมายของการทำงาน	3.02	.95	2.86	1.13
3. ขาดความเหมาะสมในการกระจาย งานระหว่างหน่วยงาน	3.17	1.12	3.07	1.15
4. ระบบงานมีขั้นตอนมากและ ซับซ้อน	3.22	.92	2.99	1.19
รวม	3.21	.89	2.98	1.03

จากตารางที่ 67 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการ
ประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัด
ระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่
ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 1 ขาดความชัดเจนในการ
สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($X = 3.43$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ
คือ ข้อ 2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($X = 3.02$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 ขาดความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($\bar{X} = 2.86$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมและรายข้อ

วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงาน	ผู้บริหาร (N = 46)		เจ้าหน้าที่ (N = 74)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ขาดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านผู้สูงอายุ	3.15	1.37	3.08	1.36
2. ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสานงาน	3.09	1.44	3.08	1.49
3. มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง	3.24	1.66	3.11	1.37
4. ผู้ประสานงานขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการประสานงาน	3.04	.94	3.08	1.13
5. ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง	2.91	1.01	2.85	1.21
รวม	2.98	.81	3.04	1.03

จากตารางที่ 68 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($X = 3.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ($X = 2.91$)

เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.11$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ 5 ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 2.85$)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร 46 คน และเจ้าหน้าที่ 74 คน รวม 120 คน ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 จังหวัดๆ ละ 1 อำเภอ ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอนามไพร จังหวัดหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา อำเภอโชคชัย และจังหวัดอุดรธานี อำเภอสร้างคอม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 อันดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข้อมูลข่าวสาร ในด้านขอข่ายการประสานสัมพันธ์ และด้านวิธีการประสานสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) ขอข่ายการประสานสัมพันธ์ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านแผนงาน ด้านข้อมูลวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ด้านงบประมาณและด้านการติดตามและประเมินผล

2) วิธีการประสานสัมพันธ์ แบ่งเป็น 3 วิธี คือ การประสานสัมพันธ์ในรูปแบบคณะกรรมการ การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน และการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรมการศึกษานอกระบบ 3 ประเภท ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ 6 ด้าน และวิธีการประสานสัมพันธ์ 3 วิธี เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับของ ลิเคิร์ต (Likert Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลทั้ง 5 อำเภอ ด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้สมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 120 ฉบับ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์สภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคของการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของผู้บริหารพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.60 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.70 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.30 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 50.00

1.2 สถานภาพของเจ้าหน้าที่พบว่า เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.50 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.40 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุต่ำกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากรเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.73$) เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดรายด้านพบว่า

2.1.1 ด้านแผนงาน การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน ($\bar{X} = 3.35$) และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผนและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.87$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผน ($\bar{X} = 3.74$) และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

2.1.2 ด้านข้อมูลวิชาการ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านข้อมูลวิชาการ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.02$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านข้อมูลวิชาการมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำเอกสาร

ประกอบการจัดกิจกรรม ($X = 3.30$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม ($X = 2.98$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดทำเอกสารประกอบการจัดทำกิจกรรม ($X = 3.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($X = 3.04$)

2.1.3 ด้านบุคลากร การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากร มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.41$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบหลักการ นโยบาย และแนวทางการจัดกิจกรรมและขอความร่วมมือด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.26$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านบุคลากรมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($X = 3.39$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การขอความร่วมมือด้านบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากรมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การชี้แจงเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการร่วมมือประสานสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.15$)

2.1.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.48$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.50$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่พบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อการให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$)

2.1.5 ด้านงบประมาณ การจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.98$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.67$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมและแสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.85$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.59$)

2.1.6 ด้านการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานและกิจกรรมทักษะอาชีพด้านการติดตามประเมินผล มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ มีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.89$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศ ติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.52$) สำหรับกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผลมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.89$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.59$)

2.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสภาพข้อข่ายการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านแผนงานเป็นด้านที่มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนด้านงบประมาณเป็นด้านที่มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.75$) และเมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า

2.2.1 ด้านแผนงาน การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดพื้นที่

เป้าหมายในแผน ($\bar{X} = 3.42$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การจัดทำแผนมีการรวบรวมปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.85$) สำหรับกิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสาร ข้อมูลมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผนมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$)

2.2.2 ด้านข้อมูลวิชาการ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานและกิจกรรมทักษะอาชีพด้านข้อมูลวิชาการ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.16$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลวิชาการ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.93$)

2.2.3 ด้านบุคลากร การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากร มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและการให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุดีเด่น ($\bar{X} = 2.96$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านบุคลากรมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.24$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุดีเด่น ($\bar{X} = 3.00$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากรมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.23$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุดีเด่น ($\bar{X} = 2.99$)

2.2.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.19$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ให้การสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อเลื่อนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน

การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.50$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.24$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อให้การสนับสนุนวัสดุ เช่น กระดาษ หมึก ฯลฯ ของหน่วยงานท่านสนับสนุนการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.64$)

2.2.5 ด้านงบประมาณ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.86$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.64$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.92$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ หน่วยงานท่านให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อปฏิบัติงาน ตามแผน ($\bar{X} = 2.61$) ส่วนกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์งบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมและประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.86$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ มีการระดมงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.64$)

2.2.6 ด้านการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านการติดตามและประเมินผล มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ กำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.91$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ กำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.62$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านการติดตามและประเมินผล มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.93$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อแจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.70$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผลมีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดขั้นตอนและวิธีการติดตามผลงานการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.97$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ แจ้งผลการนิเทศติดตามผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.64$)

2.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกวิธี และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า วิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานเป็นวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการเป็นวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ ($\bar{X} = 2.73$) เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายวิธีพบว่า

2.3.1 การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานและกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.89$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.52$) สำหรับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการตลอดโครงการ ($\bar{X} = 2.80$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.61$)

2.3.2 การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบล่วงหน้าและข้อกำหนดวิธีการทำงานตามขั้นตอนให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การเสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.80$) สำหรับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ

หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ($X = 2.96$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การเสนองานตามลำดับ ขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($X = 2.72$) ส่วนสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัด กิจกรรมด้าน ข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจ้ดระบบงานเป็นรายข้อพบว่า มี สภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆคือ ข้อเสนองาน ตามลำดับขั้นตอนและสายการบังคับบัญชา ($X = 2.96$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อมอบ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยการออกคำสั่งให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและข้อกำหนดวิธีการ ทำงานตามขั้นตอนให้แก่ผู้บังคับบัญชา ($X = 2.80$)

2.3.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานพบว่า มีสภาพ การประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 3.32$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดให้ เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.80$) สำหรับสภาพวิธีการประสาน สัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานเป็นราย ข้อพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับ ติดต่อประสานงานมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) ส่วนสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการ จัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานพบว่า มีสภาพการ ประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อเลือกเจ้าหน้าที่ ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.74$)

2.4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัด กิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกวิธี และ เมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า วิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานเป็นวิธีที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า วิธีอื่นๆ ส่วนวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการเป็นวิธีที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ เมื่อแยก พิจารณารายละเอียดเป็นรายวิธีพบว่า

2.4.1 การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ สภาพวิธีการประสาน สัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ

พบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ มีการจัดตั้งคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมเพื่อผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.73$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่มีการประชุมคณะกรรมการตลอดโครงการ ($\bar{X} = 2.65$) สำหรับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ คณะกรรมการวิเคราะห์และระบุประเด็นปัญหาและแนวทางก่อนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.72$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.61$) ส่วนสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ นำผลสรุปจากการตัดสินใจของคณะกรรมการไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.70$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่มีการประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 2.55$)

2.4.2 การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.99$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการออกคำสั่งให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.80$) สำหรับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อเสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.96$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การชี้แจงและกำหนดเป้าหมายของงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 2.74$) ส่วนวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อเสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.96$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.77$)

2.4.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานและกิจกรรมด้านทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์

โดยผู้ประสานงานพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การเลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 2.80$) ส่วนสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานพบว่า มีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ การเลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน ($\bar{X} = 3.03$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.91$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

3.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาข้อบช่ยการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงบประมาณเป็นด้านที่มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.34$) ส่วนด้านบุคลากรเป็นด้านที่มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.90$) เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า

3.1.1 ด้านแผนงานการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานพบว่า มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน ($\bar{X} = 3.28$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 2.91$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆคือข้อ ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.24$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.26$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม ($\bar{X} = 2.98$)

3.1.2 ด้านข้อมูลวิชาการ การจัดการกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านข้อมูลวิชาการ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.22$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.98$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพ ด้านข้อมูลวิชาการมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.87$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.85$)

3.1.3 ด้านบุคลากร การจัดการกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากร มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดการกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.67$)

3.1.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ การจัดการกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.30$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.91$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 3.13$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.87$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ไม่มีการ

พึงพากันในด้านวัสดุในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 3.33$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ไม่มีการพึงพากันในด้านยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.89$)

3.1.5 ด้านงบประมาณ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านงบประมาณ พบว่า มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ ขาดความช่วยเหลือพึงพากันในเรื่องงบประมาณมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.48$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.11$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ขาดความช่วยเหลือพึงพากันในเรื่องงบประมาณและขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.07$)

3.1.6 ด้านการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านการติดตามและประเมินผลมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{X} = 3.35$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.00$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูล มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($X = 3.22$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($X = 3.02$)

3.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปัญหาข้อบ่งชี้การประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านข้อมูลวิชาการเป็นด้านที่มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.05$) และด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เป็นด้านที่

มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดในรายด้าน พบว่า

3.2.1 ด้านแผนงาน การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านแผนงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง ($\bar{X} = 3.09$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายร่วมกันยังไม่ครอบคลุม ($\bar{X} = 2.96$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านแผนงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.08$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อนำมาวางแผน ($\bar{X} = 2.91$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านแผนงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.12$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ แต่ละหน่วยงานไม่ทำตามแผนที่ร่วมกันกำหนดไว้ ($\bar{X} = 2.97$)

3.2.2 ด้านข้อมูลวิชาการ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านข้อมูลวิชาการมีระดับความคิดเห็นตรงกันคือ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.19$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.95$)

3.2.3 ด้านบุคลากร การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านบุคลากรมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.97$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 2.68$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านบุคลากร มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.97$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ บุคลากรไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 2.65$)

3.2.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้อ

อื่นๆคือข้อ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.84$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.58$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านยานพาหนะเพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.78$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านวัสดุในการจัดทำเอกสาร และไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.57$) ส่วนกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ไม่มีการพึ่งพากันในด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการจัดทำเอกสาร ($\bar{X} = 2.86$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ไม่มีการพึ่งพากันในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.59$)

3.2.5 ด้านงบประมาณ การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานและกิจกรรมทักษะอาชีพด้านงบประมาณ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณ ($\bar{X} = 3.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.92$) สำหรับกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านงบประมาณ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความช่วยเหลือพึ่งพากันในเรื่องงบประมาณ และการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.18$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการระดมทุนเพื่อจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.93$)

3.2.6 ด้านการติดตามและประเมินผล การจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผล มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 3.09$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{X} = 2.89$) สำหรับกิจกรรมทักษะอาชีพมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 3.12$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.86$)

3.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภท คือกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกวิธี และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า วิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ ($\bar{X} = 3.17$) ส่วนวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานเป็นวิธีที่มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายวิธี พบว่า

3.3.1 การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ คณะกรรมการไม่ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 3.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆคือข้อ ขาดการร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งคณะกรรมการ ($\bar{X} = 3.00$) สำหรับวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($X = 3.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ ($X = 3.00$)

3.3.2 การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานมีระดับความคิดเห็นตรงกันว่า มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($X = 3.30$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($X = 3.00$) สำหรับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆคือข้อ ขาดความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($X = 3.15$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆคือข้อ ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน และระบบงานมีขั้นตอนมากและซับซ้อน ($X = 3.00$)

3.3.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐานและกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน มีระดับความคิดเห็นตรงกันคือมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ไม่มอบอำนาจตัดสินใจให้ผู้ประสาน ($\bar{X} = 3.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ผู้ประสานไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 2.87$) สำหรับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.24$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ผู้ประสานงานไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 2.91$)

3.4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในกิจกรรม 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกวิธี และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่า วิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.96$) ส่วนวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการเป็นวิธีที่มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดเป็นรายวิธีพบว่า

3.4.1 การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการมีระดับความคิดเห็นตรงกันคือ มีปัญหาสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ ($\bar{X} = 3.04$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.80$) สำหรับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อคณะกรรมการไม่ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 2.99$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.85$)

3.4.2 การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.18$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน ($\bar{X} = 2.88$) สำหรับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.07$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน ($\bar{X} = 2.86$)

3.4.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐานด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ขาดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านผู้สูงอายุและข้อมีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.01$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ผู้ประสานงานไม่รับบทบาทหน้าที่ของตน ($\bar{X} = 2.82$) สำหรับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลด้วยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.12$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ ผู้ประสานงานไม่รับบทบาทหน้าที่ของตน ($\bar{X} = 2.82$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ

1.1 สภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคล้ายคลึงกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ แสดงว่าการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุมีสภาพที่เกิดขึ้นในระดับพอสมควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ และด้านการติดตามประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าการประสานสัมพันธ์ด้านบุคลากรสามารถดำเนินการได้ทันทีโดยการขอความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการ ก็สามารถได้รับการตอบสนองที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรอยู่ในพื้นที่กันอยู่แล้ว สามารถขอความร่วมมือได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์ (2531) ได้เสนอไว้ว่า ในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลจึงจำเป็นต้องประสานกับบุคคลถ้าประสานดีทุกอย่างจะสำเร็จเรียบร้อย สำหรับด้านการติดตามและประเมินผลมีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุบางครั้งอาจไม่มีการติดตามประเมินผล หรือบางครั้งมีการติดตามประเมินผลแต่ไม่มีความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ แก้วทอง (2529) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่กระทรวงหลักเกี่ยวกับการประสานงานในการพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจนของจังหวัดพัทลุง พบว่าสภาพปัญหาที่เกิดจากการประสานคือ ไม่มีการติดตามผลอย่างจริงจัง

สำหรับเจ้าหน้าที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสภาพการประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกันโดยด้านแผนงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น เนื่องจากหน่วยงาน/องค์กรมีแผนเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน/องค์กร เจ้าหน้าที่บางหน่วยงานอาจดำเนินการนำแผนมาประสานกันบ้างแต่ยังดำเนินการไม่เป็นระบบ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่บางกลุ่มยังมีความเข้าใจว่าแผนงานเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวคิดของศิริอร ชันธหัตถ์ (2531) ได้เสนอไว้ว่า แผน องค์กรโดยทั่วไปจะกำหนดแผนงานและโครงการไว้ตามประเภทของงานและโครงการ ผู้ปฏิบัติจะต้องประสานแผนที่มี

ลักษณะเกี่ยวข้องกัน สำหรับด้านงบประมาณแต่ละหน่วยงานได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด จึงพยายามที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณที่มีอยู่ โดยไม่ได้คำนึงถึงการนำงบประมาณไปประสานกับหน่วยงาน/องค์กรอื่น ส่วนผลการวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1.1 ด้านแผนงาน ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อขัดข้อง การประสานสัมพันธ์ด้านแผนงาน ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล ในข้อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผนและการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุกระจายอยู่ตามตำบลและหมู่บ้านต่างๆ ในแต่ละอำเภอ ดังนั้นผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร ในระดับอำเภอจึงได้กำหนดเป็นนโยบายในการประสานสัมพันธ์ด้านแผนงานโดยให้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในแผนให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัด กิจกรรมได้ครอบคลุมกลุ่มผู้สูงอายุในทุกพื้นที่

1.1.2 ด้านข้อมูลวิชาการ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพข้อขัดข้อง การประสานสัมพันธ์ ด้านข้อมูลวิชาการในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูล ด้านข้อมูลวิชาการคล้ายคลึงกันในข้อ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประสานสัมพันธ์ด้านบุคลากรของหน่วยงาน/องค์กรในระดับอำเภอมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีพื้นฐานมาจากเป็นสังคมชนบทส่วนใหญ่จะรู้จักมักคุ้นสนิทสนมกันเป็นส่วนตัวและมีความรู้สึกในจิตใจที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้นบุคลากรจึงมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ที่กล่าวว่า หลักการประสานที่ดี ยึดหลักการประสานความคิดเห็นโดยที่ การประสานให้ความสำคัญแก่การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในองค์กร หรือแม้กระทั่งจากองค์กรอื่นๆ และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาผสมกัน ให้แปรสภาพเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม ไน่มน้าวให้สมาชิกมีความเข้าใจความคิดเห็นของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องวิชาการ ปฏิบัติงาน สำหรับด้านข้อมูลวิชาการตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีข้อที่น่าสังเกต และควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ ได้แก่ข้อที่ว่า การจัดทำเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม และการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ในกิจกรรมทั้ง 3 ประเภท ซึ่งเป็น

ข้อที่ได้รับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุน้อยคือต่ำกว่า 3 ปี จึงส่งผลกระทบต่อการจัดทำเอกสารซึ่งเป็นงานวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของ หลุยส์ จำปาเทศ (2517) ที่กล่าวว่า อุปสรรคอันเกิดจากผู้ร่วมงานหรือทีมงานคือ ขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในงานนั้น

1.1.3 ด้านบุคลากร

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ด้านบุคลากรในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูลคล้ายคลึงกันในข้อชี้แจงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุและการให้ความร่วมมือด้านบุคลากรแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องมีบุคลากรจำกัด จึงตระหนักดีว่า การที่จะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุทั้ง 3 กิจกรรมให้สำเร็จได้ ทุกหน่วยงาน/องค์กรต้องให้ความร่วมมือด้านบุคลากรซึ่งกันและกัน โดยการชี้แจงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้เห็นคุณค่าของการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุและให้ความร่วมมือด้านบุคลากรซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เซอร์เลย์ เอ็ม ฮอร์ด (Shirley M Hord, 1986 อ้างถึงใน อรุณศรี กุซุน, 2525) ได้กล่าวว่า หัวใจของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการประสานคือ ทรัพยากรองค์การที่ประสานกัน จะมีการร่วมใช้งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ รางวัลหรือผลงานที่คาดหวังไว้จะต้องให้คุณค่าต่อผู้มีส่วนร่วมทุกคนทุกฝ่ายและบรรยากาศต้องร่วมกัน คนแต่ละคนต้องมีจุดยืนและความตั้งใจทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นซึ่งทุกคนก็เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกัน อย่างไรก็ตามด้านบุคลากรตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ มีข้อที่น่าสังเกต ได้แก่ ข้อ การประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรที่มีผลงานการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุดีเด่น เป็นข้อที่ได้รับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละหน่วยงาน/องค์กรมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมเพื่อกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ จึงทำให้ละเลยการให้แรงจูงใจบุคลากรโดยการประกาศยกย่องชมเชยบุคลากรไปบ้าง ตรงกับแนวคิดของ หลุยส์ จำปาเทศ (2517) ได้กล่าวว่า อุปสรรคที่ทำให้การประสานงานไม่บรรลุเป้าหมายหรือบรรลุอย่างไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรส่วนหนึ่งคืออุปสรรคอันเกิดจากผู้บริหารเบื้องบนไม่มีระบบการติดตามวัดผลรวมทั้งการให้กำลังใจและการเสริมแรงแก่ผู้ปฏิบัติงาน

1.1.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในหัวข้อ การให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ส่วนเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อโดยขอการให้การสนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ทั้ง 3 กิจกรรม การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ส่วนมากมีการประสานสัมพันธ์ในด้านการใช้สถานที่ของแต่ละหน่วยงาน/องค์กรในการจัดกิจกรรม หากหน่วยงาน/องค์กรใดมีสถานที่จัดกิจกรรมกว้างขวางเพียงพอที่จะรองรับกลุ่มผู้สูงอายุที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ก็มักจะถูกหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องขอยืมใช้อยู่เสมอ เช่น โรงพยาบาล วัด ศาลาประชาคม เป็นต้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์(2531) ได้เสนอไว้ว่า ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเกี่ยวข้องกับทรัพยากร เช่น เงิน อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ อาจจะขอยืม ขออนุญาตใช้ ถ้าผู้ปฏิบัติงานได้เตรียมจัดประสานงานที่ดีทุกอย่างจะสำเร็จเรียบร้อย

1.1.5 ด้านงบประมาณ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอข่ายการประสานสัมพันธ์ ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลสอดคล้องกันในเรื่อง แสวงหาหน่วยงานที่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ โดยมีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ สำหรับด้านงบประมาณ เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 3 กิจกรรมในหัวข้อประสานกับองค์กรท้องถิ่นจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ งบประมาณของแต่ละหน่วยงาน/องค์กรได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ จึงต้องแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้งบประมาณมาสนับสนุนการจัดกิจกรรม โดยผู้บริหารต้องใช้วิธีการแสวงหาจากหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ส่วนใหญ่จะพบว่าองค์กรท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล พอที่จะมีงบประมาณสนับสนุนได้ก็จะมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ประสานเพื่อจัดหาทุนมาร่วมจัดกิจกรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์(2531) ได้เสนอไว้ว่า ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเกี่ยวข้องกับทรัพยากร เช่น เงิน อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ อาจจะขอยืม ขออนุญาตใช้ ถ้าผู้ปฏิบัติงานได้เตรียมจัดประสานงานที่ดีทุกอย่างจะสำเร็จเรียบร้อย

1.1.6 ด้านการติดตามและประเมินผล

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพขอขบขายการประสานสัมพันธ์ ในการจัดกิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสาร ข้อมูลสอดคล้องกัน ในข้อกำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงสร้างการบริหารงานในระดับอำเภอเป็นเอกเทศจึงทำให้การติดตามประเมินผลไม่มีความต่อเนื่องและจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางปฏิบัติแต่ละหน่วยงานมักจะดำเนินการติดตามผล กิจกรรมของหน่วยงาน/องค์กรของตน ไม่มีการร่วมกันกำหนดแบบฟอร์ม/เครื่องมือการนิเทศติดตามผล ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ แก้วทงค์ (2529) พบว่าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประสานคือ ขาดการประสานอย่างต่อเนื่อง การติดตามผลไม่จริงจัง

1.2 สภาพวิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุมีสภาพที่เกิดขึ้นในระดับพอสมควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่ามีสภาพการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกวิธีเช่นกัน โดยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ และวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานเป็นวิธีที่สามารถดำเนินการได้ไม่ยากนักเนื่องจากบุคลากรในระดับอำเภอมีความสัมพันธ์กันโดยส่วนตัวอยู่แล้ว มีใจที่พร้อมจะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม แต่การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการจะมีขั้นตอน มีกระบวนการมากและกระทำได้ค่อนข้างยากกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตต์ (2531) ได้กล่าวไว้ว่า การประสานงานมีพื้นฐานมาจากความรู้สึกตามธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ส่วนผลการวิจัยเป็นรายวิธีพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.2.1 วิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในหัวข้อ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าจำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงาน/องค์กรในระดับอำเภอมีจำนวนไม่มากนัก จึงมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการเฉพาะกิจในแต่ละเรื่อง ดังนั้นเพื่อให้ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ จึงใช้วิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อร่วมกันกำหนดหรือพิจารณาโครงการ/กิจกรรม แทนการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน(2526) ได้กล่าวว่าการประสานงานโดยใช้คณะกรรมการผสมหรือคณะกรรมการกลาง คณะกรรมการจะช่วยกันกรองและขจัดมูลเหตุที่อาจจะทำให้มีการขัดแย้งลงได้มาก และจะทำให้การประสานงานดีขึ้น โดยเฉพาะในกิจการบริหารที่มีความมุ่งหมายกว้างขวางและต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจหลายฝ่ายหลายสังกัด

1.2.2 วิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน

เจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในหัวข้อ เสนองานตามลำดับขั้นตอนและตามสายการบังคับบัญชา มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเสนองานตามลำดับขั้นตอนตามสายการบังคับบัญชา เป็นไปตามระบบ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีโอกาสได้รับรู้ ถึงแม้ว่าการกระทำเช่นนี้จะใช้เวลาก็ตามแต่ผลที่ได้รับก็มีความคุ้มค่า ตรงกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์ (2531) ที่กล่าวว่า การจัดให้มีระบบของการร่วมมือที่ดีคือ "ความร่วมมือและประสานงาน" โดยกระตุ้นให้สมาชิกในองค์กรมีความเต็มใจที่จะร่วมมือ (Willing to Cooperation) ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจไมตรีต่อกันเพื่อให้งานขององค์การดำเนินไปด้วยดีและบรรลุเป้าหมายขององค์การ

1.2.3 วิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในหัวข้อ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงานรายงานผลการปฏิบัติงาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์

ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน/องค์กรมีโครงการกิจกรรมและภารกิจที่รับผิดชอบมาก จึงมุ่งเน้นในเรื่องงานเป็นสำคัญ อาจไม่มีการพูดคุยหรือกำหนดบทบาทเจ้าหน้าที่ให้รายงานผลการปฏิบัติงานทุกครั้ง ทำให้ผลการประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ

ส่วนเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในหัวข้อ เลือกเจ้าหน้าที่ดำเนินการประสานงาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น อาจเป็นเพราะว่า ผู้ประสานงานมีความสำคัญต่อการทำงานร่วมกันในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นผู้ประสานงาน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพงษ์ เกษมสิน(2526) ที่กล่าวว่า งานบางงานบางประเภทมีลักษณะเป็นพิเศษหรือเป็นงานซับซ้อนซับซ้อน หากใช้บุคคลธรรมดาติดต่อดำเนินงานอาจไม่ได้ผล ยิ่งกว่านั้นงานติดต่อบางอย่างยังต้องการความชำนาญพิเศษ เพื่อให้การประสานงานและให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงต้องเลือกใช้ บุคคลที่เหมาะสมกับงานและความสำเร็จของงานก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าหน้าที่ติดต่อโดยเฉพาะ

2. ปัญหาการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวเพื่อผู้สูงอายุ

2.1 ปัญหาขอข่ายการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวเพื่อผู้สูงอายุ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอข่ายการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวเพื่อผู้สูงอายุ ในกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวเพื่อผู้สูงอายุมีปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับพอสมควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ และด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าการประสานสัมพันธ์ด้านงบประมาณสามารถดำเนินการได้ในสภาพที่มีขอบเขตจำกัด เพราะทุกหน่วยงาน/องค์กรต่างก็ได้รับงบประมาณน้อย และงบประมาณที่ได้มีการวางแผนตามนโยบายมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สวัสดิ์ แก้วทองค์ (2529) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลักเกี่ยวกับการประสานงานในการพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจนจังหวัดพัทลุงที่พบว่าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประสานคือ งบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนด้านบุคลากรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรมีการประสานกันอย่างไม่เป็นทางการอยู่แล้วจึงมีจิตใจที่จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ที่กล่าวว่าหลักการประสานงานมีพื้นฐานมาจากความรู้สึกตามธรรมชาติในจิตใจของมนุษย์ที่ต้องการพึ่งพาอาศัยกัน

สำหรับเจ้าหน้าที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสามารถประสานสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกันโดยด้านข้อมูลวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ และด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ เนื่องจากบุคลากรมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนน้อย คือต่ำกว่า 3 ปี จึงไม่มีโอกาสพัฒนางานทางด้านวิชาการสอดคล้องกับแนวคิดของ หลุยส์ จำปาเทศ (2517) กล่าวว่าอุปสรรคอันเกิดจากผู้ประสานงานเนื่องจากขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ส่วนด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงานจะดำเนินงานตามจำนวนงบประมาณที่มีอยู่ ดังนั้นในการประสานสัมพันธ์ด้านงบประมาณจึงเป็นบทบาทของผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผลการวิเคราะห์เป็นรายด้านพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1.1 ด้านแผนงาน

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอข่ายการประสานสัมพันธ์ด้านแผนงาน ในกิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสารข้อมูลสอดคล้องกันในข้อ ขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น อาจเป็นเพราะว่า แต่ละหน่วยงาน/องค์กรมีสายการบังคับบัญชาเฉพาะไม่ขึ้นต่อกันและมีจุดเน้นที่แตกต่างไปตามภารกิจแต่ไม่มีจุดร่วมในการพัฒนา อีกทั้งไม่มีแกนนำแกนร่วมจึงขาดการเชื่อมต่อนโยบายระหว่างหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวความคิดของ หลุยส์ จำปาเทศ (2517) กล่าวว่า อุปสรรคต่างๆที่ทำให้การประสานงานไม่บรรลุเป้าหมายหรือบรรลุอย่างไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เกิดจากระบบการทำงานของกลุ่มขาดการวางแผนที่ดี

2.1.2 ด้านข้อมูลวิชาการ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอข่ายการประสานสัมพันธ์ด้านข้อมูลวิชาการ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสาร

ข้อมูลสอดคล้องกันในข้อ ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูล ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นสอดคล้องกันในข้อ ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น อาจเป็นเพราะว่าการให้ความสำคัญด้านข้อมูลไม่เพียงพอตั้งนั้นแต่ละหน่วยงาน/องค์กรต่างก็สำรวจข้อมูลเพื่อใช้งานตามภารกิจของตนเองฐานข้อมูลจึงไม่อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริ เทศประสิทธิ์(2529) ได้เสนอปัญหาของการประสานสัมพันธ์ไว้ว่า ขาดการประสานงานในการเก็บรวบรวมตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดและถูกต้องในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างคนต่างทำ

2.1.3 ด้านบุคลากร

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอขยายการประสานสัมพันธ์ด้านบุคลากรในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสาร ข้อมูลสอดคล้องกันในข้อ บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายและแนวทางจัดกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ เป็นเพราะว่า แต่ละหน่วยงาน/องค์กร มีนโยบายที่แตกต่างกัน อาจไม่ให้ความสำคัญในการประสานสัมพันธ์ในเชิงนโยบายระหว่างกันหรือไม่มีการประชุมร่วมกันในเรื่องนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ หลุย จำปาเทศ (2529) กล่าวว่า การประสานงานที่จะต้องกระทำในองค์กรใดๆก็ตาม จำเป็นต้องมีการประสานนโยบายกัน เพราะนโยบายเป็นแนวทางการบริหารขององค์กร

2.1.4 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอขยายการประสานสัมพันธ์ด้านบุคลากรในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสาร ข้อมูลสอดคล้องกันในข้อ ขาดการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และข้อ ขาดการสนับสนุนข้อมูลที่ต้องการ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า การให้ความสำคัญด้านข้อมูลยังไม่เต็มที่เท่าที่ควร และฐานข้อมูลไม่ได้อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน เนื่องจากแต่ละหน่วยงาน/องค์กรต่างก็สำรวจข้อมูลเพื่อใช้งานตามภารกิจของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริ เทศประสิทธิ์(2529) ได้เสนอปัญหาของการประสานสัมพันธ์ไว้ว่า ขาดการประสานงานในการเก็บรวบรวมตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดและถูกต้องในการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูลต่างคนต่างทำ

2.1.5 ด้านงบประมาณ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอขยายการประสานสัมพันธ์ด้านบุคลากรในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและกิจกรรมข่าวสาร ข้อมูลสอดคล้องกันในข้อ ขาดความช่วยเหลือเพียงพอในด้านงบประมาณ มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า งบประมาณที่ได้รับถูกนำไปวางแผนการปฏิบัติงานตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานและไม่สามารถจะปรับเปลี่ยนงบประมาณได้ แต่ละหน่วยงาน/องค์กรจึงจำเป็นต้องปกป้องงบประมาณของหน่วยงาน/องค์กรของตนเองไว้ เพราะเกรงว่าจะเกิดปัญหากับงานประจำของหน่วยงาน/องค์กรของตน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ แก้วทนต์(2529) สรุปได้ว่า สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประสานงานคืองบประมาณไม่เพียงพอ

2.1.6 ด้านการติดตามและประเมินผล

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาขอขยายการประสานสัมพันธ์ด้านการติดตามและประเมินผล ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพและ กิจกรรมข่าวสาร ข้อมูลสอดคล้องกันในข้อ ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรมมีปัญหาการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนการประเมินผลและกลุ่มที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลเป็นบุคคลคนละกลุ่มกันและอาจไม่ได้มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสิริ เทศประสิทธิ์ (2529) ที่กล่าวว่า ปัญหาของการประสานสัมพันธ์คือขาดการประสานที่ดีทั้งระบบ บางทีเป็นการประสานสัมพันธ์เป็นบางส่วน เช่นมีการประสานนโยบาย วัตถุประสงค์แต่ขาดการประสานควบคุมติดตามผล บางครั้งต่างคนต่างทำ ทำให้ผลลัพธ์ล้มเหลว

2.2 ปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุมี ปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับพอสมควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่ามีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกวิธีเช่นกัน โดยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานมีค่าเฉลี่ย

สูงกว่าวิธีอื่นๆ และวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน เป็นการประสานสัมพันธ์โดยเอกสาร คือหนังสือราชการเพื่อติดต่อประสานงานขอความร่วมมือซึ่งการประสานจะมีขั้นตอนตามระบบงานสารบรรณ การประสานลักษณะนี้จะปฏิบัติงานแบบส่งต่อเป็นช่วงๆตามสายการบังคับบัญชา ดังนั้นจึงมีขั้นตอนมาก สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช(2524) ได้กล่าวว่า การประสานงานโดยการจัดระบบงาน ลักษณะของการประสานงานจะเป็นแบบส่งต่อเป็นช่วงๆ ไปตามระบบโครงสร้างหรืออำนาจหน้าที่ที่กำหนด สำหรับวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่ามีการเลือกผู้ประสานงานเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุจึงทำให้การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

เจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทคือ กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน กิจกรรมด้านทักษะอาชีพและกิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบเพื่อผู้สูงอายุมีปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับพอสมควร และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิธีพบว่ามีปัญหาการประสานสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกวิธีเช่นกัน โดยวิธีการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิธีอื่นๆ และวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าการประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการมอบอำนาจจากผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการประสานสัมพันธ์ด้านทรัพยากร เช่น เรื่องงบประมาณ บุคลากร นอกจากนี้ยังมีกฎเกณฑ์ ระเบียบบางประการไม่เอื้ออำนวยต่อการประสานสัมพันธ์ ทำให้ผู้ประสานงานไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการประสานสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ หลุยส์ จัปาทเทศ (2517) กล่าวว่า อุปสรรคที่ทำให้การประสานงานไม่บรรลุเป้าหมายหรือบรรลุอย่างไม่ได้ผลเท่าที่ควรคือ อุปสรรคอันเกิดจากระบบบริหารองค์กรที่มีระเบียบกำหนดไว้ไม่เอื้ออำนวยต่อการประสาน สำหรับวิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการเป็นวิธีที่มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าวิธีอื่นๆ เนื่องจากการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการมีระบบ มีขั้นตอน เป็นการประสานสัมพันธ์ในลักษณะที่ค่อนข้างจะเป็นทางการเสียส่วนใหญ่ ดังนั้นในทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่จึงไม่ค่อยประสบกับปัญหาเท่าใดนัก ส่วนผลการวิเคราะห์เป็นรายวิธีพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.2.1 วิธีการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในข้อ คณะกรรมการไม่ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ย สูงกว่าข้ออื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ในการจัดตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการไม่ กระตุ้นให้มีการประชุมอย่างต่อเนื่องและส่วนใหญ่คณะกรรมการจะส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทน เนื่องจากติดภารกิจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ เซอร์เลย์ เอ็ม ฮอร์ด (Shirley M Hord, 1986 อ้างถึงในอรุณศรี กุซุน 2525) กล่าวว่า ต้องมีการอุทิศเวลาการกระทำกิจกรรมต้อง ร่วมกันทำ หากมีเวลาให้ไม่เพียงพอ การประสานจะเกิดขึ้นไม่ได้

2.2.2 การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในข้อ ขาดความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงานมีสภาพการประสาน สัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในข้อ ขาด ความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มี ค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าโครงสร้างขององค์กรมิได้กำหนด การจัดระบบงานใน เรื่องการประสานสัมพันธ์เพื่อผู้สูงอายุไว้เป็นการเฉพาะ ส่วนใหญ่จะเป็นการประสานสัมพันธ์อย่าง ไม่เป็นทางการ จึงไม่ค่อยจะตระหนักในการชี้แจงในเรื่องระบบการทำงาน ส่งผลทำให้การกระจาย งานในระดับเจ้าหน้าที่ไม่มีความเหมาะสม มีความซ้ำซ้อน สอดคล้องกับแนวคิดของ หลุยส์ จาปา เทศ (2517) กล่าวว่าอุปสรรคต่างๆที่ทำให้การประสานงานไม่บรรลุตามเป้าหมายคือระบบการ บริหารซ้ำซ้อน และมีขั้นตอนมากเกินไป

2.2.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวิธีการประสานสัมพันธ์ ในกิจกรรมความรู้พื้นฐาน กิจกรรมทักษะอาชีพ และกิจกรรมข่าวสารข้อมูล สอดคล้องกันในหัวข้อ ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสาน มีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ข้ออื่น อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่าการมอบอำนาจการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย การเงิน บุคลากร ซึ่งเป็นหัวใจในการทำงานให้แก่ผู้ประสานงานไม่อาจกระทำได้ ทำให้การ ประสานสัมพันธ์ไม่มีความต่อเนื่อง ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นในหัวข้อ มีการเปลี่ยนแปลงผู้

ประสานบ่อยครั้งมีสภาพการประสานสัมพันธ์ปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น สอดคล้องกับที่ค (Ordway Tead,1951อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ,2530) กล่าวว่ ในการประสานงานผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงหลักเบื้องต้น คือการประสานงานต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยที่ปรากฏตามที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลมาโดยละเอียดผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ขอบข่ายการประสานสัมพันธ์ทุกด้านและวิธีการประสานสัมพันธ์ทุกวิธีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหานี้พบเชื่อมโยงมาจากโครงสร้างและระบบงานในระดับอำเภอ ไม่เป็นเอกภาพ ดังนั้นควรปรับปรุงโครงสร้างและระบบงาน ให้มีการกระจายอำนาจในทุกเรื่องให้นายอำเภอเป็นศูนย์กลางในการประสานสัมพันธ์อย่างแท้จริงสามารถใช้กลไกต่างๆ เพื่อให้หน่วยงาน/องค์กรในส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนงานของอำเภอ โดยมีแผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงาน

1.2 จากผลงานวิจัยพบว่า ทุกหน่วยงาน/องค์กรมีงบประมาณจำกัด ดังนั้นการแสวงหาแนวทางการพัฒนาจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุโดยมุ่งประเด็นไปยังการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐบาลเพียงด้านเดียว น่าจะไม่ประสบผลสำเร็จอันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ ด้านระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าน่าจะพยายามให้องค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม อาจจะไม่ใช้วิธีการบริจาค แต่เป็นวิธีการร่วมกันจัดตั้งกองทุน น่าจะได้ผลดีกว่าและเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐอีกทางหนึ่งด้วย

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนน้อย คือต่ำกว่า 3 ปี ทำให้การดำเนินงานในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ด้านวิชาการแก่เจ้าหน้าที่ เช่นจัดให้มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสร้างควมสำนึกในการรับผิดชอบต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญในการเสริมแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมผู้สูงอายุเท่าที่ควร ดังนั้น

หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องควรจะให้ความสำคัญและร่วมมือกันในการประกาศยกย่อง ชมเชย การปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุในโอกาสต่างๆ

1.5 ควรให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรท้องถิ่นได้มีบทบาทในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุให้ต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีเกณฑ์บังคับการคัดเลือกพื้นที่ทำการวิจัย ผลการวิจัยจึงอยู่ในวงจำกัด ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ในจังหวัดอื่นๆ หรือภาคอื่นๆ หรือทั้งประเทศ เพื่อความรู้ในการพัฒนาการประสานสัมพันธ์ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบ เพื่อกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น เด็ก สตรี ผู้ใช้แรงงาน ฯลฯ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประสานสัมพันธ์ เช่น การอบรมของหน่วยงานต่างๆ การเสริมแรงของหน่วยงานต่างๆ ฯลฯ

2.4 ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ เพื่อนำผลการศึกษามาตรวจสอบ หรือเปรียบเทียบกับ การศึกษาเชิงปริมาณที่ค้นพบในครั้งนี้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กชกร สังขชาติ. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ**. ชลบุรี : ภาควิชาการศึกษาอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2536.
- เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. “ผู้บริหารการศึกษาออกโรงเรียนกับการวางแผนระดับจุลภาค Micro Planning” ใน **รวมบทความการศึกษาออกโรงเรียน เล่ม 7**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา กรมการศาสนา, 2531.
- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. **นโยบายการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2537.
- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. **การดำเนินงานการศึกษาออกโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2541.
- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. **สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2541.
- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. รายงานการวิจัย เรื่อง **สภาพความต้องการในการรับบริการ และลักษณะของการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์พิบลิชชิง, 2542.
- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง **แนวทางการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ**. เอกสารโรเนียว, 2542.
- การศึกษาออกโรงเรียน, กรม. **คู่มือการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : รัชการพิมพ์, 2542.
- กิติมา ปรีดาดีลก. **ทฤษฎีบริหารองค์การ**. กรุงเทพฯ : ธีระการพิมพ์, 2529.
- เกริกศักดิ์ บุญญาอนุพงศ์. **นโยบายของรัฐและแนวทางการจัดบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในอนาคต**. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- เกษม และกุลยา ตันติผลาชีวะ. **การรักษาสุขภาพในวัยสูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, 2528.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544)** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เม็ดทรายปรีณดี้ง, (ม.ป.ป.)

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. **ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย.**

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2542.

คณะกรรมการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมวุฒิสภา. **ปัญหาผู้สูงอายุและแนวทางแก้ไข.** คณะกรรมการวิสามัญสวัสดิการผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมวุฒิสภา (ได้รับความสนับสนุนงบประมาณจากองค์การอนามัยโลกและกระทรวงสาธารณสุข), 2534.

จنگล มหาวิจิณ์. **การดูแลผู้สูงอายุ.** วารสารสุขศึกษา ปีที่ 7 เล่มที่ 27, กรกฎาคม - กันยายน 2527 หน้า 18 - 19.

จริยา คมพยัคฆ์. **แก้อย่างมีความสุข** งามาธิปดีสาร ปีที่ 13, กันยายน 2525 หน้า 43 - 48.

จารึก อายะวงค์. **พัฒนาการของการบริหารการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเทศไทย.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

จุมพล นิมพานิช. **“ความหมายและความสำคัญของการประสานงาน” ในเอกสารการสอน**

ชุดวิชาการบริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ หน่วยที่ 6. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528

ฉันทนา กาญจนพจน์. **ความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมกิจกรรมกับอัตมโนทัศน์ของผู้สูงอายุ**

ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ชลธิชา วัจวิเวก. **ความสัมพันธ์ของสถานภาพสุขภาพกายแรงสนับสนุนทางสังคมและ**

พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.

ชูติวรรณ ฟองสุวรรณ. **ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครกับการดูแลของภาครัฐและเอกชน .**

วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.

ชิตยา สุวรรณชฎ. **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาทบทวนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา**

จังหวัด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525.

ทองอยู่ แก้วไทรยะ และคณะ. **รายงานการวิจัยผู้สูงอายุในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร :

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2527.

ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล. รายงานการวิจัย เรื่อง กลไกการบริหารระบบสวัสดิการสังคม

ผู้สูงอายุ. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “บทบาทรัฐ เอกชน และองค์กร
ชุมชนกับผู้สูงอายุไทย : สภาพการณ์ปัจจุบันและทิศทางในอนาคต.” 23-24
ธันวาคม 2542ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร.

นพพงษ์ บุญจิตตรดุษย์. **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529 (อัดสำเนา)

นพวรรณ จงวัฒนา. **ฐานข้อมูลผู้สูงอายุในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

นภาพร ชโยวรรณ. “ปัญหาผู้สูงอายุในประเทศไทย” ในเอกสารการประชุมทางวิชาการ
ประชากรศาสตร์แห่งชาติ. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530.

นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์. “การศึกษานอกระบบในสังคมชนบทไทย” ในเอกสารการสอน
**ชุดวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ หน่วยที่ 9-15 สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

นำชัย ทนุผลและสุนิลา ทนุผล. “หลักการและยุทธวิธีพัฒนาชุมชน” ในเอกสารการสอน
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้. เชียงใหม่ : เอกสารโรเนียว, 2529

นิตา ชูโต. **คนชราไทย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525.

บรรจบ กงไกรราช. **บริการทางการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

บรรลุ ศิริพานิช. **เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : เกษมสุวรรณ, 2528

บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. **พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุไทยที่อายุยืนยาวและ
แข็งแรง**. กรุงเทพมหานคร : สามดีการพิมพ์, 2537.

เบญจนาฏ วัฒนประดิษฐ์. **การประสานงานของ 5 กระทรวงหลักในการจัดการศึกษานอก
ระบบโรงเรียนแก่สตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- ประจิม จบศรี. **สภาพและปัญหาในการประสานงานการศึกษาของคณะกรรมการ
พัฒนาการอำเภอในพื้นที่ชนบทยากจน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528
ประชาสงเคราะห์, กรม. “ให้ความรัก พิทักษ์อนามัยผู้สูงวัยอายุยืน” **ครุปริทัศน์** มกราคม
2525, หน้า 11.
- ประทาน คงฤทธิศึกษาการ. **การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการไทย,**
กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2529.
- ประสิทธิ์ เกาสวรรค์. **คู่มือการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพวิชาการดูแลผู้สูงอายุ.**
อุบลราชธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2538.
- ประสพ รัตนากร. **วัยชรา รายงานการประชุมวิชาการปี 2525 เรื่อง การส่งเสริมสุขภาพ
ผู้สูงอายุ.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2526.
- พงศ์สิริ ลำลี. **แนวโน้มของการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคต.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- พีระสิทธิ์ คำนวนคิดปี. **ความทันสมัย ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองและปัญหาบางประการ
ของคนชรา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2523.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. **ประสบการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.
- ยุพา วงศ์ไชย. **นโยบายสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย : แนวคิด
ทรัพยากรทั่วโลก และบริการ.** เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “บทบาท
รัฐ เอกชนและองค์กรชุมชนกับผู้สูงอายุไทย : สถานการณ์ปัจจุบันและทิศทางใน
อนาคต 23 - 24 ธันวาคม 2542 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์, กรุงเทพมหานคร
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **สถิติวิทยาทางการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น,
2540.
- วนิดา เสนิเศรษฐ. **มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2530
- วิมล ชาญชนบท. **รูปแบบการจัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุใน
ชนบทจังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษา
ผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- วิรัช แก้วสกุล. **ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้สูงอายุที่สังกัดสำนักงาน**

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

ศรีทับทิม (รัตนโกศล) พานิชพันธ์. "บริการสังคมกับผู้สูงอายุ." **ครุปริทัศน์.** มกราคม 2525, หน้า 29.

ศรีเวื่อน แก้วกังวาล. **รายงานการวิจัย เรื่อง ตัวแปรทางสังคมจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับความพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุไทย.** ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2532.

ศิริอร ชันธหัตต์. **องค์กรและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2531

สมบุญ ศรีสาคร. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่.** เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์, 2526.

สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สมพร เทพสิทธิ์. **บทบาทขององค์กรเอกชนในการให้บริการสวัสดิการผู้สูงอายุ.**

กรุงเทพมหานคร : กรมการแพทย์, 2526

สมศรี กันธมาลา. **การส่งเสริมบทบาทของผู้เกษียณอายุให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม.**

เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา วิทยาลัยป้องกัน

ราชอาณาจักร, 2529.

สมาน รังสิโยภษฎ์. **หลักการบริหารเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2526.

สวัสดิ์ แก้วทองงค์. **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สี่กระทรวงหลักเกี่ยวกับการประสานงาน**

ในการพัฒนามหาชนบทในพื้นที่ยากจนของจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

สาลี เพ็ญศิริ. **การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ**

ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2535.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎีกา

รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการประสานงานของ

หน่วยงานด้านเยาวชนนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การ

สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2529.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. **รายงานสถิติเกี่ยวกับ**

ประชากร, 2542.

- สำนักส่งเสริมและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่ง
ประเทศไทย. **มิติใหม่ของผู้สูงอายุในการพัฒนาสังคม**. กรุงเทพมหานคร :
2537.(อัดสำเนา)
- สิริ เทศประสิทธิ์. **บทบาทของนักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2529.
- สุธีรา น้อยจันทร์. **การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุเฉพาะกรณี
ครอบครัวผู้ใช้บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ดินแดง และครอบครัวสมาชิกชมรม
ผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงฆ์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530
- สุนทร สุนันทชัย. **“การศึกษานอกโรงเรียน อดีต ปัจจุบัน อนาคต” ใน 9 ปีกรมการศึกษา
นอกระบบ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, 2529
- สุนทร สุนันทชัย. **“ความแตกต่างระหว่างการศึกษาระบบและนอกระบบ.” รวมบทความ
การศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 6**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530
- สุมาลี สังข์ศรี. **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและแนวทางการจัด
การศึกษาทางไกลแก่ผู้สูงอายุ**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- สุมาลี สังข์ศรี. **การศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ โดยประยุกต์ใช้วิธีการศึกษา
ทางไกล**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคโนโลยีพรีนติ้ง, 2540
- สุรกุล เจนอบรม. **“การศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ : ความจำเป็นอันเร่งด่วน” วารสารประชากร
ศึกษา**. เมษายน 2529. หน้า 68 - 74
- สุรกุล เจนอบรม. **“การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุ**. กองนโยบายและแผน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537.
- สุรกุล เจนอบรม. **วิทยาการผู้สูงอายุ**. ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุรกุล เจนอบรม. **วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย**.
กรุงเทพมหานคร : นิซินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป, 2541.
- หลุย จำปาเทศ. **“กลุ่มสัมพันธ์” ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์เพื่อวิชาชีพบริหาร
การศึกษา**. เล่ม 2 หน้าที่ 6-10 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- หลุย จำปาเทศ. **จิตวิทยาการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540

อรุณศรี กุซุน. การประสานงานของเจ้าหน้าที่ 6 กระทรวงหลักในการจัดทำแผนพัฒนา
ชนบท ประจำปีระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535

อัมพร พินิจวัฒนา. ผลการใช้หนังสือบำบัดความวิตกกังวลของผู้ป่วยในโรงพยาบาล :
การศึกษาเฉพาะกรณีคนไข้โรคไต. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

อุทัย หิรัญโต. **ศิลปศาสตร์ของนักบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2529.

ภาษาอังกฤษ

Best, John W. **Research in Education.** Englewood cliffs, New Jersey : Prentice – Hall,
 1970.

Coombs, Philip H. (et. al.) **New Paths to Learning for Rural Children and Youth.** U.S.A.
 International Council for Educational Development, 1973.

Croom, B. J. “Aging Education for the High School Student” **Social Education** 42, 406 ;
 (May, 1978)

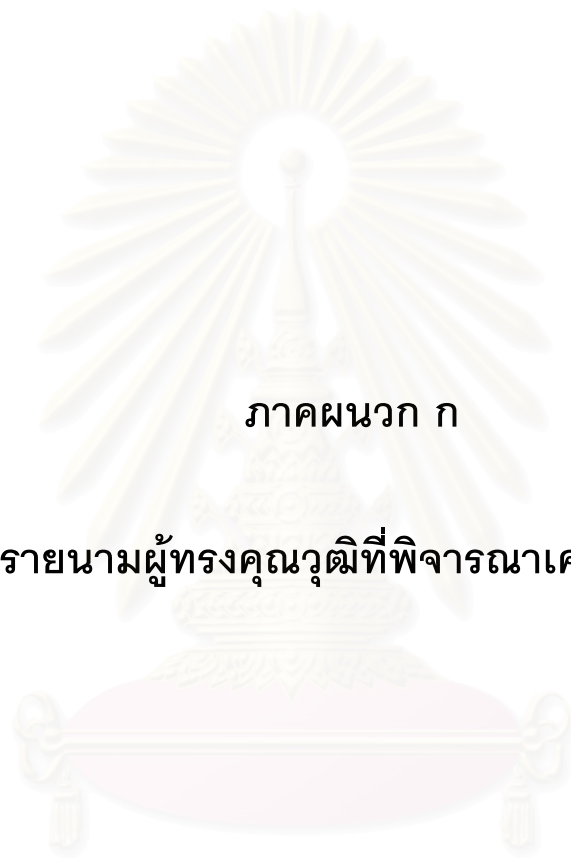
Unesco. **The Report of the UNESCO Second World Conference on Adult Education.**
 Paris : UNESCO, 1960.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาเครื่องมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาเครื่องมือ

ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน
นายอุดม พรหมแก้วงาม	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดลำปาง
ดร. ปาน กิมปี	ศึกษานิเทศก์ 8 กรมการศึกษาออกโรงเรียน
นางนลินี ศรีสารคาม	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
นายเพลิน สุคำวัง	ประธานชมรมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)948

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

22 มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางอารีย์ เพชรบุตร นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุลักษณ์ ศรีบุรี

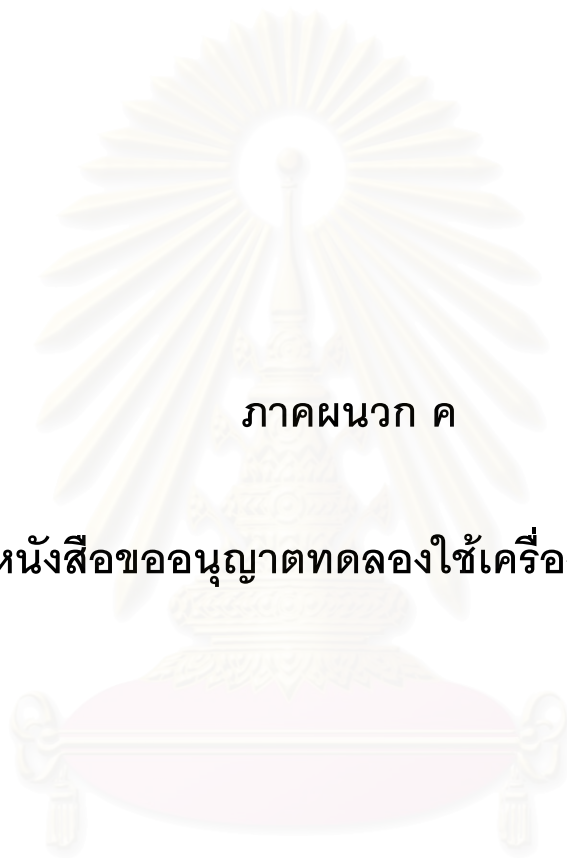
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 218-2682

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)948

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

22 มิถุนายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางอารีย์ เพชรบุตร นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา อักษรย่อ กษ. อยู่ในช่วงการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางอารีย์ เพชรบุตร ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุลักษณ์ ศรีบุรี

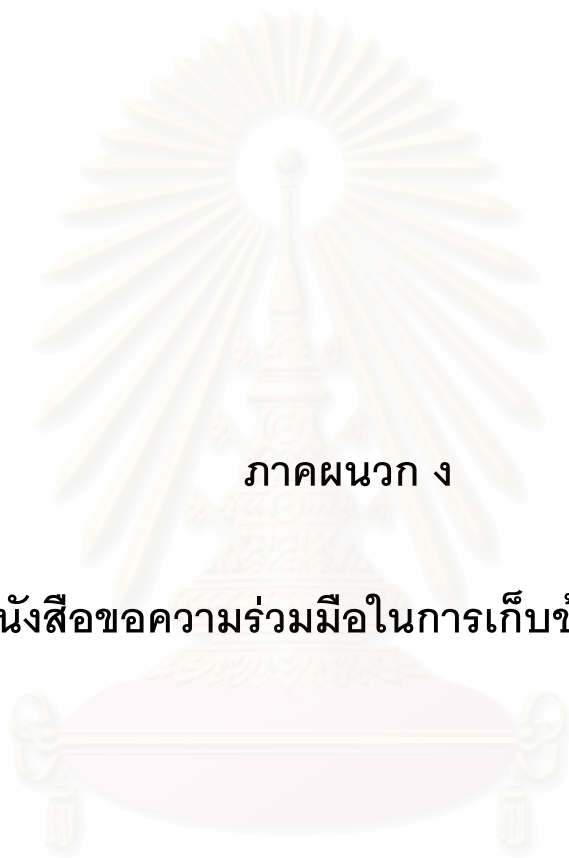
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 218-2682

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)948

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

22 มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางอารีย์ เพชรบุตร นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาศึกษานอกโรงเรียน สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยได้ประสานงาน ในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางอารีย์ เพชรบุตร ได้ทำการ เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ขอแสดงความนับถือ
สุลักษณ์ ศรีบุรี

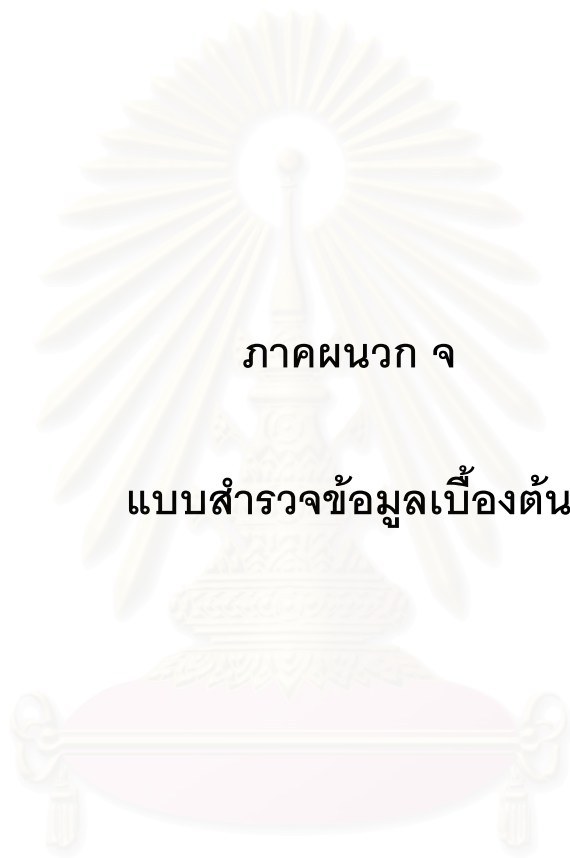
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 218-2682

ภาคผนวก จ

แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ

ขอความกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบด้านล่างนี้

1. มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนใดที่ประสานงานกับ ศบอ. ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ
เพื่อผู้สูงอายุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ พัฒนาชุมชน	☐ ประชาสงเคราะห์
☐ ประถมศึกษา	☐ เกษตรจังหวัด, อำเภอ
☐ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน	☐ วิทยาลัยเกษตร
☐ วิทยาลัยการอาชีพ	☐ ชมรมผู้สูงอายุ
☐ สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย	☐ มูลนิธิ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

2. ประเภทของกิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ ร่วมกับ ศบอ. จัดให้แก่ผู้สูงอายุ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน
- กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ
- กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล

3. ระยะเวลาที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดกิจกรรมกับ ศบอ.

☐ 1 ปี	☐ 2 ปี
☐ 3 ปี	☐ 4 ปีขึ้นไป

☺ ขอขอบพระคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง ☺

ผู้ให้ข้อมูล.....

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ.....จังหวัด.....

หมายเลขโทรศัพท์.....โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง สภาพปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรม

เพื่อผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดประสงค์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการสอบถามสภาพและปัญหาของการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่จัดกิจกรรมการศึกษาอบรมเพื่อผู้สูงอายุ โดยใช้สอบถาม ผู้บริหารองค์กร และ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สภาพการประสานสัมพันธ์
- ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การประสานสัมพันธ์ หมายถึง การที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อ ผู้สูงอายุ ร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่างๆ แล้วทำให้บุคลากรของแต่ละองค์กรร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำงานขัดแย้ง หรือเหลื่อมล้ำกัน ทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมการศึกษาอบรม หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจัดขึ้นเพื่อให้ การศึกษาแก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน คือ การสอนอ่านเขียน ให้แก่ผู้สูงอายุที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรือลืมหนังสือ และการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคิดคำนวณง่ายๆ จนกระทั่งถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา ตอนปลาย

2. กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ คือ กิจกรรมในสาขาเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปกรรม และหัตถกรรม เช่น การปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ การจักสาน การถักทอ การประกอบอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า การเขียนภาพ การประดิษฐ์ดอกไม้ เป็นต้น

3. กิจกรรมด้านข่าวสารข้อมูล คือ การให้ความรู้และข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย อาหาร โภชนาการ นันทนาการ ศาสนา ประเพณี การออกกำลังกาย สวัสดิการผู้สูงอายุ ครอบครัว ที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อม ข่าวสารข้อมูล กฎหมาย เป็นต้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการให้ความร่วมมือและมีส่วนสนับสนุนทาง วิชาการให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

อารีย์ เพชรบุตร

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย 3 ลงใน 0 หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงของสถานภาพของท่าน

1. ตำแหน่ง

ผู้บริหารองค์กร

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

2. เพศ

ชาย

หญิง

3. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 – 60 ปี

60 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ปวช. / ปวท. หรือเทียบเท่า

ปวส. / อนุปริญญา หรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

ต่ำกว่า 3 ปี

4 – 6 ปี

7 – 9 ปี

10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

สภาพการประสานสัมพันธ์

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ ต้องการทราบสภาพการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องที่เห็นว่าหน่วยงานของท่านได้ปฏิบัติ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง

กิจกรรมนั้นมีการประสานสัมพันธ์เป็นประจำอยู่เสมอ หรือระดับมากที่สุด

4 หมายถึง

กิจกรรมนั้นมีการประสานสัมพันธ์ในระดับมาก

สภาพการประสานสัมพันธ์	ระดับของการประสานสัมพันธ์														
	กิจกรรมด้าน ความรู้พื้นฐาน					กิจกรรมด้าน ทักษะอาชีพ					กิจกรรมด้าน ข้อมูลข่าวสาร				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
2.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน หน่วยงานของท่านใช้วิธีการประสานสัมพันธ์ โดยผู้ประสานงานอยู่ในระดับใด															
2.3.1 เลือkJ้ำหน้าที่ดำเนินการประสานงาน															
2.3.2 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับติดต่อประสานงาน															
2.3.3 มอบหมายงานแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการ แต่งตั้ง															
2.3.4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ประสานงาน รายงานผลการปฏิบัติงาน															
2.3.5 ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ประสานงานเพื่อ แก้ไขปัญหาการดำเนินงาน															
2.3.6 อื่นๆ (โปรด ระบุ).....															

ตอนที่ 3

ปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 3 นี้ ต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อผู้สูงอายุ ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องที่เห็นว่าหน่วยงานของท่านประสบ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับปัญหาในการประสานสัมพันธ์มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปัญหาในการประสานสัมพันธ์มาก
- 3 หมายถึง ระดับปัญหาในการประสานสัมพันธ์ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปัญหาในการประสานสัมพันธ์น้อย
- 1 หมายถึง ไม่มีปัญหาในการประสานสัมพันธ์

องค์กรท้องถิ่น																				
1.5.4 ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาดำเนินกิจกรรม																				
1.5.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....																				
1.6 ด้านการติดตามและประเมินผล หน่วยงานของท่านมีปัญหาและอุปสรรคด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับใด																				
1.6.1 ขาดการวางแผนร่วมกันในการติดตามประเมินผลโครงการ																				
1.6.2 ขาดความร่วมมือในการติดตามและประเมินผล																				
1.6.3 ขาดการแจ้งผลการติดตามประเมินผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง																				

ประเภทปัญหาและอุปสรรคในการประสานสัมพันธ์	ระดับปัญหาการประสานสัมพันธ์														
	กิจกรรมด้านความรู้พื้นฐาน					กิจกรรมด้านทักษะอาชีพ					กิจกรรมด้านข้อมูลข่าวสาร				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
1.6.4 ขาดการนำผลการติดตามประเมินผลมาวางแผนการปรับปรุงกิจกรรม															
1.6.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....															
2. วิธีการประสานสัมพันธ์															
2.1 การประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการ หน่วยงานของท่านมีปัญหาและอุปสรรคจากการประสานสัมพันธ์ในรูปคณะกรรมการอยู่ในระดับใด															
2.1.1 ขาดการร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งคณะกรรมการ															
2.1.2 ขาดการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ															

คณะกรรมการที่ชัดเจน																				
2.1.3 ขาดการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ																				
2.1.4 การตัดสินใจในการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการมีหลักเกณฑ์ที่ไม่แน่นอน																				
2.1.5 คณะกรรมการไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่																				
2.1.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....																				
2.2 การประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงาน หน่วยงานของท่านมีปัญหาและอุปสรรคจากการประสานสัมพันธ์โดยการจัดระบบงานอยู่ในระดับใด																				
2.2.1 ขาดความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับระบบการทำงาน																				
2.2.2 ขาดความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน																				
2.2.3 ขาดความเหมาะสมในการกระจายงานระหว่างหน่วยงาน																				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทปัญหาและอุปสรรคในการ ประสานสัมพันธ์	ระดับปัญหาการประสานสัมพันธ์														
	กิจกรรมด้าน ความรู้พื้นฐาน					กิจกรรมด้าน ทักษะอาชีพ					กิจกรรมด้าน ข้อมูลข่าวสาร				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
2.2.4 ระบบงานมีขั้นตอนมากและซับซ้อน															
2.2.5 อื่นๆ (โปรด ระบุ).....															
2.3 การประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงาน หน่วยงานของท่านมีปัญหาและอุปสรรคจากการ ประสานสัมพันธ์โดยผู้ประสานงานอยู่ในระดับใด															
2.3.1 ขาดการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ ประสานงานด้านผู้สูงอายุ															
2.3.2 ไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ประสานงาน															
2.3.3 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง															
2.3.4 ผู้ประสานงานขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการประสานงาน															
2.3.5 ผู้ประสานงานไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง															
2.3.6 อื่นๆ (โปรด ระบุ).....															

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางอารีย์ เพชรบุตร เกิดวันที่ 17 กรกฎาคม 2498 ที่อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2519 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ปีการศึกษา 2542 เริ่มรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2520 ที่กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ปัจจุบันเป็นนักวิชาการศึกษา สังกัดกองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย